

Strategija razvoja gospodarstva grada Vukovara 2021.-2031.

Nacrt – ne citirati

Sadržaj

Uvod	5
1. Analiza stanja.....	6
1.1. Opće stanje i dinamika gospodarstva.....	6
1.2. Analiza gospodarstva po sektorima	10
1.3. Tržište rada, raspoloživi dohodak i socio-demografski kapital.....	16
1.4. Poduzetnička infrastruktura i potpore za razvoj poduzetništva	20
1.5. Gradska javna poduzeća i lokalni razvoj.....	27
1.6. Luka Vukovar	27
1.7. Stavovi poduzetnika o poslovnoj klimi, suradnji s Gradom i ključnim potrebama	29
1.8. Pregled relevantnih strateških dokumenata više razine	39
1.9. Sažetak nalaza iz analize stanja	41
1.10. SWOT analiza.....	43
2. Pregled ključnih potreba i potencijala za daljnji razvoj vukovarskog gospodarstva	48
3. Strateški okvir za poticanje razvoja gospodarstva do 2031. godine	50
3.1. Vizija razvoja gospodarstva grada Vukovara	50
3.2. Strateški ciljevi u području gospodarstva do 2031. godine.....	50
3.3. Prioriteti, posebni ciljevi i mjere razvoja gospodarstva grada Vukovara	53
3.4. Usklađenost Strategije s relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima	72
4. Indikativan financijski okvir do kraja 2031.	73
5. Strateški projekti grada Vukovara za razvoj gospodarstva	78
6. Terminski plan provedbe strateških projekata.....	81
7. Korištenje sredstava iz EU fondova u području gospodarstva	82
8. Pokazatelji uspješnosti i izvještavanje.....	85
8.1. Prikaz pokazatelja uspješnosti na razini strateških ciljeva	85
8.2. Prikaz pokazatelja uspješnosti na razini mjera.....	87
8.3. Izvještavanje o ostvarenju planiranih ciljeva prema glavnim prioritetima	95
9. Opis partnerskih konzultacija	96
Prilog 1. Akcijski plan za razdoblje 2021.-2026.	97
Prilog 2. Pitanja za intervju.....	99
Prilog 3. Pitanja iz online ankete	101

Popis slika

Slika 1. Prosječna mjesečna bruto plaća u poduzetništvu u 2016., 2019. i 2020.....	7
Slika 2. Obrtništvo u gradu Vukovaru, 2016.-2020.	9
Slika 3. Broj novootvorenih obrta po djelatnostima u razdoblju 2016.-2020.....	10
Slika 4. Promjena bruto dodane vrijednosti po sektorima, 2016.-2020.	11
Slika 5. Dinamika bruto plaća po sektorima 2016.-2020.....	12
Slika 6. Prosječna bruto plaća zaposlenih kod poduzetnika u odnosu na nacionalni prosjek za sektor	13
Slika 7. Dinamika na tržištu rada 2016.-2020.....	16
Slika 8. Kretanje stope nezaposlenosti 2017.-2020.....	17
Slika 9. Prikaz parcela u vukovarskoj gospodarskoj zoni	21
Slika 10. Udjel subvencija trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora u ukupnim rashodima proračuna	23
Slika 11. Uložena sredstva za provedbu Programa mjera za razvoj gospodarstva	24
Slika 12: Prosječna isplaćena pojedinačna potpora putem Programa mjera za razvoj gospodarstva ..	25
Slika 13. Prikaz planiranih područja zahvata u luci Vukovar	29
Slika 14. Ocjena poslovnog okruženja u Vukovaru.....	30
Slika 15. Najvažniji izazovi s kojima se poduzetnici susreću u poslovanju	31
Slika 16. Sektori koji će biti nositelji gospodarskog razvoja Vukovara u idućem desetljeću	32
Slika 17. Najvažniji faktori koji doprinose razvoju poduzetništva u Vukovaru.....	33
Slika 18. Učestalost suradnje poduzetnika s gradom Vukovarom	37
Slika 19. Prosječna ocjena kvalitete pojedinih djelova poziva Grada Vukovara za dodjelu potpora za razvoj poduzetništva	38

Popis tablica

Tablica 1. Poslovanje poduzetnika 2016., 2019. i 2020. godine.....	6
Tablica 2. Udjel poduzetnika grada Vukovara u rezultatima poduzetnika VSŽ u 2016. i 2020.	8
Tablica 3. Sektorski udjeli u pokazateljima poslovanja poduzetnika za 2020. godinu	10
Tablica 4: Osobni dohoci (plaće i mirovine) <i>per capita</i> u 2016. i 2019. za Vukovar i RH	18
Tablica 5. Promjena broja stanovnika 2011.-2021.....	18
Tablica 6. Vitalni indeks (broj rođenih na 100 umrlih osoba) 2010.-2020.	19
Tablica 7. Broj korisnika i vrijednost sufinanciranja poduzetničkih projekata od strane FORGV-a 2016.-2020.....	26
Tablica 8: Popis prioriteta, posebnih ciljeva i mjera razvoja gospodarstva grada Vukovara	55
Tablica 9. Usklađenost Strategije razvoja gospodarstva s relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima	72
Tablica 10. Indikativan okvir financiranja putem proračuna grada Vukovara do kraja 2031. (u milijunima kuna).....	74
Tablica 11. Indikativan okvir financiranja putem proračuna grada Vukovara do kraja 2031. (u milijunima eura)	75
Tablica 12. Indikativan okvir financiranja putem Fonda za obnovu i razvoja grada Vukovara (u milijunima kuna).....	76

Tablica 13. Indikativan okvir financiranja putem Fonda za obnovu i razvoja grada Vukovara (u milijunima eura)	77
Tablica 14. Opis strateških projekata	78
Tablica 15. Podaci o provedbi projekta „Razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru“	82
Tablica 16. Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 1	85
Tablica 17. Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 2	85
Tablica 18: Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 3	86
Tablica 19. Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 4	86
Tablica 20. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.1.1.: Pобоljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture ..	87
Tablica 21. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.1.2.: Poticanje novih ulaganja poduzetnika	88
Tablica 22. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.1.3.: Jačanje suradnje poduzetničkog i javnog sektora	88
Tablica 23. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.2.1.: Poticanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina	89
Tablica 24. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.2.2.: Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva	89
Tablica 25. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.3.1.: Pобоljšanje tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga.....	90
Tablica 26. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.3.2.: Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije	90
Tablica 27. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.1.1.: Promicanje inovativnosti i digitalizacije poduzetnika	91
Tablica 28. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.1.2.: Partnerstva u funkciji tehnološkog razvoja	91
Tablica 29. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.2.1.: Potpore za ulaganja poduzetnika u energetska učinkovitost i kružno gospodarstvo.....	92
Tablica 30. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.2.2.: Potpore za ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije	92
Tablica 31. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.1.1.: Poticanje razvoja novih proizvoda, ulaganja i udruživanja u poljoprivredi	93
Tablica 32. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.1.2.: Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi	93
Tablica 33. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.2.1.: Unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture.....	94
Tablica 34. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.2.2.: Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala	94

Uvod

Uspješan gospodarski razvoj temeljna je osnovica ukupnog društvenog razvoja. Bez jakog gospodarstva koje pruža građanima mogućnost pronalaska kvalitetnih radnih mjesta teško je očekivati da će se demografske prilike u Vukovaru početi značajnije poboljšavati. Lokalna samouprava jedan je od važnih čimbenika koji utječe na rast i razvoj lokalnog gospodarstva. U tom pogledu ovaj dokument ima za cilj osigurati jasan okvir za sistematično i učinkovito djelovanje gradskih vlasti u području poticanja gospodarskog razvoja grada Vukovara u idućem desetljeću.

Polazeći od temeljne analize stanja u gospodarstvu preko utvrđivanja ključnih snaga, slabosti, prilika i prijetnje, strategija utvrđuje ključne strateške ciljeve za razdoblje do kraja 2031. godine. Dostizanje strateških ciljeva se potom detaljno razrađuje kroz utvrđivanje niza prioriteta, posebnih ciljeva i mjera. Sve razrađene aktivnosti vođene su vizijom da grad Vukovar u idućem desetljeću postane prepoznatljiva ulagačka destinacija u Republici Hrvatskoj i šire. Niz pozitivnih primjera uspješnih ulaganja posljednjih ulaganja jasan su pokazatelj da su pojedini poduzetnici već prepoznali Vukovar kao kvalitetno mjesto za poslovanje.

Realizacijom Strategije namjera je ostvariti još jači iskorak u pogledu stvaranju preduvjeta za nova ulaganja. Pritom želimo mijenjati strukturu vukovarskog gospodarstva, a koja će se ponajprije odraziti u većem broju dobro plaćenih kvalitetnih radnih mjesta. To neće biti nimalo lak zadatak. Brojne druge lokacije diljem Hrvatske i šire regije imaju slične ciljeve, ali dosadašnje iskustva rada s poduzetnicima je pokazalo da grad Vukovar itekako ima svojih prednosti koje želimo još snažnije valorizirati i promovirati.

Strategiju razvoja gospodarstva treba gledati kao „živi“ dokument koji se treba mijenjati i prilagođavati promjenjivim okolnostima u kojima gospodarstvo grad Vukovar djeluje i tako proizašlim promjenama u potrebama gospodarstva. U tom smislu Strategija će biti temeljna osnovica za vođenje dijaloga Grada s poduzetnicima u idućem razdoblju i kontinuiranog procesa prepoznavanja potreba poduzetnika i mogućnosti Grada da doprinese što uspješnijim poslovanju lokalnog gospodarstva.

1. Analiza stanja

1.1. Opće stanje i dinamika gospodarstva

Ovo se poglavlje odnosi na analizu stanja i dinamike razvoja kretanja u gradu Vukovaru. Analiza se temelji na službenim podacima FINA-e (odnosno HGK), DZS-a i Obrtničke komore. Važno je naglasiti kako se podaci FINA-e/HGK o poslovanju poduzeća temelje na podacima iz godišnjih financijskih izvještaja, a koji se odnose na podatke o cjelokupnom poslovanju poduzetnika sa sjedištem na području grada Vukovara, uključujući i poslovanje koje se odvija izvan grada Vukovara. Obzirom da jedno od najvećih hrvatskih tvrtki (Prvo plinarsko društvo d.o.o.) ima sjedište upravo u Vukovaru, podaci za ukupno gospodarstvo djelomično odstupaju od stvarnosti. Kako bi se ovaj problem umanjio, posebno će se izdvajati podaci za mikro, mala i srednja poduzeća tamo gdje se procijeni da je to opravdano.

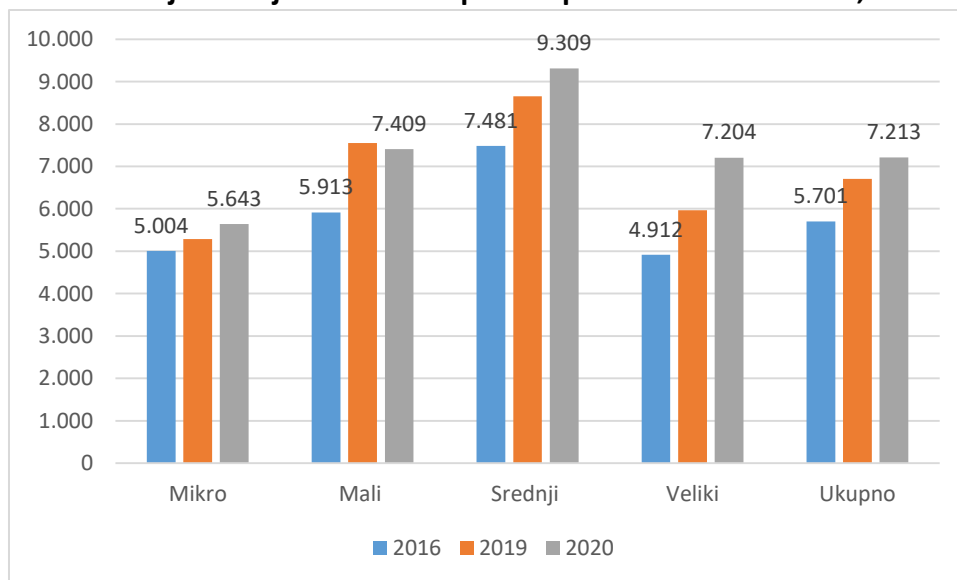
Gospodarstvo grada Vukovara već dulji niz godina bilježi pozitivne rezultate, što pokazuje kako se u potpunosti oporavilo od prethodne gospodarske krize iz 2009. godine te se može ustvrditi da pokazuje svoje najbolje rezultate od mirne reintegracije. Čak i u pandemijskoj 2020. godini većina pokazatelja poslovanja poduzeća bilježi pozitivan trend, što samo potvrđuje sve veću otpornost vukovarskog gospodarstva. U razdoblju 2016.-2020. ukupni prihodi poduzetnika porasli su sa 5,3 milijarde na 12,9 milijardi kuna odnosno za 143%. Premda su za ovaj rast najzaslužniji veliki poduzetnici koji su povećali prihod s 3,4 na 10,2 milijarde kuna, važan porast bilježe mikro, mali i srednji poduzetnici čiji je prihod u promatranom razdoblju narastao s 1,9 na 2,9 milijardi kuna. **Posebno je važno što je povećanje prihoda praćeno povećanjem zaposlenosti i povećanjem plaća.** Broj zaposlenih kod poduzetnika je prema podacima HGK u razdoblju 2016.-2020. povećan sa 4.329 na 5.337, što je povećanje od 23,3%. Premda se sva ova radna mjesta ne odnose na grad Vukovar, nema dvojbe da se broj zaposlenih u vukovarskom gospodarstvu značajno povećao od 2016. godine. Broj zaposlenih je u 2020. tek blago smanjen u odnosu na 2019. (s 5.448 na 5.337), što je vrlo dobar rezultat obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju u RH i veliki pad BDP-a. Međutim, za očekivati da će se već u 2021. broj zaposlenih ponovno povećati obzirom na značajan rast hrvatskog gospodarstva koji bi se trebao kretati na razini od oko 10%.

Tablica 1. Poslovanje poduzetnika 2016., 2019. i 2020. godine

	2016.	2019.	2020.	Promjena 2020./2016.
Broj poduzetnika	454	560	613	+35,0%
Broj zaposlenih	4.329	5.448	5.337	+23,3%
Prosječna mjesečna bruto plaća	5.701	6.708	7.213	+26,5%
Ukupni prihodi	5.334.832.133	10.064.952.183	12.961.685.040	+143,0%
Prihodi od prodaje u inozemstvu	1.058.193.140	4.855.212.023	7.471.741.048	+606,1%
Bruto dodana vrijednost	932.593.993	1.225.393.883	1.221.457.733	+31,0%
Ulaganja u novu	159.546.286	58.260.193	67.321.706	-57,8%

Kad je riječ o prosječnim bruto plaćama zaposlenih kod poduzetnika, one su u razdoblju 2016.-2020. porasle za 26,5%, pri čemu je porast plaća zabilježen čak i u pandemijskoj 2020. godini. **Valja istaknuti kako je povećanje plaća na razini grada Vukovara bilo nešto veće nego na razini županije (26,5% naprema 22,6%),** što je također dobar pokazatelj sve veće uspješnosti vukovarskih poduzetnika. Porast plaća bilježe sve kategorije poduzetnika, s tim da najveće povećanje bilježe zaposleni kod velikih poduzetnika. Ipak, najveće plaće se i dalje bilježe kod srednje velikih poduzetnika, čije su plaće oko 30% veće od gradskog prosjeka. S druge strane, najniže plaće bilježe mikro poduzetnici, gotovo 22% manje od prosjeka.

Slika 1. Prosječna mjesečna bruto plaća u poduzetništvu u 2016., 2019. i 2020.

Izvor: obrada podataka HGK

Profitabilnost vukovarskih gospodarstvenika mjerena iznosom dobiti prije oporezivanja je bila prilično konstantna te se u prosjeku kretala na razini od oko 570 milijuna dobiti. Istovremeno, prosječna vrijednost zabilježenih gubitaka je bila znatno manja te se kretala na razini od oko 84 milijuna kuna, što znači da je **ukupno vukovarsko gospodarstvo poslovalo izrazito pozitivno, a neto rezultat se kretao na razini od oko 486 milijuna kuna godišnje.** U odnosu na ukupno ostvarene prihode, dobit prije oporezivanja u promatranom razdoblju iznosila je u prosjeku 5,8%, što je nešto bolje od županijskog prosjeka koji je iznosio 5,3%. Međutim, to je ipak prilično niska razina profitabilnost gospodarstva, koja ograničava mogućnosti za buduća ulaganja u njegov razvoj.

Posebno je važno naglasiti značajan rast izvoza poduzetnika, koji potvrđuje sve snažniju izvoznu orijentaciju poduzetnika. U razdoblju 2016.-2020. ukupni izvoz je povećan s 1,1 na 7,5 milijardi kuna. Premda je većina ovog povećanja rezultat poslovanja velikih poduzeća (odnosno trgovačkog društva PPD d.o.o.), valja primijetiti kako su mikro, mali i srednji poduzetnici također zabilježili visoki rast izvoza. On je s 222,9 milijuna kuna u 2016. porastao na 543,4 milijuna kuna u 2020., što predstavlja povećanje od 143,8%. S udjelom prihoda od izvoza u razini 19,7%, mikro, mali i srednji poduzetnici ostvaruju veću razinu izvozne orijentiranosti od prosjeka gospodarstva RH (19,0%), kao i u odnosu na prosjek županije

(15,4% za mikro, mala i srednja poduzeća). Međutim, prema vrijednosti izvoza po stanovniku, vukovarski mali i srednji poduzetnici su i dalje ispod nacionalnog prosjeka. U 2018. izvoz po stanovniku iz grada Vukovara je bio 20% manji od nacionalnog prosjeka za mikro, male i srednje poduzetnike.

Dobar pokazatelj stanja u vukovarskom gospodarstvu jest bruto dodana vrijednost (BDV) koju su poduzetnici ostvarili. Nju računamo kao zbroj dobiti, rashoda za zaposlene i amortizacije. Prema podacima HGK u 2016. BDV je iznosio 932,6 milijuna kuna, da bi u 2019. narastao na 1,22 milijarde. Istu vrijednost su poduzetnici ostvarili i u 2020. godini. Dakle, **tijekom petogodišnjeg razdoblja BDV je povećan za 31%**. To je ipak nešto slabije povećanje nego na razini županije, gdje je BDV rastao kumulativno za 40%. Najveći uzrok ovom slabijem rezultatu poduzetnika s područja grada Vukovara jest znatno sporiji rast BDV-a kod mikro, malih i srednjih poduzetnika u Vukovaru u odnosu na županiju (24,7% naprema 37,6%).

S druge strane, jedno od područja gdje poduzetnici nisu uspjeli ostvariti poboljšanje jesu ulaganja u dugotrajnu imovinu, odnosno investicije. Naime, prema podacima HGK, vrijednost investicija je sa 159,6 milijuna kuna u 2016. smanjena na svega 58,3 milijuna kuna u 2019, da bi se u 2020. tek blago povećala na 67,3 milijuna kuna. Ukupno su vukovarski poduzetnici u razdoblju 2016.-2020. investirali 509 milijuna kuna, odnosno nešto više od 100 milijuna kuna godišnje. To nije zanemariv iznos, ali za budući rast i daljnje smanjenje zaostajanja za nacionalnim prosjekom, potrebno su znatno veći iznosi investicija. Samo kao ilustracija, poduzetnici na razini Vukovarsko-srijemske županije investirali su u prosjeku 6,8% ukupno ostvarenog prihoda u razdoblju 2016.-2020., dok u slučaju grada Vukovara taj udjel iznosi 3,9%. Drugim riječima, **intenzitet investiranja poduzetnika na razni županije bio je 70% veći nego na razini grada Vukovara**.

Položaj vukovarskih poduzetnika u odnosu na županijsko gospodarstvo se najbolje može vidjeti na sljedećoj tablici koja prikazuje udio vukovarskih poduzetnika u rezultatima županijskog gospodarstva u 2016. i 2020. godini.

Tablica 2. Udjel poduzetnika grada Vukovara u rezultatima poduzetnika VSŽ u 2016. i 2020.

	Ukupno		Trend	Mikro, mali i srednji		Trend
	2016.	2020.		2016.	2020.	
Broj poduzetnika	25,9%	27,0%	↗	25,8%	26,9%	↗
Ukupni prihodi	41,2%	57,0%	↗↗	24,5%	26,5%	↗
Bruto dodana vrijednost	36,9%	34,5%	↘	32,8%	29,7%	↘
Broj zaposlenih prema satima rada	24,8%	26,6%	↗	25,0%	26,5%	↗
Kapital i rezerve	33,6%	34,0%	↗	30,9%	30,4%	↘
Dobit prije oporezivanja	61,8%	50,4%	↘↘	52,0%	38,5%	↘↘
Gubitak prije oporezivanja	30,2%	31,1%	↘	25,7%	32,8%	↘
Prihodi od prodaje u inozemstvu	44,7%	80,9%	↗↗↗	28,1%	33,9%	↗
Bruto investicije u novu dugotrajnu imovinu	47,8%	34,7%	↘↘	54,4%	32,0%	↘↘

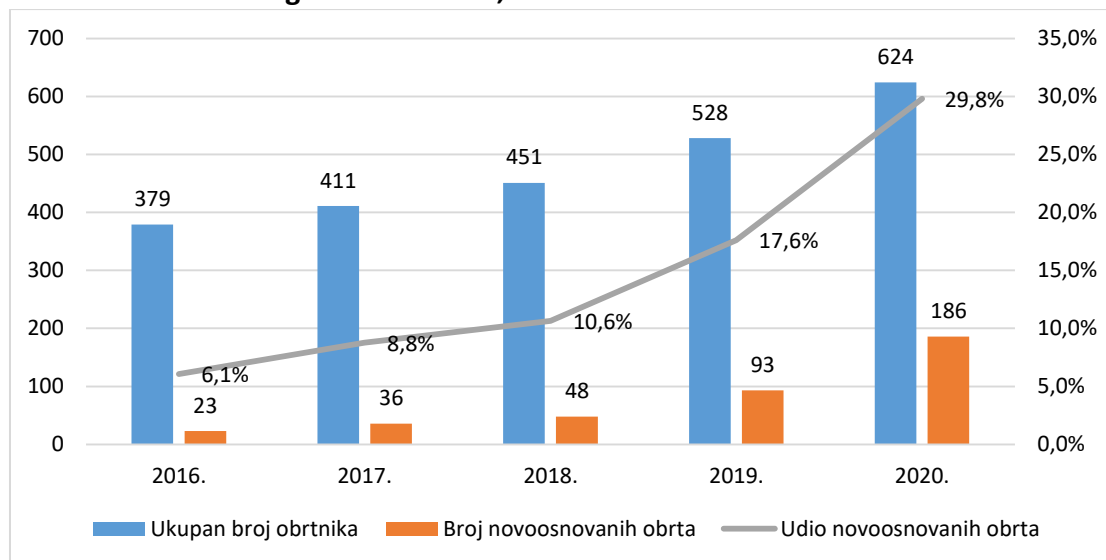
Izvor: obrada podataka HGK

Prema podacima HGK, u 2020. godini, najviše poduzetnika u županiji je registrirano u Vinkovcima (688, odnosno 30,6%), a slijede Vukovar (613, odnosno 27,2%) i Županja (194,

odnosno 8,6%). Vukovarski poduzetnici su u odnosu na ostatak županijskog gospodarstva pokazali mješovite rezultate. S jedne strane, udjel u broju poduzetnika je povećan, a dominantan položaj u pogledu ukupnih prihoda i izvoza je dodatno ojačan zbog nastavka dobrih rezultata PPD-a. S druge strane, udio u investicijama je pao kao i u dobiti i bruto dodanoj vrijednosti. Međutim, vrlo su slični rezultati i kada se gleda samo malo i srednje gospodarstvo, s tim da su pozitivne promjene nešto blaže kod udjela u ukupnim prihodima i prihodima od izvoza. Ipak, **obzirom na rastuće udjele u pogledu broja poduzetnika, ukupnih prihoda i broja zaposlenih može se ocijeniti da je vukovarsko gospodarstvo ukupno gledano snažnije raslo od ostatka županijskog gospodarstva.**

Broj obrta u posljednjih pet godina je porastao sa 379 u 2016. na 624 u 2020. godini, što predstavlja povećanje od 64,6%. Posebno je važno da je rast broja obrta zabilježen u 2020., što znači da pandemija nije poremetila sve bolje rezultate u obrtništvu.

Slika 2. Obrtništvo u gradu Vukovaru, 2016.-2020.

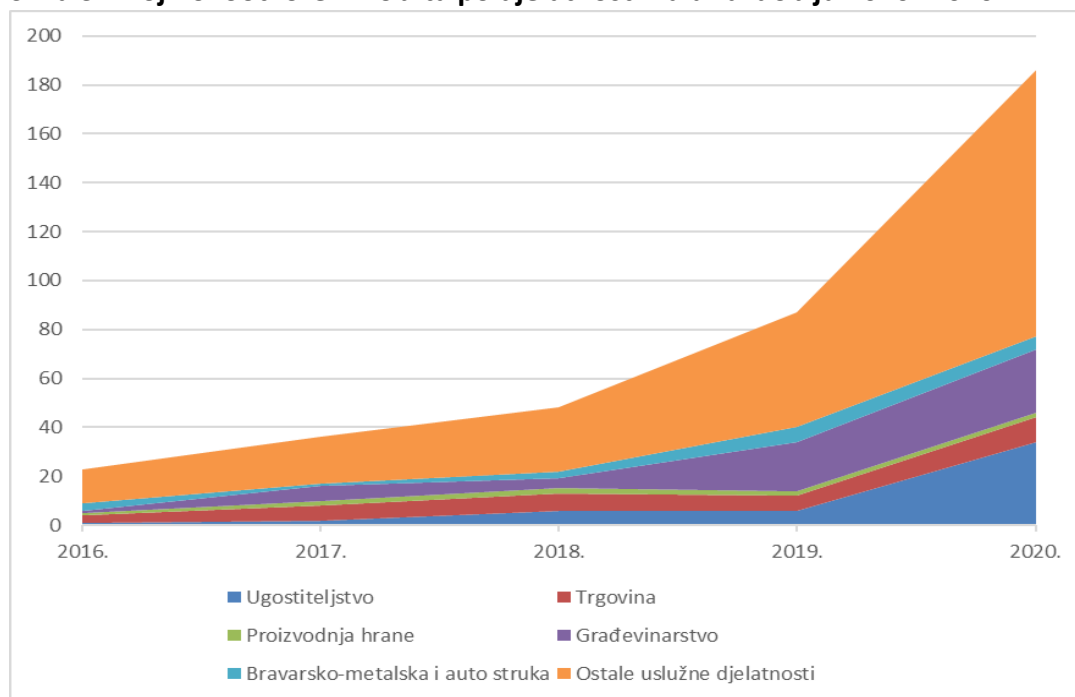

Izvor: obrada podataka Obrtničke komore grada Vukovara

Na razini pojedinih djelatnosti, **najviše obrta u 2020. je osnovano u ugostiteljstvu** (34 nova obrta odnosno 18,3% svih novoosnovanih obrta) i **građevinarstvu** (26, odnosno 14%). Ipak, kao što se može vidjeti sa sljedeće slike, najveći udio otpada na ostale nespecificirane uslužne djelatnosti (109, odnosno 58,6%). Spomenute dvije djelatnosti se također ističu po najvećem povećanju godišnjeg broja novoootvorenih obrta u razdoblju 2016.-2020.

Navedeno potvrđuje snažan gospodarski oporavak obrtništva u tim djelatnostima u prethodnom razdoblju, a koji nije zaustavila niti pandemija koronavirusa. S druge strane, broj novih obrta u području metaloprerađivačke te prehrambeno-prerađivačke djelatnosti je dalje relativno mali (između 5 i 7 godišnje).

Slika 3. Broj novoootvorenih obrta po djelatnostima u razdoblju 2016.-2020.

Izvor: obrada podataka Obrtničke komore grada Vukovara

1.2. Analiza gospodarstva po sektorima

Sektorska struktura gospodarstva ukazuje na posebnu važnost nekoliko sektora. **Prerađivačka industrija je sektor s najvećim udjelom u ukupnoj zaposlenosti među poduzetnicima (28,2%),** ali je tek na četvrtom mjestu prema udjelu u ukupnim prihodima, a na trećem prema udjelu u bruto dodanoj vrijednosti. **Najveći sektor prema prihodima, izvozu i BDV-u je,** očekivano, **sektor opskrbe električnom energijom i plinom.** Međutim, ovaj sektor zapošljava tek 2,2% ukupne radne snage kod poduzetnika. **Vrlo važan sektor jest trgovina** koja se nalazi na prvom mjestu prema broju poduzetnika, drugom mjestu prema broju zaposlenih te na trećem mjestu prema udjelu u BDV-u. Među ostale važne sektore spadaju još i poljoprivreda koja čini 8% BDV-a i 7,7% svih zaposlenih među poduzetnicima. Građevinarstvo također značajno doprinosi zaposlenosti kao i BDV-u te se nalazi na trećem mjestu prema broju poduzetnika. Sličnu razinu važnosti bilježe poduzetnici u sektoru prijevoza i skladištenja, koji se nalaze na šestom mjestu prema BDV-u te na petom mjestu prema ukupnom prihodu. Poduzetnici iz područja informacija i komunikacija ostvaruju svega 0,5% ukupnih prihoda, ali zato doprinose ukupnom BDV-u s 2,7%, što ukazuje na njihov značajnu poslovnu efikasnost. Sektor turizma obuhvaća značajan broj poduzetnika (7,3%), ali ostvaruje tek 0,3% ukupnih prihoda te 1,3% ukupnog BDV-a.

Tablica 3. Sektorski udjeli u pokazateljima poslovanja poduzetnika za 2020. godinu

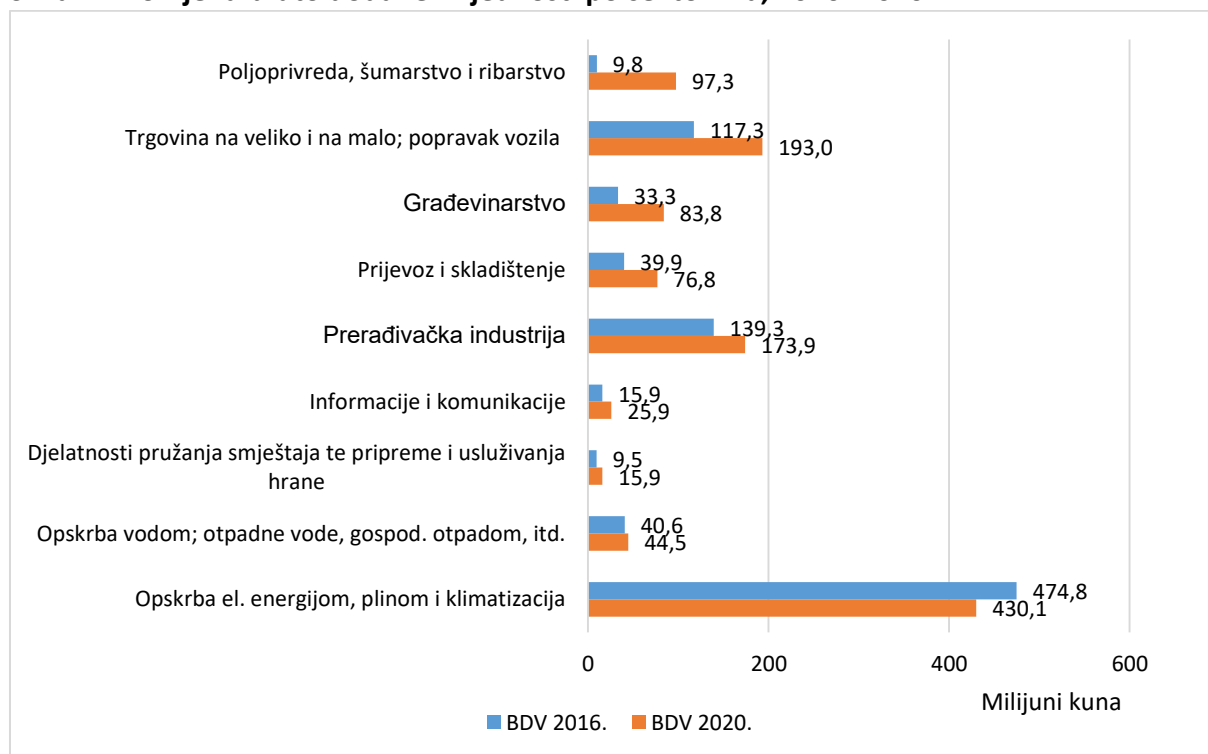
	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi	Broj zaposlenih	Prihodi od izvoza	Bruto dodana vrijednost
Poljoprivreda, šumarstvo i	3,9%	4,2%	7,7%	0,4%	8,0%

ribarstvo					
Prerađivačka industrija	17,9%	3,8%	28,2%	1,8%	14,2%
Opskrba el. energijom, plinom i klimatizacija	1,3%	77,3%	2,2%	92,7%	35,2%
Opskrba vodom; otpadne vode, gospod. otpadom, itd.	1,0%	0,6%	5,0%	0,0%	3,6%
Građevinarstvo	12,9%	1,9%	12,1%	0,5%	6,9%
Trgovina na veliko i na malo; popravak vozila	21,4%	7,4%	16,6%	2,2%	15,8%
Prijevoz i skladištenje	7,0%	2,9%	9,3%	2,0%	6,3%
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme hrane	7,3%	0,3%	4,0%	0,0%	1,3%
Informacije i komunikacije	4,1%	0,5%	3,0%	0,4%	2,7%
Ostali sektori	23,2%	1,0%	12,0%	0,1%	12,3%
Ukupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: obrada podataka HGK

Važan pokazatelj sektorske dinamike jest promjena bruto dodane vrijednosti. Prema podacima HGK **najveće povećanje BDV-a u razdoblju 2016.-2020. bilježi sektor poljoprivrede (+87,5 mil. kuna), nakon čega slijede trgovina, građevinarstvo, prijevoz i skladištenje te prerađivačka industrija.** Drugim riječima to su sektori s najvećim porastom novostvorenom vrijednosti. Jedini sektor s padom BDV-a jest sektor opskrbe el. energije, plina i klimatizacije. Međutim, kao što je i ranije istaknuto, ovaj sektor i dalje ostaje daleko najvažniji pojedinačni sektor u pogledu ukupno ostvarene bruto dodane vrijednosti. Ostali sektori su zabilježili mala apsolutna povećanja BDV-a.

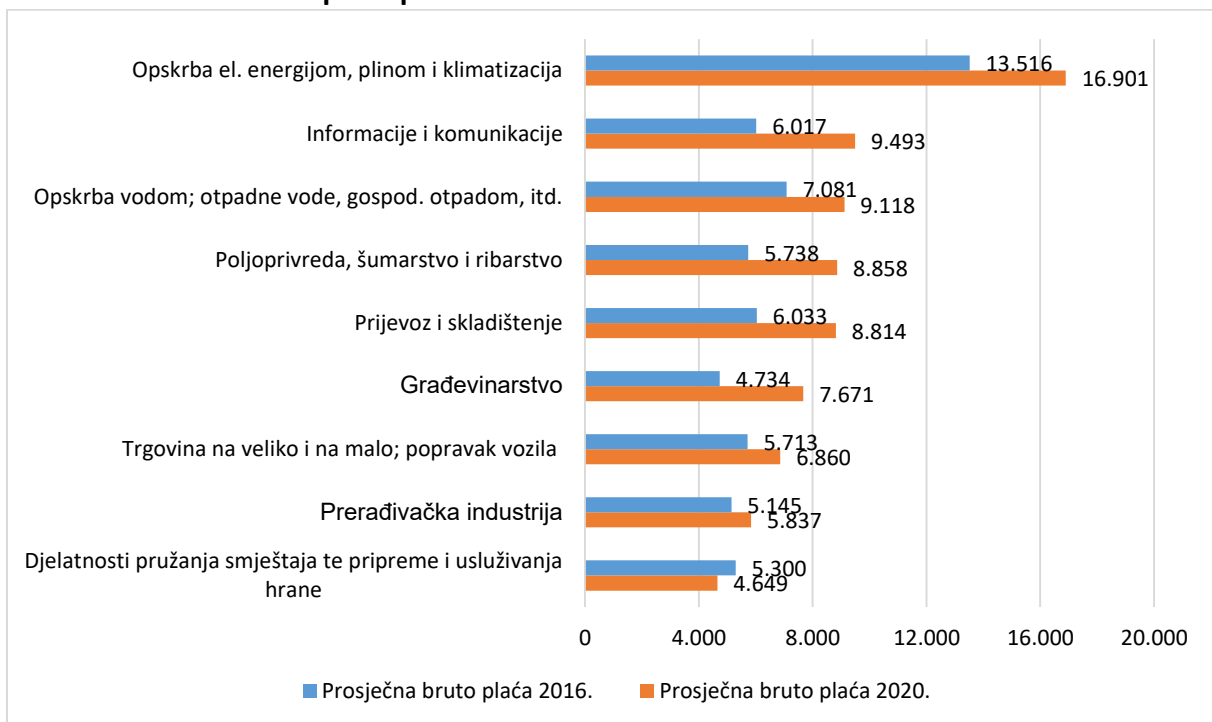
Slika 4. Promjena bruto dodane vrijednosti po sektorima, 2016.-2020.

Izvor: obrada podataka HGK

Nešto je drukčiji poredak sektora kada se gleda povećanje prosječne plaće, što je sasvim očekivano, obzirom da ekonomska veličina sektora ovdje nije toliko važna. Kao što se može vidjeti na sljedećoj slici **u razdoblju 2016.-2020. plaće su, apsolutno gledano, najviše porasle kod poduzetnika u sektorima opskrbe el. energijom i plinom, informacija i komunikacija te poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.** Također, znatan rast plaća bilježi i sektori građevinarstva te prijevoza i skladištenja. Znatno slabiji rast plaća bilježe trgovina te naročito prerađivačka industrija. Jedini sektor koji je zabilježio pad plaća jest sektoru ugostiteljstva i smještaja. Premda su rezultati u tom sektoru pod znatnim utjecajem pandemije, isti zaključak vrijedi i kada se gleda razdoblje 2016.-2019. Ipak, valja ga uzeti s oprezom zbog znatnog udjela sive ekonomije u ovom sektoru.

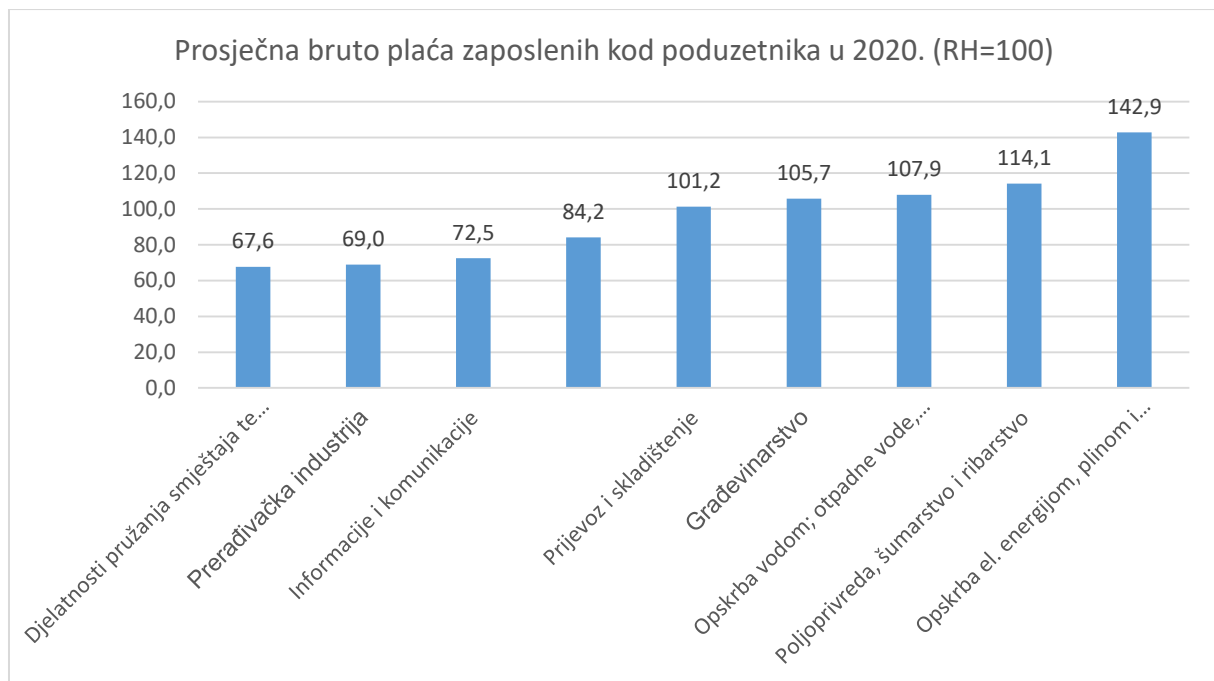
Slika 5. Dinamika bruto plaća po sektorima 2016.-2020.

Izvor: obrada podataka HGK

Usprkos vrlo dobroj dinamici porasta plaća, kod dijela sektora bilježi se značajno zaostajanje za razinom sektorskih plaća na razini RH, što ukazuje na i dalje prisutnu nižu razinu konkurentnosti vukovarskih poduzetnika. Sljedeća slika prikazuje razinu bruto plaća u 2020. po sektorima u odnosu na nacionalni prosjek za sektor.

Slika 6. Prosječna bruto plaća zaposlenih kod poduzetnika u odnosu na nacionalni prosjek za sektor

Izvor: obrada autora podataka HGK

Kao što se može vidjeti, postoje **izrazito velika odstupanja između razine plaća po sektorima u odnosu na nacionalni prosjek**. S jedne strane, u sektorima kao što su **turizam i ugostiteljstvo, prerađivačka industrija, informacije i komunikacije te trgovina bilježi se znatno zaostajanje za nacionalnim prosjekom**, što ukazuje na njihovu smanjenu konkurentnost. U tim se sektorima poslodavci suočavaju s uvećanim pritiscima potencijalnog odlaska radne snage u druga poduzeća u Hrvatskoj (ili u inozemstvo) koja mogu ponuditi veće plaće zaposlenicima. S druge strane, u sektorima kao što je **opskrba el. energijom i plinom, poljoprivreda, opskrba vodom i zbrinjavanje otpadom, građevinarstvo te prijevoz i skladištenje bilježe se iznadprosječne bruto plaće**, što govori u prilog konkurentnosti poduzetnika u navedenim sektorima u odnosu na ostatak RH te manjem riziku od odlaska radne snage u druga poduzeća unutar Hrvatske.

Poljoprivreda i turizam

Na području Grada Vukovara dominiraju kvalitetne poljoprivredne površine, a manjim dijelom šumske površine. Poljoprivredne površine zauzimaju 5.613,8 ha, što čini udio od 56,1% u ukupnoj površini Grada Vukovara, a šumsko zemljište zauzima 1.043,4 ha, što čini udio od 10,4% u ukupnoj površini grada Vukovara. Za proizvodnju prema ekološkim načelima postoje svi preduvjeti te bi razvoj poljoprivredne proizvodnje trebalo usmjeriti i na ekološku proizvodnju.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika kojeg vodi Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na području grada Vukovara u 2020. godini ukupno je registrirano 417 poljoprivrednih subjekata. Pozitivno je da **broj poljoprivrednih gospodarstava raste** te je u odnosu na 2016. povećan za 54 subjekta, odnosno za 14,9%. Prema pravnom obliku, **najviše poljoprivrednika je registrirano u obliku OPG-a (2020.**

godine skoro 81%). Ipak, vidljiva je razlika jer je u odnosu na 2016. godinu taj broj pao, kad je iznosio preko 90%. Taj pad se može objasniti činjenicom kako je u međuvremenu uvedena kategorija SOPG (samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo). Na području grada registrirana je samo jedna poljoprivredna zadruga, usprkos tome što se povezivanje poljoprivrednih proizvođača u već dugo vremena promovira kao posebno važno pitanje u kontekstu jačanja položaja poljoprivrednika na tržištu.

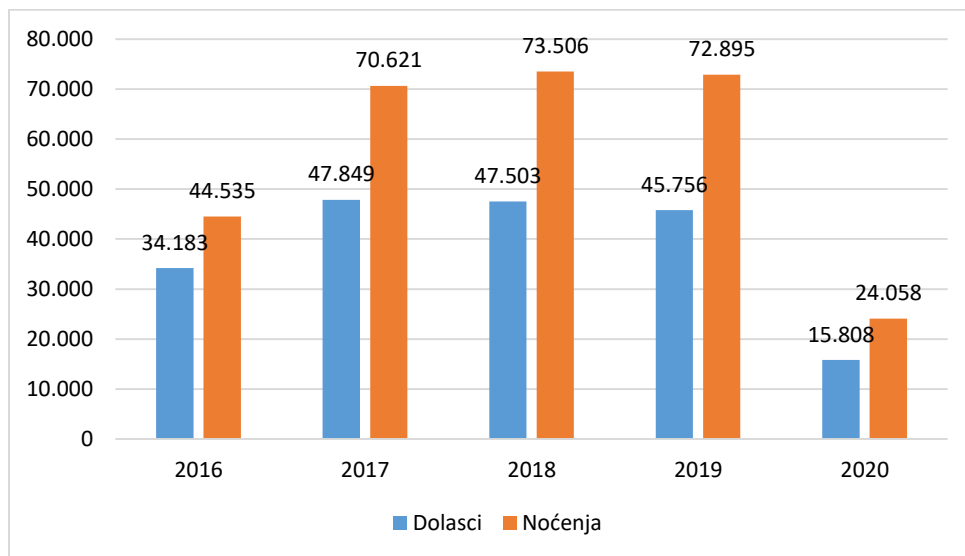
Riječ je o **zadruzi Vrhunsko vukovarsko koja okuplja male i velike proizvođače te obiteljska poljoprivredna gospodarstva s područja grada Vukovara s ciljem stvaranja prepoznatljivosti kvalitete i izvornosti proizvoda, olakšanog plasmana na tržište i distribucije**. Također cilj zadruge je pomoći proizvođačima u razvoju novih proizvoda, stvaranju identiteta proizvoda kroz nova pakiranja i vizualni identitet proizvoda, kako bi proizvodi mogli dobiti oznaku kvalitete i izvornosti "Vrhunsko vukovarsko". Zadruga je osnovana upravo na poticaj grada Vukovara, a financijsku potporu radu su osigurali grad Vukovar i FORGV.

Grad Vukovar kontinuirano osigurava proračunska sredstva za bespovratne potpore u poljoprivredi. U razdoblju od 2016. do 2020. godine za potpore u poljoprivredi ukupno je utrošeno 2,9 milijuna kuna.

Turizam je jedna od značajnih gospodarskih djelatnosti u Vukovaru, dok se grad kroz godine brendirao kao poželjna destinacija kontinentalnog turizma. **Najznačajniji je memorijalni turizam**, koji, između ostalog, uključuje posjete najvažnijim spomen područjima iz Domovinskog rata kao što su vukovarska bolnica, vukovarski Vodotoranj, Spomen dom Ovčara, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti te Križ na ušću Vuke u Dunav. Međutim, grad također privlači turiste brojnim kulturno povijesnim spomenicima kao što je kompleks dvorca Eltz (Gradski muzej Vukovar) te arheološki lokalitet Vučedol. U Vukovaru se sve više razvija i kruzing turizam. Riječnim brodovima je u 2019. godine u grad stiglo preko 50 tisuća turista. Podaci za 2020. godinu pokazuju kako je ovaj oblik turizma doživio veliki pad te je grad tako posjetilo tek iznad tisuću ljudi, što je još jedna posljedica pandemije. Od ostalih manifestacija koje privlače turiste u grad ističu se Vukovar Film Festival, Međunarodni dan Dunava, Vinkovo na Vučedolu, Vukovarski polumaraton itd. Također, treba istaknuti značajan potencijal koji Vukovar ima u području biciklističkog turizma. Vukovar je dio europske biciklističke rute EuroVelo 6 duž Dunava koja ide od Atlantske obale Francuske do Crnog mora. Nadalje, kroz Vukovar prolazi Ruta Srijem koja povezuje južno područje Vukovarsko-srijemske županije sa sjeveroistočnim dijelom, a nadovezuje se na postojeću međunarodnu Dunavsku biciklističku rutu koja je dio puta Eurovelo 6.

Prema broju dolazaka i noćenja, do 2020. godine bilježi se stalan rast te se može očekivati snažan oporavak nakon završetka pandemije. Duljina boravka turista je prilično kratka, u prosjeku turisti u gradu ostaju između jednog i dva dana, a što je uvjetovano samom ponudom i motivima dolaska turista. Prema strukturi turista prevladavaju domaći posjetitelji na koje otpada otprilike 90% dolazaka i 85% noćenja.

Slika 6. Broj dolazaka i noćenja u Vukovaru 2016.-2020.

Izvor: TZ grada Vukovara

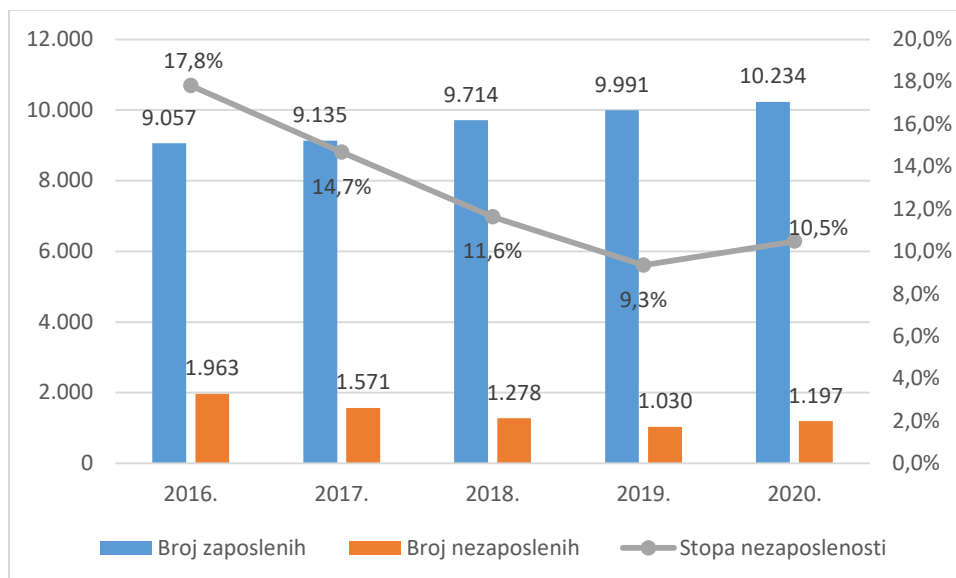
Usporedno s porastom broja dolazaka i noćenja, raste i broj smještajnih objekata odnosno broj kreveta u gradu, pa je tako 2016. godine u 20 smještajnih objekata bilo dostupno 672 kreveta, dok je 2020. godine taj broj porastao na 46 smještajnih objekata i 1.034 kreveta.

1.3. Tržište rada, raspoloživi dohodak i socio-demografski kapital

1.3.1. Tržište rada i dohoci

Ukupan broj zaposlenih na području grada Vukovara kontinuirano raste. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje broj zaposlenih u razdoblju 2016.-2020. je povećan s 9.057 na 10.234, odnosno za 13%. To znači da je tijekom 5 godina stvoreno 1.177 novih radnih mjesta, odnosno nešto manje od 200 godišnje u prosjeku. Rast zaposlenosti je praćen snažnim padom nezaposlenosti, što je sve zajedno doprinijelo da se stopa nezaposlenosti u samo pet godina spustila sa 17,8% na 10,5%. Premda je to i dalje značajna razina nezaposlenosti, vukovarsko tržište rada sve više obilježava problem nedostajuće radne snage. Pozitivno je da broj zaposlenih raste i u doba pandemije. Ipak, zbog nešto većeg porasta registriranog broja nezaposlenih, u 2020. je došlo do blagog povećanja stope nezaposlenosti.

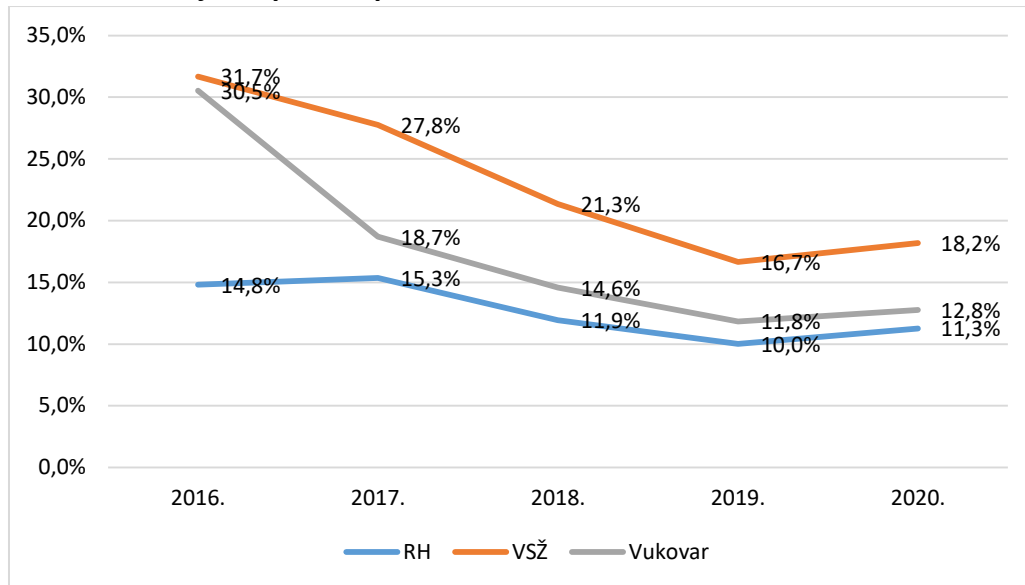
Slika 7. Dinamika na tržištu rada 2016.-2020.

Izvor: obrada autora podataka HZZ-a i Porezne uprave

Stopa nezaposlenosti u Vukovaru je nešto viša od one na razini Hrvatske, ali je značajno niža nego u VSŽ. U tom pogledu **stopa nezaposlenosti sve manje predstavlja motivaciju za odlazak radne snage u druga mjesta, već drugi faktori, a prije svega, razina plaća, jest ključna za pitanje ostanka radne snage.**

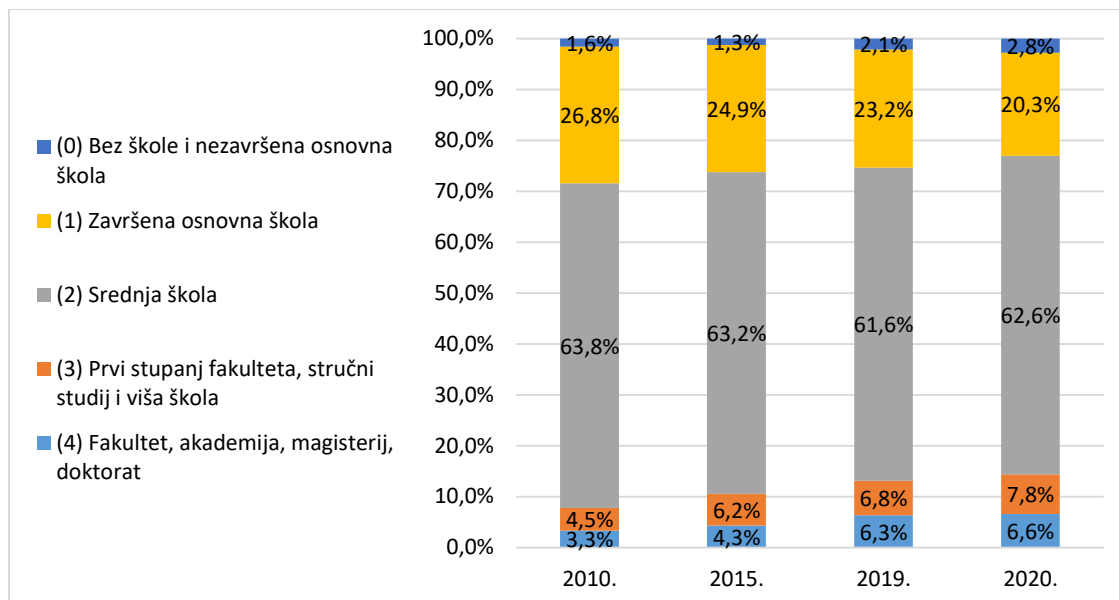
Slika 8. Kretanje stope nezaposlenosti 2017.-2020.

Izvor: obrada autora podataka HZZ-a i Porezne uprave

Pokazatelj strukture nezaposlenih prema ostvarenoj razini obrazovanja pokazuje kako je u svim promatranim godinama **najviše nezaposlenih sa završenom srednjom školom** (cca 62% svih nezaposlenih). **Ono što brine je porast udjela nezaposlenih osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom**, čiji je udio porastao sa 3,3% 2010. godine na 6,6% 2020. godine. Ipak, to se djelomično može objasniti povećanjem broja diplomiranih osoba, a koje ne mogu u dovoljno kratkom roku pronaći posao za tu razinu obrazovanja.

Slika 7. Struktura nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja

Izvor: obrada podataka HZZ-a

1.3.2. Raspoloživi dohodak stanovnika

Podaci porezne uprave o isplaćenim plaćama i mirovinama dobar su pokazatelj ukupnog raspoloživog dohotka stanovnika Vukovara, a time i kupovne moći, što je vrlo važan faktor razvoja lokalnog gospodarstva. Prema podacima Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU osobni dohoci po stanovniku, a koji uključuju isplaćene plaće i mirovine, za grad Vukovar su iznosili 37.519 kuna (po stanovniku) u 2019., što je relativno blizu nacionalnog prosjeka koji je iznosio 38.528 kuna. Od 556 lokalnih jedinica Vukovar se po razini dohotaka *per capita* nalazi na 110. mjestu. Pomalo je iznenađujuće da grad Vukovar bilježi veće osobne dohotke po stanovniku od niza gradova na priobalju kao što su npr. Zadar, Biograd na moru, Solin, Makarska i drugi. Premda ovi podaci predstavljaju samo jednu aproksimaciju ukupnog raspoloživog dohotka, oni ipak potvrđuju da **kupovna moć stanovnika grada ne zaostaje u tolikoj mjeri za nacionalnim prosjekom, a znatno je veća od brojnih drugih lokalnih jedinica.**

Tablica 4: Osobni dohoci (plaće i mirovine) *per capita* u 2016. i 2019. za Vukovar i RH

	Osobni dohoci per capita 2016. u kn	Osobni dohoci per capita 2019. u kn	Stopa rasta
Vukovar	29.542	37.519	27,0%
RH	32.036	38.528	20,3%

Izvor: obrada podataka MRRFEU-a

Posebno je značajno da osobni dohoci po stanovniku kontinuirano i snažno rastu. Tako su u razdoblju 2016.-2019. povećani sa 29.542 na 37.519, što predstavlja povećanje za 27%. Za usporedbu, osobni dohodak na nacionalnoj razini je u istom razdoblju povećan za 20,3%. S druge strane, ono po čemu se grad Vukovar izdvaja u odnosu na nacionalni prosjek je **jako veliki udjel mirovina u ukupno isplaćenim dohocima.** Dok na nacionalnoj razini udjel mirovina u ukupno isplaćenim osobnim dohocima iznosi 24%, u Vukovaru je to 41%. Ovako visoki udjel mirovina u ukupnim osobnim dohocima odraz je, s jedne strane, visokog udjela umirovljenika u radnoj snazi, a s druge strane, veće razine prosječnih mirovina u odnosu na nacionalni prosjek.

1.3.3. Socio-demografski kapital

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku broj stanovnika grada Vukovara je 2021. godine iznosio 23.536 stanovnika, što je pad od skoro 15% u odnosu na 2011. godinu, kada je iznosio 27.683. Pad broja stanovnika je manji u odnosu na pad na razini Vukovarsko-srijemske županije, koji je iznosio 19,5%, ali je znatno veći od pada broja stanovnika na razini Hrvatske koji je iznosio 9,3%.

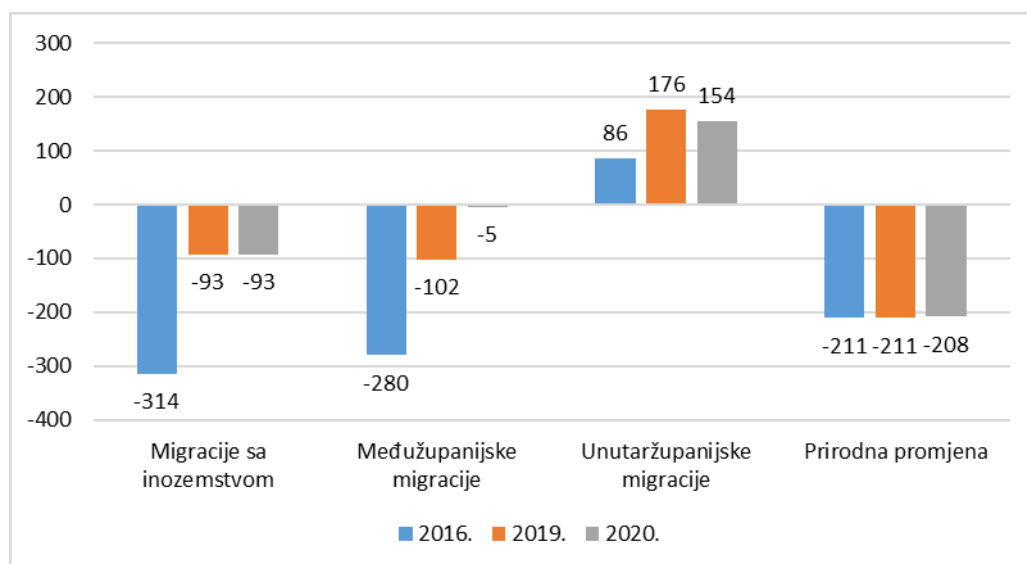
Tablica 5. Promjena broja stanovnika 2011.-2021.

	Broj stanovnika 2011.	Broj stanovnika 2021.	Stopa promjene
Republika Hrvatska	4.284.889	3.888.529	-9,3%
Vukovarsko-srijemska županija	179.521	144.438	-19,5%
Vukovar	27.683	23.536	-15,0%

Izvor: obrada podataka DZS-a

Na pad broja stanovnika utječu s jedne strane negativan migracijski saldo, a s druge prirodni pad broja stanovnika. Vukovar je do 2020. godine imao konstantni negativni migracijski saldo te je svake godine gubio stotinjak stanovnika na migracijama. Posljednjih godina negativan migracijski saldo se sve više smanjuje, da bi 2020. godine grad Vukovar čak imao pozitivan saldo – 56 stanovnika više se doselilo u Vukovar nego što ih se odselilo. U kojoj mjeri su ove promjene povezane s utjecajima pandemije COVID-19, odnosno zatvaranja granica i gospodarstva teško je točno procijeniti, ali su sigurno imale važan utjecaj.

Slika 7. Kretanje broja stanovnika 2016. i 2020. prema čimbenicima promjene

Izvor: obrada podataka DZS-a

Struktura migracijskog salda se promijenila s ulaskom Hrvatske u EU. Tako je 2010. godine najviše novodoseljenih stanovnika Vukovara došlo iz drugih općina i gradova iste županije, dok se najviše stanovnika odselilo u drugu županiju unutar Hrvatske. S druge strane, prema podacima za 2020. godinu, novodoseljeni stanovnici su se podjednako doseljavali iz druge općine ili grada iste županije kao i iz inozemstva (što se može objasniti povratkom dijela stanovnika koji su ranijih godina otišli u inozemstvo), dok ih je najviše odlazilo u inozemstvo (45% svih odseljenih). Struktura je vrlo slična i na razini Vukovarsko-srijemske županije. Uz to, padu broja stanovnika pridonosi i **konstantan negativan prirodni prirast, odnosno prirodni pad stanovništva.** Prema vitalnom indeksu (koji je vidljiv u sljedećoj tablici), na broj rođenih na 100 stanovnika je 2010. godine iznosio 65,1, dok je taj broj 2020. godine pao na svega 48,8. Pad je vidljiv i na razini Vukovarsko-srijemske županije, kao i na razini Hrvatske.

Tablica 6. Vitalni indeks (broj rođenih na 100 umrlih osoba) 2010.-2020.

	2010.	2015.	2019.	2020.
Republika Hrvatska	83,23	69,19	69,77	62,86
Vukovarsko-srijemska županija	77,68	59,92	58,96	50,14
Vukovar	65,13	47,81	47,90	48,77

Izvor: obrada podataka DZS-a

Prema podacima Popisa stanovništva iz 2011. godine, obrazovna struktura stanovništva Grada Vukovara je povoljnija u odnosu na Vukovarsko-srijemsku županiju, ali nepovoljnija u

odnosu na razinu Hrvatske. Od ukupnog broja stanovnika u Vukovaru starijih od 15 godina, 7,8% je bez škole ili nema završenu osnovnu školu, 21,8% ima završenu osnovnu školu, 55,9% srednju školu, dok 14,5% osoba ima završeni visoki stupanj obrazovanja. Iz navedenog možemo zaključiti kako je negativno to što **Vukovar ima ispodprosječnu zastupljenost visokoobrazovanih u usporedbi s državnim prosjekom** (za 2% manje). Dodatna negativna strana je i što je **Vukovar dio županije koja se nalazi među najlošijim županijama po dostignutom stupnju obrazovanja stanovništva**.

1.4. Poduzetnička infrastruktura i potpore za razvoj poduzetništva

1.4.1. Potporne institucije i infrastruktura

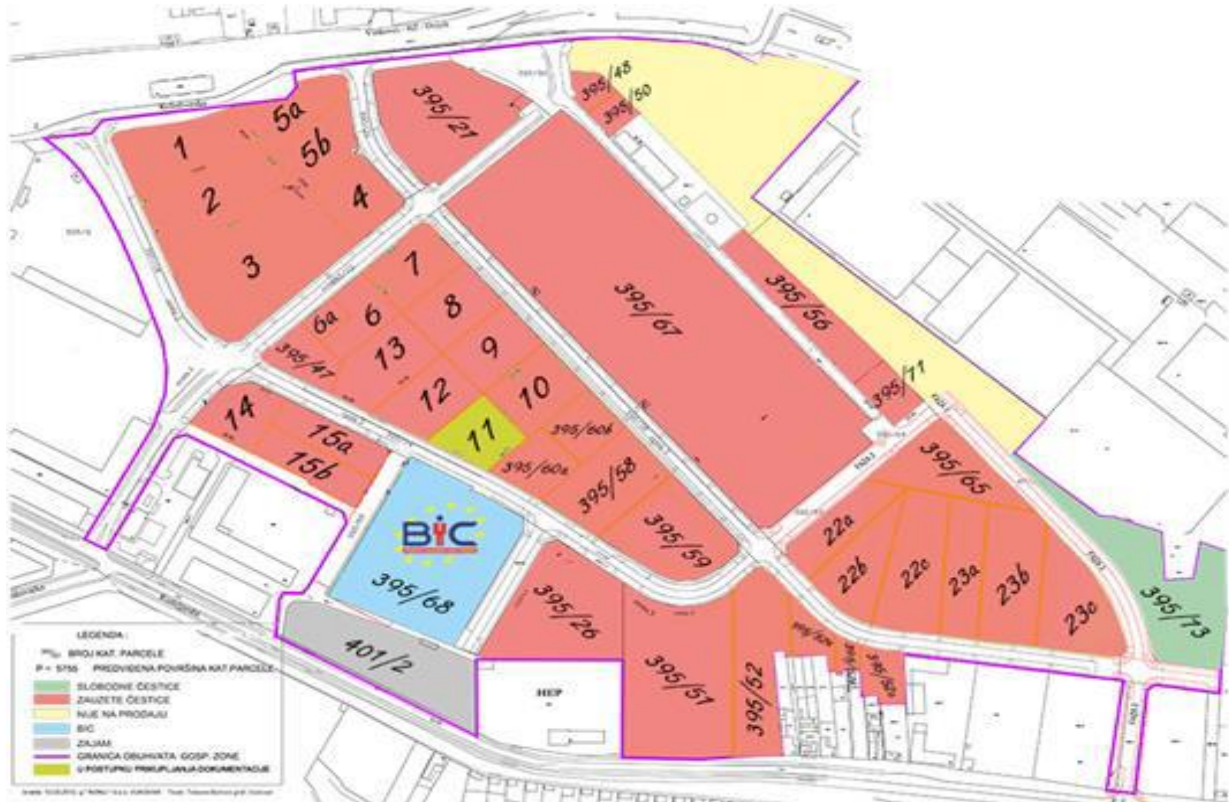
Upravni odjel za gospodarstvo

Najvažniji nositelj aktivnosti u dijelu koji se odnosi na poticanje razvoja gospodarstva jest Upravni odjel za gospodarstvo. Upravni odjel prati gospodarske aktivnosti na području Grada Vukovara, uvijete poslovanja, poslovne rezultate te stupanj zaposlenosti. Odgovoran je za poslove koji se odnose na gospodarenje poljoprivrednim zemljištem te kroz program mjera potiče poljoprivrednu proizvodnju i tržišni plasman proizvoda. Jedna od ključnih zadaća Upravnog odjela je privlačenje investitora i promocija lokalnog poduzetništva i obrta. Odjel se bavi pripremom i provedbom projekata, osnivanjem poduzetničkih zona i inkubatora te radi na razvoju poduzetničke infrastrukture. U suradnji sa Turističkom zajednicom Grada Vukovara unaprjeđuje turističku infrastrukturu, razvija turističku ponudu, inicira razne manifestacije i druga kulturna događanja, te regulira rad ugostiteljskih objekata. Odjel sudjeluje u planiranju i izvršenju proračuna u dijelu koji se odnosi na gospodarstvo, nositelj je izrade programa mjera i javnih poziva koji se odnose na poduzetnike (uključujući i obrtnike te poljoprivrednike) te je glavna komunikacijska točka za poduzetnike u gradskoj administraciji. Trenutno u odjelu radi četvero zaposlenih.

Vukovarska gospodarska zona

Vukovarska gospodarska zona (VGZ) osnovana je s ciljem dugoročnog privlačenja investicija te osnaživanja gospodarstva. Zona obuhvaća 33 ha građevinskog zemljišta koje je opremljeno kompletnom infrastrukturom, te je izvršena parcelizacija, što znači da zona sadrži sve potrebne preduvjete za obavljanje različitih poslovnih aktivnosti.

Slika 9. Prikaz parcela u vukovarskoj gospodarskoj zoni

Izvor: Grad Vukovar

Unutar zone nalazi se **Poslovno-inovacijski centar Vukovar (BIC Vukovar)** u kojem se nalaze:

- *Poduzetnički inkubator* namijenjen poduzetnicima početnicima. Osim 11 poslovnih prostora, nudi i pred-inkubacijski prostor s 10 radnih stanica, laboratorij za ispitivanje obnovljivih izvora energije, co-working prostor i slično;
- *Proizvodni centar* namijenjen je gospodarskim subjektima proizvodnog i zanatskog karaktera, sadrži 11 proizvodnih hala veličina između 159,49 m² i 1.416,34 m²; te
- *Centar inovativnog poduzetništva* koji obuhvaća 15 poslovnih prostora namijenjenih postojećim malim inovativnim tvrtkama koje nemaju sredstava ni potrebu za izgradnjom vlastitog poslovnog prostora.

Svim zakupnicima unutar VGZ na raspolaganju je niz pogodnosti za lakše obavljanje njihove poslovne djelatnosti počevši od dobre prometne povezanosti, infrastrukturne opremljenosti, subvencionirane cijene zemljišta i zakupa poslovnih prostora, mogućnosti korištenja potpora s lokalne razine koje nudi Grad Vukovar te potpora s nacionalne razine.

Stopa popunjenosti VGZ je otprilike 95% te u sklopu nje trenutno posluje 69 poslovnih subjekata s oko 670 zaposlenih. Za usporedbu 2016. je u zoni poslovalo 7 poslovnih subjekata koji su zapošljavali 80 zaposlenih.

Osim VGZ, na području grada Vukovara postoje i **Podunavska slobodna zona Vukovar**, **Poduzetnička zona Priljevo** i **Gospodarska zona Dunav**. Podunavska slobodna zona Vukovar osnovana je 2002. godine na period od 25 godina, a pokriva površinu od preko 21 tisuće m². Poduzetnička zona Priljevo osnovana je 2001. godine, a ima površinu od preko 102 tisuće m²

te je popunjeno 12 od 14 poslovnih prostora. Zona je u potpunosti opremljena svom poduzetničkom infrastrukturom te je popunjena tvrtkama koje se većinom bave trgovinskom djelatnošću. Zbog visoke popunjenosti zona, Vukovar je 2018. godine osnovao Gospodarsku zonu Dunav koja pokriva površinu od preko 513 tisuće m², nakon kupnje zemljišta od tvrtke Borovo d.d. Međutim, ovu zonu još treba komunalno opremiti kako bi se mogla u potpunosti staviti u funkciju.

Razvojna agencija Vukovar d.o.o.

Razvojna agencija Vukovar d.o.o. (VURA) osnovana je 2008. godine s ciljem pružanja potpore razvoju i poboljšanju kvalitete života stanovnika grada Vukovara. Osnovna djelatnost VURA-e je pružanje potpore razvoju poduzetništva gradu kroz organiziranje edukacija, provođenje istraživanje tržišta, poticanje poslovne suradnje, izrada raznih projekata i studija, upravljanje poslovnim zonama i poduzetničkim inkubatorima itd. Od 2018. VURA je sudjelovala ili još uvijek sudjeluje u provedbi 144 projekta u području poduzetništva, čija je vrijednost 29,3 milijuna kuna. Također, agencija je bila vrlo snažno uključena u provedbu ESF projekata iz područja zapošljavanja teže zapošljivih skupina (primjer projekti ZAŽELI) gdje su ostvareni vrlo dobri rezultati u pogledu privremenog zapošljavanja ciljnih skupina. Aktivnosti u području poduzetništva provodi Odjel za razvoj poduzetništva u VURA-i koji trenutno zapošljava dva djelatnika.

Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara

Fond za obnovu i razvoj Grada Vukovara osnovala je Vlada RH Zakonom o obnovi i razvoju Grada Vukovara, a s radom je započeo 2002. godine. Djelatnost Fonda je obnova i razvoj Vukovara, s posebnim naglaskom na ulaganje u obnovu i razvoj gospodarstva i komunalne infrastrukture; pomoć u izradi poduzetničke dokumentacije i ocjenjivanje ulagačkih pothvata; suradnji s drugim tijelima državne uprave te obavljanje ostalih poslova koji osiguravaju primjenu i provedbu Zakona. Izvor sredstava Fonda za financiranje obnove i razvoja je državni proračun. Fond izravno podupire gospodarstvo kroz dodjeljivanje bespovratnih sredstva putem Programa sufinanciranja gospodarskih subjekata.

HGK – Županijska komora Vukovar

HGK – Županijska komora Vukovar pomaže poduzetnicima ponajviše kroz aktivnosti informiranja o zakonskim i drugim propisima, zatim kroz provedbu edukacijskih događanja, organizaciju sudjelovanja na sajmovima i sličnim manifestacijama te povezivanje poduzetnika.

Hrvatska obrtnička komora – udruženje obrtnika Vukovar

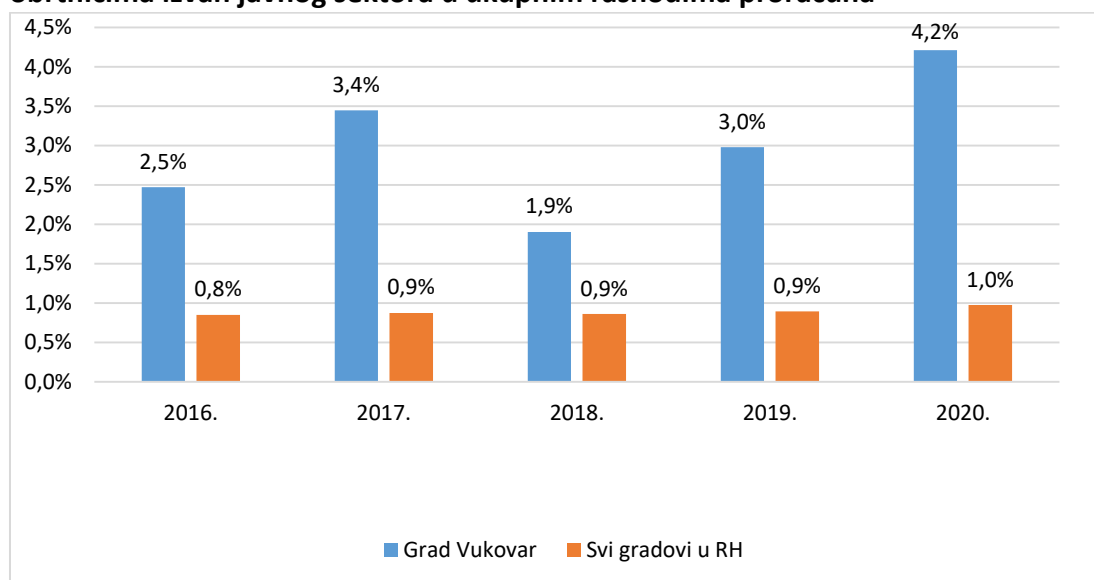
Obrtnička komora – udruženje obrtnika Vukovar za obrte sa područja grada pruža besplatne pravne savjete, savjete o kreditiranju i poticajima, porezima i carinama, o poslovnom povezivanju, računovodstvu, tehnici, tehnologiji i inovacijama, te redovnom i daljnjem obrazovanju, odnosno o svim segmentima poslovanje obrta, a koji važe na području grada.

1.4.2. Poticanje razvoja poduzetništva kroz proračun grada Vukovara i FORGV-a

Na sljedećoj slici prikazana je usporedba razine izdvajanja iz gradskog proračuna za subvencije privatnim subjektima. Izračuni se temelje na podacima Ministarstva financija o

izvršenju lokalnih proračuna.¹ Konkretno, riječ je o usporedbi podataka o subvencijama iz gradskih proračuna trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora s podacima o ukupnim rashodima. Rezultate ipak treba uzeti s određenom zadržkom obzirom da podaci sa slike obuhvaćaju i subvencije prijevoznicima u privatnom vlasništvu za održavanje lokalnih linija ili neke druge oblike subvencija koje nisu izravno u funkciji razvoja poduzetništva. Ipak, sasvim je utemeljeno pretpostaviti kako **najveći dio izdvajanja je ipak usmjeren u svrhu poticanja malog i srednjeg poduzetništva**, što znači da su korišteni podaci relevantni za potrebe usporedne analize.

Slika 10. Udjel subvencija trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora u ukupnim rashodima proračuna

Izvor: obrada podataka Ministarstva financija RH

Rezultati pokazuju kako grad Vukovar kontinuirano izdvaja znatno veća sredstva za pomoć poduzetnicima od prosjeka gradova u RH. Tako je npr. Vukovar u 2020. uložio 4,2 puta više sredstava nego što je to bio prosjek gradova u Hrvatskoj. Međutim, i u svim drugim godinama vidljivo je da postoji značajna razlika u razini izdvajanja. Navedeno potvrđuje opredijeljenost grada Vukovara da sa relativno značajnim iznosima potiče razvoj poduzetništva. Premda su u pojedinim godinama zabilježe određen oscilacije u razini izdvajanja, ipak je glavni trend jasan, a on glasi da grad u okviru svojih fiskalnih mogućnosti, vrlo snažno prati poduzetnike s konkretnim poticajima.

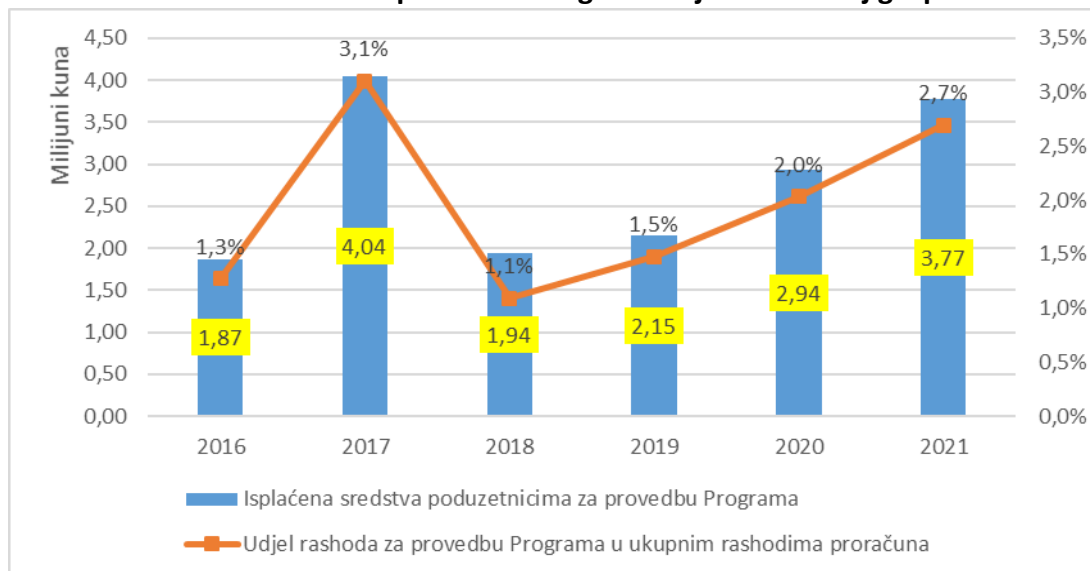
Najvažniji pojedinačni instrument poticanja poduzetništva predstavlja Program mjera poticanja razvoja poduzetništva na području Grada Vukovara (dalje u tekstu Program). **Za razvoj poduzetništva putem provedbe Programa je u razdoblju 2016.-2021. isplaćeno 16,7 milijuna kuna.** Kada se podaci o programu stave u kontekst ukupnog proračuna grada Vukovara, onda su **rashodi za provedbu Programa u prosjeku iznosili oko 1,9% ukupnih proračunskih rashoda.** Premda se ovaj iznos može činiti relativno mali, treba uzeti u obzir da se dio sredstava za poduzetništvo ulaže također putem Intervencijskog plana kao i od strane

¹ <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/financijski-izvjestaji-ilp-r-s/pr-ras-i-ras-funkc-za-razdoblje-2014-2020/3173?trazi=1&=&page=3>

Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara. Posebno valja naglasiti kako poticaji isplaćeni putem Programa od 2018. kontinuirano rastu, što je dobar pokazatelj spremnosti grada da što više ulaže u poduzetništvo, ali je također dobar pokazatelj zainteresiranosti i kapaciteta lokalnih poduzetnika da iskoriste dostupna sredstva.

Nastupom vrlo izazovnih gospodarskih okolnosti u 2020. godini grad Vukovar je vrlo brzo reagirao s posebnim pozivima kojima je bio cilj osigurati dodatnu podršku lokalnim poduzetnicima, pored svih onih mjera koje je osigurala središnja država. Tako je otvoren poseban javni poziv za dodjelu bespovratnih potpora ugostiteljima na području grada Vukovara za 2020. godinu uslijed epidemije virusa COVID-19 s razrađenom mjerom: Sufinanciranje režijskih troškova i troška zakupa poslovnog prostora ugostiteljskih objekata. U okviru ovog poziva odobreno je 46 potpora. Također, otvoren je javni poziv za dodjelu bespovratnih potpora poduzetnicima koji obavljaju uslužnu djelatnost na području grada Vukovara kojim su se sufinancirali režijski troškovi i troškovi zakupa poslovnog prostora. U okviru poziva odobreno je 37 potpora.

Slika 11. Uložena sredstva za provedbu Programa mjera za razvoj gospodarstva

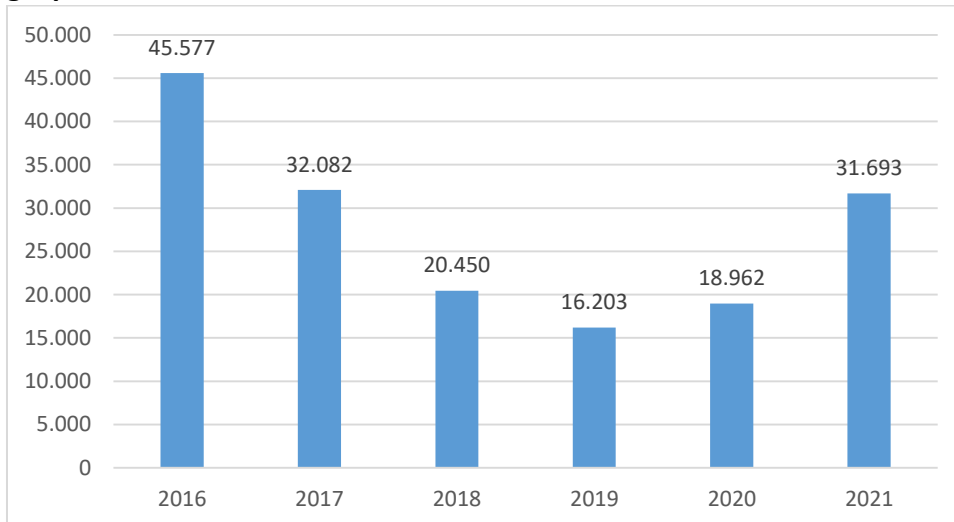
Izvor: Obrada podataka grada Vukovara

Važno obilježje Programa je što pokriva jako veliki spektar mogućih potreba poduzetnika. Konkretno, Programom se tako financiraju administrativni troškovi za otvaranje tvrtke, troškovi nabavke opreme, strojeva, uređaja, opremanja i uređenja poslovnih prostora, nabavka softvera i hardvera, obrazovanja i promocije, režija, poslovnog zakupa, itd. S druge strane, većina dodijeljenih potpora je vrlo niske vrijednosti što donekle umanjuje učinak samih poticaja na rast i razvoj gospodarstva. Prosječna potpora se u razdoblju 2016.-2021. kretala od 16,2 tisuće kuna u 2019. pa do 45,6 tisuća kuna u 2016. Dobro je da je u 2021. zabilježeno povećanje prosječne potpore kada je ona iznosila 31,7 tisuća kuna.

Učinci provedbe Programa na novo zapošljavanje bili su relativno ograničeni. U razdoblju 2016.-2020. temeljem provedbe mjera namijenjenih povećanju zaposlenosti, osigurano je dodatno zapošljavanje 99 osoba. Relativno slabi učinci u području zapošljavanja se mogu povezati s niskim prosječnim potporama. Međutim, isto tako treba uzeti u obzir da središnja

država putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje nudi niz poticaja za zapošljavanje nezaposlenih osoba, tako da u tom dijelu poduzetnici imaju značajan dio potreba već pokriven.

Slika 12: Prosječna isplaćena pojedinačna potpora putem Programa mjera za razvoj gospodarstva

Izvor: Obrada podataka grada Vukovara

U usporedbi s nekim drugim gradovima slične veličine vukovarski program mjera za razvoj gospodarstva se može usporediti s onim koji ima npr. grad Bjelovar, a znatno je financijski snažniji od sličnih programa koje imaju Koprivnica i Vinkovci. Grad Vinkovci je prvi puta donio Program poticanja poduzetništva za 2019. godinu. Program se sastoji od dvije mjere: Novi poduzetnici i Ulaganje u tehnologiju i ljudske resurse. Prva mjera vrijedi 360 tisuća kuna, druga 640 tisuća, odnosno, ukupna vrijednost programa iznosi milijun kuna, što čini svega 0,38% ukupnog proračuna Grada za 2019. godinu. Grad Koprivnica također ima program razvoja poduzetništva, kroz koji se financira provedba ukupno 13 mjera podijeljenih u tri osnovna područja: a) Jačanje konkurentnosti poduzetnika; b) Novi oblici obrazovanja i informiranja u poduzetništvu i c) Razvoj poduzetničke infrastrukture. U 2019. za provedbu programa u proračunu grada je osigurano 874.000 kuna, što predstavlja 0,43% proračunskih rashoda². Grad Bjelovar je donio trogodišnji Program općih mjera poticanja razvoja poduzetništva na području Grada Bjelovara od 2018. do 2020. godine podijeljenog na tri područja poticanja razvoja poduzetništva, s ukupno trinaest mjera³. Za 2018. godinu je za provedbu programa osigurano 2,2 milijuna kuna, što predstavlja 1,7% ukupnih rashoda proračuna grada Bjelovara.

U okviru provedbe Intervencijskog plana otvoren je poziv za dostavu projektnih prijedloga za razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru, u sklopu kojeg je ugovoreno ukupno četrnaest poduzetničkih projekata čija ukupna vrijednost iznosi 9,1 milijun kuna. Od toga vrijednost bespovratnih sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj iznosi 6,4 milijuna kuna, dok ostalo financiraju sami korisnici.

² <https://koprivnica.hr/poduzetnistvo/poticanje-poduzetnistva/>

³ <https://www.bjelovar.hr/wp-content/uploads/2018/01/nacrt-programa-mjere-poticanja-poduzetnistva-bjelovar-2018.pdf>

Također je potrebno istaknuti javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava „START-UP VU“ kojim se od 2021. želi potaknuti inovativne poslovne ideje poduzetnika početnika. Za tu je svrhu osigurano 300 tisuća kuna za tri poduzetničke ideje. Na prvi javni poziv je odaziv bio relativno slab (pet prijavljenih projekata), što ukazuje na potrebu dodatnog informiranja potencijalnih prijavitelja kod idućih poziva.

Financiranje razvoja gospodarstva od strane Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara

Zakonom o obnovi i razvoju Grada Vukovara (NN 44/2001., 80/2008.) definirana je djelatnost Fonda i utvrđene su poticajne mjere namijenjenu socio-ekonomskoj revitalizaciji Grada Vukovara. Fond za obnovu i razvoj Grada Vukovara (FORGV) kao nadležna institucija svake godine objavljuje Javni poziv za Program sufinanciranja gospodarskih projekata u Gradu Vukovaru, a sve u cilju gospodarskog razvoja grada Vukovara.

Proračun FORGV-a se kretao od 40 milijuna kuna 2016. pa do 74 milijuna kuna u 2021. godini. Značajno povećanje proračuna Fonda u promatranom razdoblju posljedica je preuzimanja obveze isplate naknada za plaćene doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje poduzetnicima koji to pravo ostvaruju temeljem Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara. U 2020. godini je za tu svrhu isplaćeno poduzetnicima 23,9 milijuna kuna. Drugim riječima, sredstva za sufinanciranje javnih i poduzetničkih projekata i dalje su nepromijenjena te se kreću u razini od oko 40 milijuna kuna godišnje.

Većinu sredstava FORGV ulaže u infrastrukturne projekte, uglavnom u području prometne i komunalne infrastrukture, a tek manji dio usmjerava prema poduzetnicima. **U 2021. FORG je dodijelio 8,2 milijuna kuna za provedbu poduzetničkih projekata, što je značajno povećanje u odnosu na prethodne godine, ali i dalje čini tek manji dio ukupnog proračuna Fonda (11%) odnosno manji dio dijela proračuna namijenjenog financiranju javnih i privatnih razvojnih projekata (20%).**

Iznos sredstava dodijeljenih gospodarskim subjektima putem Javnog natječaja Fonda za obnovu i razvoj Grada Vukovara u razdoblju 2016. – 2020. godine prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 7. Broj korisnika i vrijednost sufinanciranje poduzetničkih projekata od strane FORGV-a 2016.-2020.

Godina	Broj odobrenih zahtjeva	Ukupni iznos odobrenih zahtjeva	Prosječna potpora po zahtjevu
2016.	21	3.403.367	162.065
2017.	27	2.920.797	108.178
2018.	33	4.300.431	130.316
2019.	46	5.201.796	113.083
2020.	69	8.191.753	118.721
Ukupno	196	24.018.144	122.542

Izvor: Fond za obnovu i razvoj Grada Vukovara

Kao što se može vidjeti prosječna razina potpora je značajno veća od onih koje isplaćuje grad Vukovar. Drugo važno obilježje sredstava koje dodjeljuje Fond je da se sredstva ne isplaćuju

poduzetnicima koji su primili potpore od strane grad Vukovar za poticanje razvoja gospodarstva. Na taj se način u praksi osigurava da ne dolazi do dvostrukog financiranja pojedinih projekata.

1.5. Gradska javna poduzeća i lokalni razvoj

Gradske tvrtke koje se bave komunalnim djelatnostima mogu dati važan doprinos razvoju lokalnog gospodarstva kroz osiguranje kvalitetnih i cjenovno povoljnih usluga poduzetnicima, ali i kao nositelji aktivnosti u kojima lokalni poduzetnici sudjeluju kao dobavljači proizvoda i usluga. Pored toga gradske komunalne tvrtke se mogu ponašati kao tržišni sudionici te mogu nuditi tržišne proizvode i usluge. U tom slučaju korist za lokalno gospodarstvo se može utvrditi ukoliko bi se takvi proizvodi i/ili usluge inače uvozile s drugih lokacija na području RH ili iz drugih zemalja. Naravno, u svakom slučaju važno je da postoji gospodarsko/razvojna opravdanost ulaska gradskih tvrtki u tržišnu djelatnost.

Trgovačko društvo Komunalac d.o.o. je gradska tvrtka zadužena za poslove gospodarenja otpada, pružanja pogrebnih usluga, održavanja parkirališta i naplate parkinga te održavanja javnih zelenih površina i nerazvrstanih cesta. Pored samog grada Vukovara, tvrtka pruža usluge gospodarenja otpadom i za nekoliko susjednih općina. Od važnijih projekata treba izdvojiti projekt sanacije odlagališta otpada „Petrovačka dola“ te modernizaciju vozila i opreme. Komunalac ima posebnu važnost u pogledu zapošljavanja lokalne radne snage obzirom da tvrtka ima preko 220 djelatnika.

Trgovačko društvo Tehnoston d.o.o. u vlasništvu je Grada Vukovara, a usmjereno je na tri područja djelovanja: energetika (proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom), upravljanje zgradama i dimnjačarska djelatnost. Posljednjih godina Tehnoston je započeo provedbu niza projekata u području obnovljivih izvora energije, od kojih se posebno ističe gradnja prve solarne kotlovnice u Hrvatskoj koja s jednog mjesta napaja preko 2000 stanova. Pored toga, Tehnoston je postavio nekoliko manjih fotonaponskih elektrana na krovovima zgrada u gradskom vlasništvu. Pored izravnog učinka na smanjenje troškova za proizvodnju toplinske energije, od čega koristi imaju i stanovnici, ali i poduzetnici na području grada Vukovara. Također, svi ovi projekti imaju važan demonstracijski efekt za poduzetnike te ih potiču na veću usmjerenost prema ulaganjima u obnovljive izvore energije. Nadalje, Tehnoston je nositelj projekata energetske obnove zgrada na području grada Vukovara, a kroz koje lokalne građevinske tvrtke imaju priliku ugovoriti poslove obnove. Tehnoston d.o.o. zapošljava 35 djelatnika.

1.6. Luka Vukovar

Luka Vukovar važan je infrastrukturni resurs koji može značajno doprinijeti razvoju gospodarstva grada. Prije svega treba naglasiti da je to **jedina hrvatska luka na rijeci Dunav**. Riječ je o luci od državnog značaja, koja pripada u skupinu luka osnovne TEN-T mreže. Duljina vodne linije lučkog područja luke iznosi približno 1,7 km, a ukupna površina lučkog područja doseže 38,53 ha. Prema podacima iz „Srednjoročnog plana razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske“ **od četiri hrvatske luke unutarnjih voda, luka Vukovar bilježi najveći promet tereta.** Važna prednost luke Vukovar svakako su klasa plovnosti i

mogućnost plovidbe Dunavom tijekom cijele godine što omogućava neometan rad luke. Na lučkom području luke Vukovar moguće je vršiti manipulacije svim vrstama tereta uključujući tekući teret, rasuti teret, paletizirani teret, teški teret te kontejnere. Trenutno luka Vukovar raspolaže sa sedam vezova, od čega dva za tekući teret i po jedan za žitarice, rasuti, generalni, paletizirani i mješoviti teret.

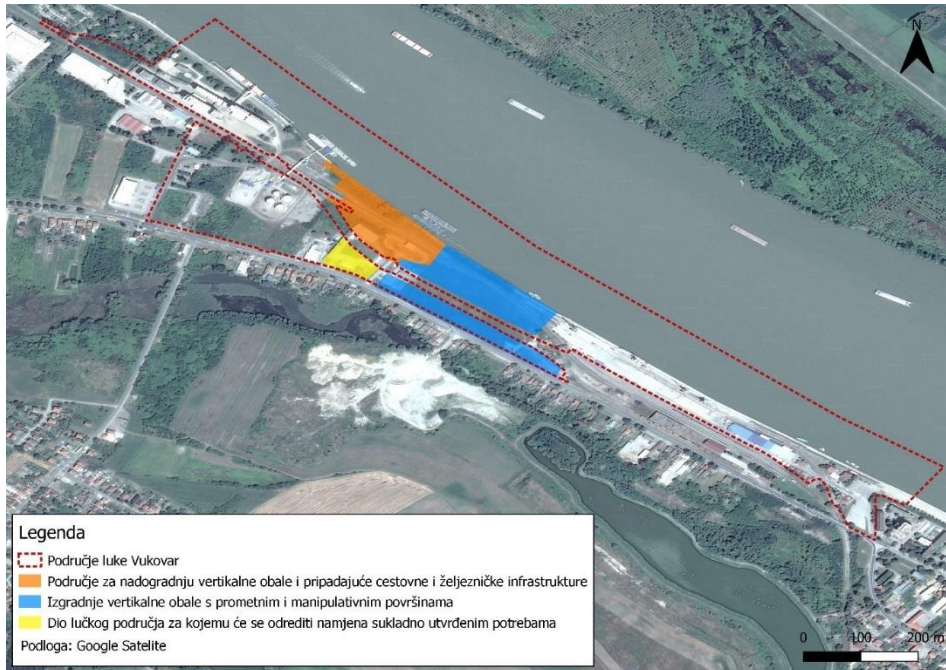
Zahvaljujući položaju luke na rijeci Dunavu te povezanosti luke sa željezničkom i cestovnom mrežom postoji značajan potencijal daljnjeg razvoja luke. **Najveća prepreka jest nemogućnost širenja luke zbog prostornog ograničenja, što dovodi do izazova u manipulaciji teretom.** Stoga su nužna ulaganja kojima će se omogućiti potrebno proširenje lučkog područja luke Vukovar u smjeru zapada u odnosu na postojeću luku te povećanje kapaciteta luke na adekvatan način za potrebe teretnog prometa.

Sukladno srednjeročnom planu razvitka vodnih puteva i luka unutarnjih voda RH, u narednom razdoblju planira se ulaganje u projektiranje i izgradnju vertikalne obale i ostalih lučkih građevina koje s vertikalnom obalom čine funkcionalnu cjelinu i osnova su za obavljanje lučkih djelatnosti. Sredstva za izradu projektno-tehničke i studijske dokumentacije već su osigurana iz financijskog instrumenta CEF Transport te se s provedbom ovog projekta započelo krajem 2020. godine. Nakon provedbe projekta pripreme projektne dokumentacije predviđena je faza izgradnje vertikalne obale te skladišnog i manipulativnog prostora s prometnicama, pri čemu će se konačno steći tehnički uvjeti da se u funkciju staviti približno 3 ha lučkog područja koje trenutno nije moguće koristiti.

S obzirom na prostorna ograničenja lučkog područja luke Vukovar, u narednom razdoblju potrebno je osigurati proširenje lučkog područja na način koji će omogućiti neometan rad luke i manipulaciju teretima. Tako je u okviru budućeg razvoja prostora luke Vukovar predviđeno širenje uzvodno duž obalu Dunava na dio bivšeg kompleksa Borovo koji zauzima područje od otprilike 18 hektara.

Sukladno odredbama Nacionalnog okvira politike za uspostavu infrastrukture i razvoj tržišta alternativnih goriva u prometu (NN 34/2017), u luci Vukovar se u narednom desetogodišnjem razdoblju predviđaju ulaganja u izgradnju komunalnog veza za opskrbu alternativnim gorivima (punionica električnom energijom, ukapljenim prirodnim plinom, biodizelom i vodikom).

Slika 13. Prikaz planiranih područja zahvata u luci Vukovar

Izvor: Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske za razdoblje od deset godina

Osim navedenog, planirano je i ulaganje u izradu projektne dokumentacije i izgradnju terminala za zbrinjavanje otpada s plovila, a u skladu s primjenjivim ekološkim standardima. Projekt će se provesti kao dio sveobuhvatnog pristupa zbrinjavanju otpada s plovila na unutarnjim vodama i koncepta održivog sustava gospodarenja otpadom u lukama unutarnjih voda.

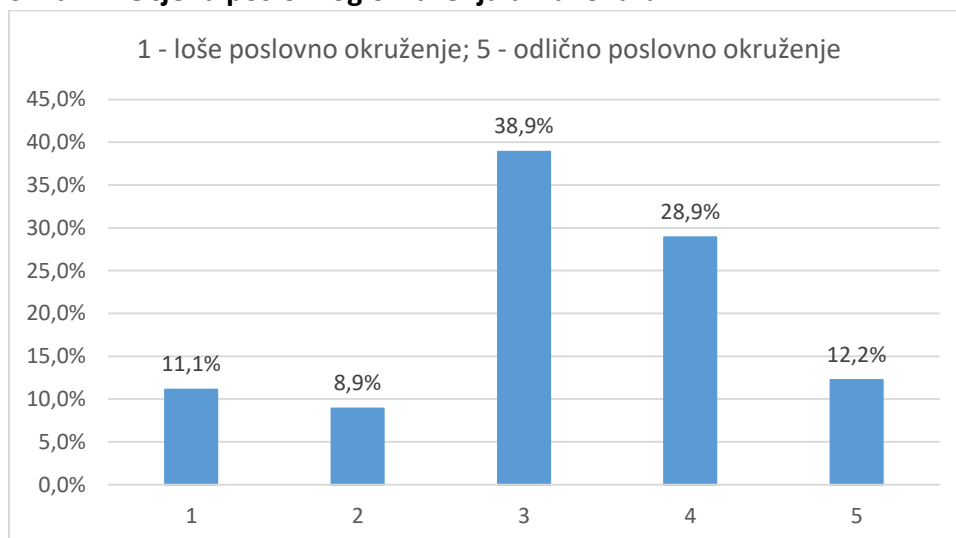
Za razliku od ostalih luka unutarnjih voda, u slučaju grada Vukovara odvija se važan putnički promet, odnosno bilježi se značajan broj pristajanja riječnih kruzera u putničkim pristaništima. Lučka uprava Vukovar upravlja s ukupno četiri međunarodna putnička pristaništa (Vukovar, Ilok, Aljmaš i Batina) te jednim pristaništem za manja plovila u Vukovaru.

1.7. Stavovi poduzetnika o poslovnoj klimi, suradnji s Gradom i ključnim potrebama

Radi potrebe dobivanja dodatno uvida u stanje vukovarskog gospodarstva te čimbenika koji utječu na njegov razvoj, posebno s lokalne razine, provedene su konzultacije s poduzetnicima, poduzetničkim institucijama te ključnim potpornim institucijama za razvoj gospodarstva na području grada Vukovara. Detaljniji opis konzultacija se nalazi u poglavlju 4. U nastavku su prikazana ključna saznanja dobivena provedbom online ankete koju su ispunili poduzetnici te individualnih razgovora s poduzetnicima, predstavnicima poduzetničkih udruženja i potpornih institucija koji sudjeluju u poticanju poduzetništva.

Na sljedećoj slici prikazane su **ocjene kvalitete poslovnog okruženja u Vukovaru koju su dali anketirani poduzetnici.**

Slika 14. Ocjena poslovnog okruženja u Vukovaru

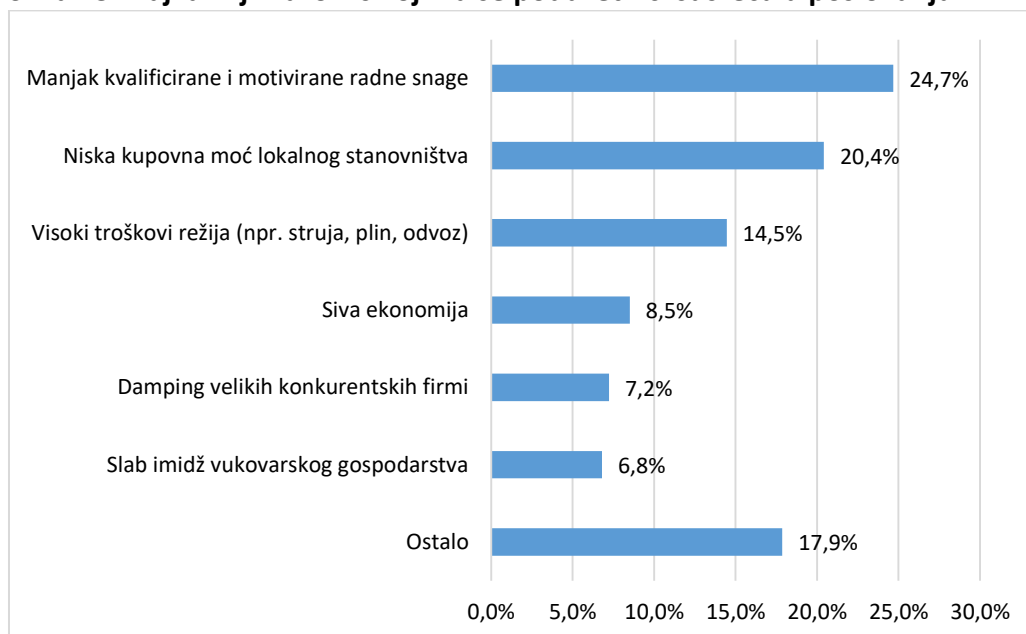
Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

Iz prikupljenih odgovora može se zaključiti kako najveći dio vukovarskih poduzetnika smatra kako je poslovno okruženje osrednje. Naime, u rasponu od 1 do 5 pri čemu 1 označava loše poslovno okruženje, a 5 odlično poslovno okruženje, ispitanici su dali prosječnu ocjenu 3,22. Primjećuje se da nešto niža prosječna ocjena (3,03) dolazi od strane mikro poduzetnika (ispod 10 zaposlenih), dok prosječna ocjena pomalo raste kako se uzimaju u razmatranje daljnje kategorija poduzetnika prema veličini. Ovakvi rezultati impliciraju da su mikro i mali, najčešće obiteljski orijentirani poduzetnici najmanje zadovoljni sa poslovnim okruženjem te se treba posebno fokusirati kako bi se njima pomoglo sa mjerama i aktivnostima koje bi popravile poduzetničko okruženje.

Međutim, kada se uzmu u obzir kvalitativni podaci dobiveni kroz intervju može se ocijeniti kako većina sugovornika nema osobito visoko mišljenje o poduzetničkom okruženju i poslovnoj klimi u Gradu Vukovaru. Osnovni stavovi sugovornika su kako nedostaje ciljanih poticaja za pokretanje poslovanja kako bi se potaknuli poduzetnici u nekim novim propulzivnim poduzetničkim granama (IT, istraživanje i razvoj, tehnologija, farmaceutika itd.). Plaće su relativno niske i ne motiviraju radno sposobno stanovništvo na rad u lokalnoj sredini već je iseljavanje sve više izraženo, te samim time dolazi do spiralnog problema sa ponudom kvalitetne radne snage koje je sve manje i jako teško je zadržati odljev potencijalnih kvalitetnih zaposlenika. Ističe se i nedostatak velikih poduzeća koja su ranije nosila većinu gospodarske aktivnosti i davali impuls cjelokupnoj gospodarskoj slici grada i okolice. Dodatno tome, brojni su sugovornici istaknuli problem imidža Vukovara kao grada opterećenog s prošlošću u kojem nedostaje optimizma i pozitivnog poduzetničkog duha.

Slijedeća tema koja je obrađena vezana je **uz najvažnije izazove koje poduzetnici susreću u poslovanju**. U okviru ankete dobiveni su podaci sa naglaskom na tri najveća izazova koje su poduzetnici navodili, a rezultati su interpretirani ispod samog grafičkog prikaza.

Slika 15. Najvažniji izazovi s kojima se poduzetnici susreću u poslovanju

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

Najčešće navedeni nedostatak jest manjak kvalificirane i motivirane radne snage kao ključni ograničavajući faktor i izazov. Osim manjka radne snage čest izazov koji se isticao je i niska kupovna moć lokalnog stanovništva s obzirom da ona generira (odnosno smanjuje) potražnju i potrošnju te s time destimulira lokalni poduzetnički eko sustav. Slaba kupovna moć je povezana sa niskim plaćama koje su već spomenute kao jedan od bitnih ograničavajućih faktora razvoja.

Visoki troškovi režija su također istaknuti kao bitan izazov s obzirom da bilo kakva proizvodnja koja ima manju dodanu vrijednost je vrlo ovisna o cijenama režija te poduzetnici u ovom dijelu vide značajan prostor za pomoć sa lokalne i/ili državne razine.

Niz je i drugih izazova koji su prepoznati kao važni i na kojima treba staviti fokus kako bi se unaprijedilo poslovno okruženje i pružilo preduvjete za daljnji razvoj, a kao važnije možemo istaknuti dumping velikih konkurenata s kojima se poduzetnici u Vukovaru jako teško nose, nemogućnost naplate potraživanja (u korelaciji sa niskom platežnom moći koja generira lošiju likvidnost), siva ekonomija itd.

Kroz individualne razgovore prikupljeni su vrijedni podaci iz kojih se daljnjom analizom došlo do zaključaka kako poduzetnike u Vukovaru jako muči nekoliko osnovnih izazova koji su redom isticali bez obzira na vrstu industrije i karakteristike ispitanika.

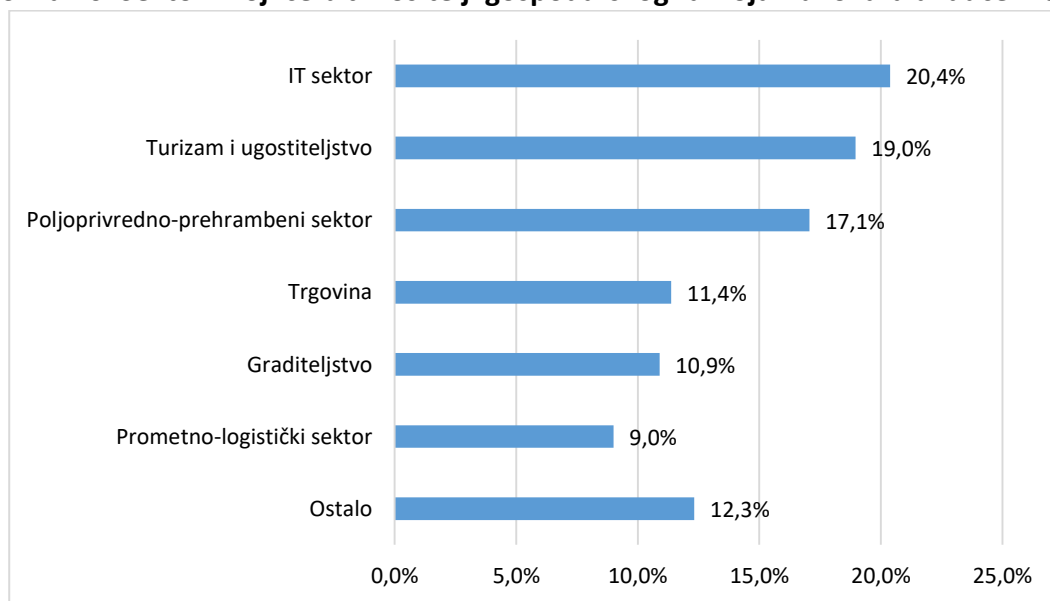
Jedan od nalaza iz ankete je posebno naglašen i kroz individualne razgovore gdje je kao poseban izazov naveden nedostatak adekvatnih poslovnih prostora u Vukovaru, kako za poslovne urede tako i za hale za proizvodnju, skladišta, logističke centre i sve ostalo. Taj izazov nameće se kao jedan od prioriteta za naći kvalitetna rješenja s obzirom da bez adekvatnog prostora dobar dio poduzetnika u Vukovaru nema mogućnosti za daljnji napredak i rast. Poslovno-inovacijski centar Vukovar prepoznat je kao dobra početna mogućnost, ali i kao ograničen prostor koji nije adekvatan za razvoj većih poduzetnika.

Kada se govori o manjku kvalificirane radne snage, gotovo svi ispitanici su istaknuli taj problem kao ključnu prepreku u daljnjem razvoju i potencijalnom širenju poslovanja. Taj problem je višeslojan i zahtjeva intervenciju sa različitih razina. Poduzetnici ističu kako prvenstveno srednjoškolski, ali i visokoškolski sustav loše prati potrebe tržišta te ne kreira mlade potencijale sukladno današnjim potrebama različitih industrija. Ističe se i problem manjka motivacije mladih ljudi koji nemaju dovoljno spremnosti za odricanje i intenzivno učenje u početku njihovih karijera. Također se ističe i problem generalnog stava o slaboj perspektivi življenja u Vukovaru koji onda demotivira zaposlenike i mahom traže priliku za boljim zaposlenjima van Vukovara pa i Hrvatske.

Ostali izazovi su također prepoznati i u suglasju su sa rezultatima iz ankete te se apelira na povećavanje vidljivosti svih prednosti i potencijala Grada Vukovara kao mjesta poslovnih i osobnih prilika, gdje bi se grad drugačije pozicionirao i dobio potpuno novi imidž kroz koji bi mogao očekivati priliv investicija, otvaranje novih ranih mjesta i općenitu ekonomsku i poduzetničku ekspanziju.

Naredna tema koja je obrađena bila je **odabir tri sektora za koje se smatra da će biti nositelji gospodarskog razvoja Vukovara u idućem desetljeću.**

Slika 16. Sektori koji će biti nositelji gospodarskog razvoja Vukovara u idućem desetljeću

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

Razvidno je da se sektor IT tehnologije smatra najvećim potencijalom u budućem gospodarskom razvoju, što je i za očekivati s obzirom na rast i trendove u ostatku Hrvatske i svijeta. Slijedeće rangirani sektori sa velikim očekivanjima za rast su turizam i ugostiteljstvo te poljoprivredno-prehrambeni sektor. Osim njih, relativno velika očekivanja za budući rast su u području trgovine, graditeljstva te prometno-logističkog sektora i farmaceutike.

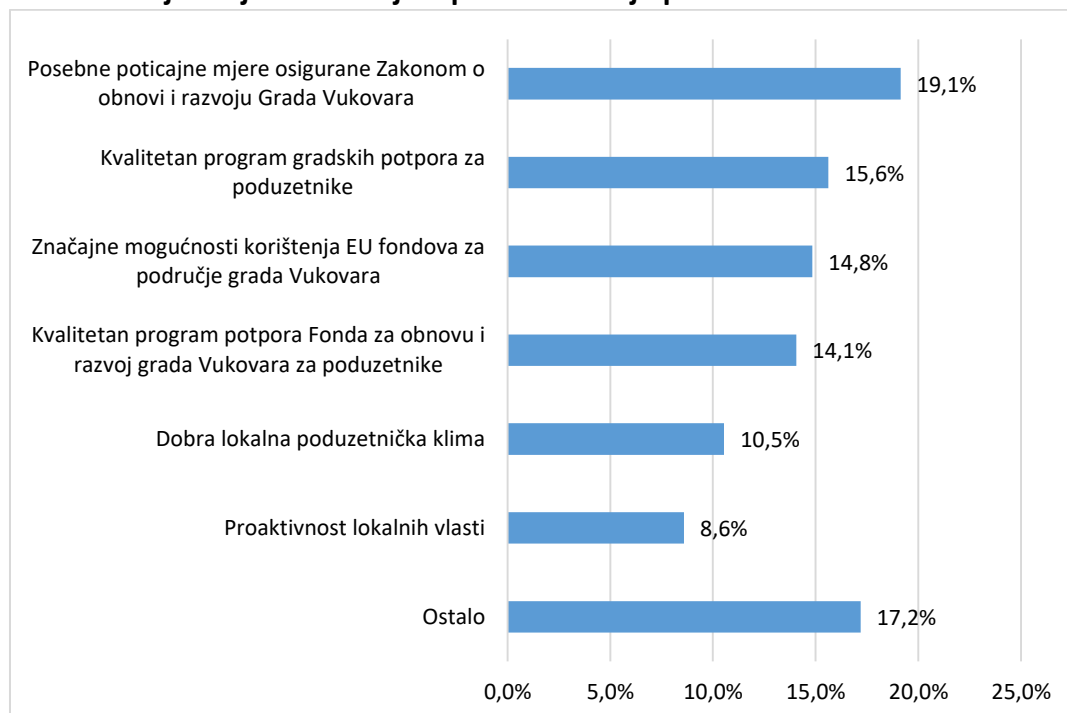
Kroz kvalitativno istraživanje također se kao potencijal ističe IT sektor koji u Vukovaru ima posebno dobru potporu u smislu da se daje mogućnost povrata 50% doprinosa na plaće, a kako su plaće djelatnika u toj industriji daleko najveći dio troška pa su samim time značajne

uštede u operativnom poslovanju što može privući investitore da pokrenu svoje poslovanje u Vukovaru. Ipak postoji i niz preduvjeta da bi se ovaj sektor dodatno razvio, prvenstveno kvalificirana i dostupna radna snaga. Potom je nužno osigurati visoku kvalitetu i pokvivenost širokopojasnog interneta te naravno privući investitore kroz ciljane kampanje i brendiranje grada kao poželjne IT poslovne destinacije. Blizina Osijeka kao većeg centra koji je već dijelom usmjeren na IT sektor treba uzeti kao potencijal, a ne kao prijetnju, da se dio kvalitetnih IT stručnjaka u potpunosti ili dijelom odluči raditi za Vukovarske IT poduzetnike te da se akademski bazen također iskoristi za privlačenje dobrih mladih stručnjaka koji će moći biti nositelji daljnjeg razvoja IT sektora.

Turizam su također ispitanici u velikoj mjeri naveli kao sektor sa iznimno visokim potencijalom. Trenutni „dnevni turizam“ svakako nije dostatan jer ne zadržava goste duže od nekoliko sati ili jednog dana, tu postoji veliki prostor za napredak, da se proširi ponuda u ugostiteljskom, gastro smjeru, u brendiranju destinacije, osmišljavanju sezonskih programa i događaja kako bi se ponuda proširila u više područja i samim time bi Vukovar postao zanimljiv kao destinacija u koju se ide i u kojoj se ostaje duže vremena dok se dožive sve ostale zanimljivosti u i oko grada. **Autohtonost je istaknuta kao vrlo bitna odlika koja nije dovoljno potaknuta i isporomovirana,** Vrhunsko Vukovarsko kao primjer koji nije doživio puni potencijal, ali pokazuje mogućnost ubiranja prednosti od lokalnog brendiranja. Niz drugih područja je također istaknut, ali je kod svih istaknut izazov oko radne snage, kvalitetnih programa poticanja te (ne)mogućnost i da se privuku domaći i strani investitori s obzirom na postojeća ograničenja.

Naredno pitanje fokusiralo se na **tri najvažnija lokalna faktora za razvoj poduzetništva u Vukovaru.** Rezultati ankete prikazani su na sljedećoj slici.

Slika 17. Najvažniji faktori koji doprinose razvoju poduzetništva u Vukovaru

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

Iz prikupljenih i obrađenih rezultata vidi se kako posebne poticajne mjere osigurane Zakonom o obnovi i razvoju Grada Vukovara zauzimaju najvažnije mjesto kao lokalni faktor za razvoj poduzetništva. Potom se ističe kvaliteta programa gradskih potpora za poduzetnike te kvaliteta programa Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara. Kao veliki potencijal posebno se naglašava mogućnost korištenja EU fondova. Infrastruktura i proaktivnost lokalnih vlasti također su prepoznati čimbenici koji mogu biti značajni faktori za razvoj poduzetništva u Vukovaru.

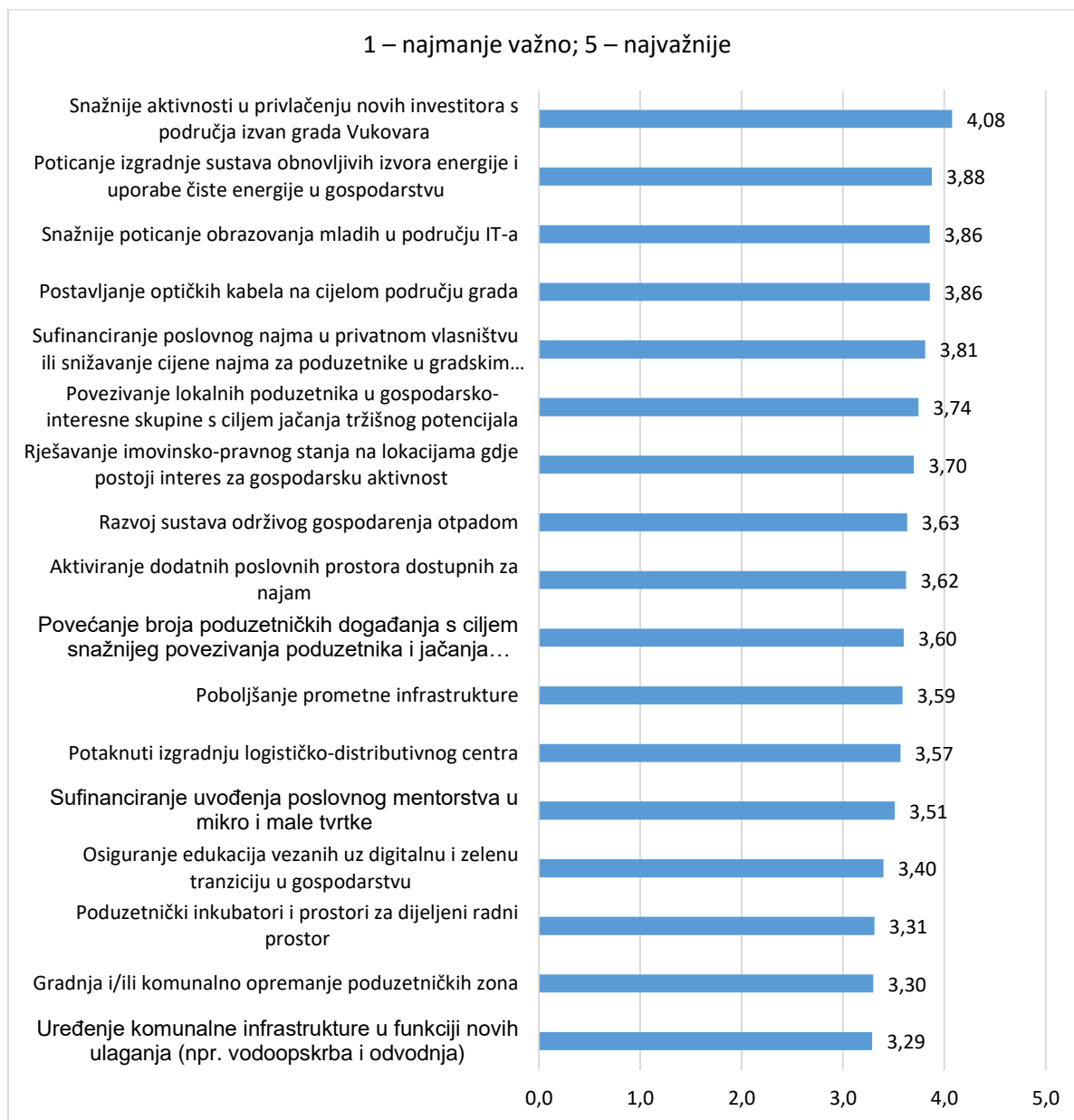
Tijekom individualnih razgovora, višestruko su istaknute poticajne mjere kao jako dobar instrument koji daje impuls poduzetništvu u Vukovaru. Važno je istaknuti da je **kao problem navedena kolizija i česte kontradiktorne odluke Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara u odnosu na lokalne mjere pa poduzetnici nisu mogli znati na što točno aplicirati i za koji dio će biti prihvatljivi.** To bi se svakako trebalo pokušati riješiti kako bi imali sigurnost kod prijave na natječaj da će za sve ono što su se uredno prijavili imati i pravo na dobivanje potpornih mjera.

Europski fondovi se također navode kao važan oslonac za budući poduzetnički rast i ulaganja te stoga svakako treba na lokalnoj razini vidjeti kako se najbolje pripremiti za kvalitetnu apsorpciju te kako u suradnji sa državnim vlastima dobiti najviše prilika za (su)financiranje projekata i inicijativa s anajvećom dodanom vrijednošću.

Veučilište i ostale obrazovne institucije su temelj izgradnje ljudskih kapaciteta i dolaska do kvalitetne radne snage stoga se očekuje daljnji razvoj edukacijskog i akademskog potencijala u Vukovaru koji bi mogao privući studente iz ostalih dijelova Hrvatske (kao što i jest slučaj sa smjerom fizio-terapije kao jednim dobrim primjerom gdje se kroz nišnu politiku odabira područja koje je deficitarno u Republici Hrvatskoj može napraviti dobar posao i privući studente iz cijele države).

Slijedeći grafički prikaz obrađuje pitanje **kako grad može dodatno potaknuti konkurentnost lokalnog gospodarstva.**

Slika 10. Prioritetne aktivnosti koje grad treba poduzeti u pogledu poticanja lokalnog gospodarstva

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

Iz grafički obrađenih rezultata ankete može se zaključiti kako je zapravo **niz mjera prepoznat kao potencijal za poticanje konkurentnosti lokalnog gospodarstva.**

Ipak one koje se najviše ističu su npr. **snažnije aktivnosti u privlačenju novih investitora s područja izvan grada Vukovara**, potom poticanje izgradnje sustava obnovljivih izvora energije i uporabe čiste energije u gospodarstvu, nakon toga ističu se tri područja sa jednakom prosječnom ocjenom (3,84) - snažnije poticanje obrazovanja mladih u području IT-a, potom sufinanciranje poslovnog najma u privatnom vlasništvu ili snižavanje cijene najma za poduzetnike u gradskim prostorima te postavljanje optičkih kabela na cijelom području grada kao još jedan prioritet koji je svakako važan preudvjet gotovo svih oblika poslovanja u današnjem svijetu digitalnih komunikacija, prodaje, marketinga itd.

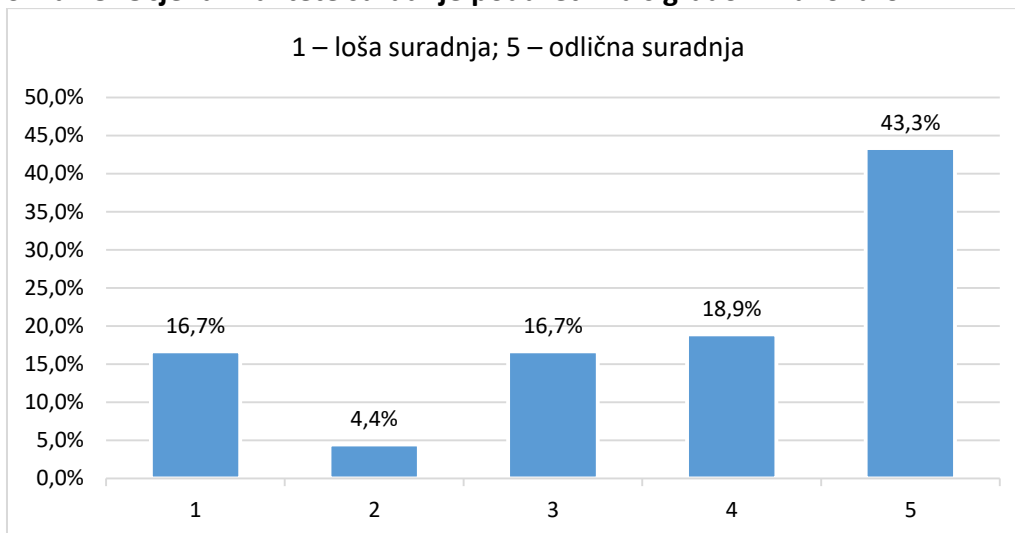
Kroz individualne razgovore došlo se do sličnih spoznaja te se smatra kako upravo aktivnosti sa ciljem privlačenja investitora u Vukovar trebaju biti još intenzivnije i obuhvaćati set svih mogućih alata i načina djelovanja koji bi pridonijeli povećanju prepoznatljivosti i spremnosti investitora da ulože u gospodarske djelatnosti u Vukovaru. Lobiranje, kampanje, nastupi na poslovnim sajmovima, digitalno oglašavanje i svi ostali oblici približavanja investitora su nužni i važni kako bi se neki dio njih zainteresirao i moguće uložio svoja sredstva, resurse, know how i sve ostalo što je bitno za gospodarski razvoj grada Vukovara.

Također, obrazovanje je naglašeno na svim razinama kao *conditio sine qua non* bilo kakvog sustavnog napredka i razvoja poduzetništva. Bez razvoja u obrazovanju sve ostala ulaganja ostati će bez „pogonskog goriva“ - odnosno ljudi koji pokreću gospodarstva i bez kojih je nemoguće išta razvijati.

Niz drugih potencijalnih aktivnosti sa strane grada su predložene i istaknute i može se reći da zapravo svaka od njih ima svoju važnost i ulogu za svakog vukovarskog poduzetnika tako da i stabilni i dobro pokriveni širokopojasni Internet i omogućavanje jeftinijeg (i adekvatnog) poslovnog prostora i poslovno mentoriranje i niz drugih inicijativa su pozdravljene i dan im je legitimitet za provedbu postojećih i inoviranje novih aktivnosti grada u smjeru poticanja poduzetništva.

Anketirani poduzetnici su također upitani da **ocjene kvalitetu suradnje s gradom Vukovarem**, kako bi se dobila jasnija slika u kojoj mjeri su poduzetnici zadovoljni postojećom suradnjom.

Slika 18. Ocjena kvalitete suradnje poduzetnika s gradom Vukovarem

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

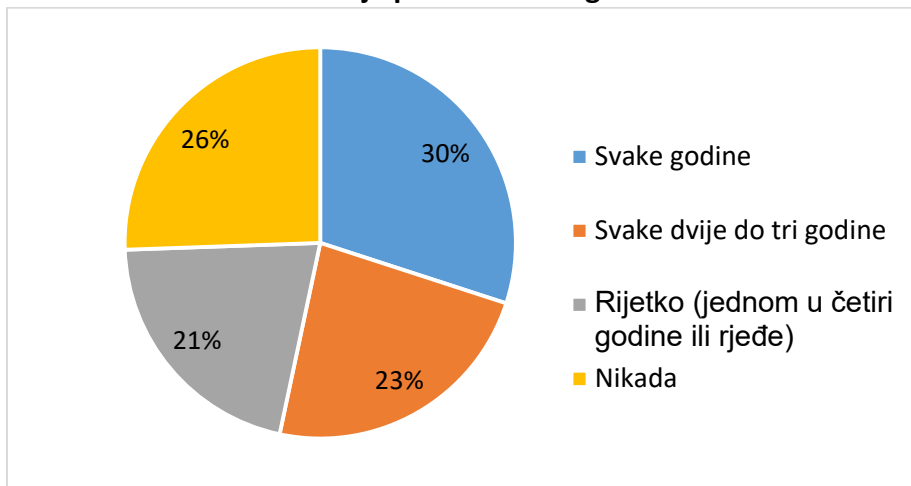
Anketirani poduzetnici ocijenili su kvalitetu suradnje s gradom prosječnom ocjenom 3,7 što se može ocijeniti jako dobrom ocjenom koja pokazuje kako je većina poduzetnika zadovoljna suradnjom gradom. Iz grafičkog prikaza može se razaznati kako je vrlo veliki dio ispitanika (njih preko 43%) ocijenio suradnju sa gradom najvišom ocjenom (5) što ukazuje na vrlo visoko zadovoljstvo sa uslugom, odnosom i međusobnom komunikacijom između poduzetnika i predstavnika grada. Ono što ukazuje na mogući prostor za napredak je i da je jedan veći postotak (16,7%) poduzetnika ocijenio suradnju sa najnižom ocjenom (1), što

znači da ipak postoji i ne tako zanemariv dio poduzetnika koji smatraju da se suradnja može i mora značajno poboljšati.

Kada govorimo o temi **kvalitete suradnje poduzetnika s gradom Vukovarem koja se obrađivala i kroz individualne razgovore, može se reći kako je analiza pokazala da su mišljenja podijeljena** te da postoji određena ambivalencija u stavu poduzetnika. Određen dio sugovornika navodi vrlo visoku razinu zadovoljstva sa suradnjom sa gradom i gradskim službama, gdje se ističe kako su se u gradu ubrzale procedure, kako su djelatnici u stručnim službama susretljivi i kompetentni te da vlada pozitivna atmosfera u odnosu prema poduzetnicima i poduzetništvu. Ipak određeni dio ispitanika je stava kako je nedovoljna razina proaktivnosti u gradu i popratnim službama i uredima, kako bi se trebalo puno više raditi na komunikaciji prema poduzetnicima, lobiranju prema vanjskim dionicima, kako postoji prostor za umrežavanje poduzetnika uz institucionalnu pomoć te da bi općenito grad mogao značajno više pomagati poduzetnicima u njihovom radu i poslovnim izazovima.

Ono što se također može istaknuti je kako je često bilo naglašeno da suradnje zapravo nije ni bilo ili je bila vrlo površna, što može dovesti do zaključaka kako je potrebno puno više uložiti u komunikaciju i vidljivost aktivnosti koje poduzima grad u odnosu prema poduzetnicima, a koje bi njima mogle koristiti u materijalnom, ali i nematerijalnom smislu. To je sve razvidno i iz grafičkog prikaza niže na kojem je jasno vidljivo kako blizu polovice ispitanika (46,7 %) vrlo rijetko ili nikad ne surađuje sa gradom.

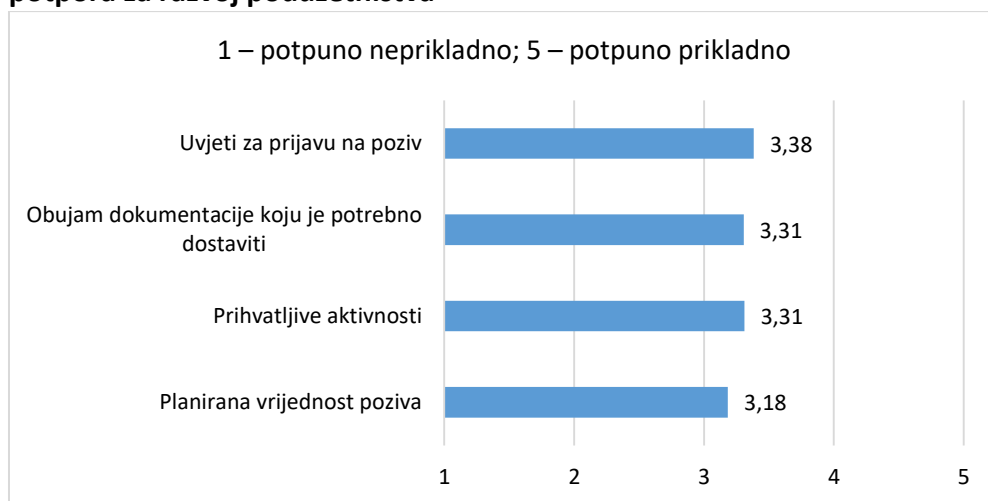
Slika 18. Učestalost suradnje poduzetnika s gradom Vukovarem

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

Poslijednje postavljeno pitanje tražilo je odgovore na **ocjenu dijelova poziva za dodjelu potpora za razvoj poduzetništva** na području grada Vukovara za 2021. godinu.

Slika 19. Prosječna ocjena kvalitete pojedinih dijelova poziva Grada Vukovara za dodjelu potpora za razvoj poduzetništva

Izvor: Obrada autora temeljem provedene online ankete (N=90)

U slučaju poziva za dodjelu potpora anketirani poduzetnici su umjereno zadovoljni pojedinim odredbama iz poziva, što znači da poduzetnici smatraju kako postoji prostora za poboljšanje uvjeta, ali da ipak nemaju previše zamjerki na postojeće uvjete.

Premda su razlike u ocjenama pojedinih dijelova poziva vrlo male, ipak treba istaknuti kako su najbolje ocijenjeni **uvjeti koje poduzetnici moraju ispuniti da bi se mogli prijaviti na poziv** (prosječna ocjena 3,38 od maksimalnih 5,0). U slučaju **količine dokumentacije koju je potrebno dostaviti** većina poduzetnika pretežito pozitivno ocjenjuje ovaj segment (3,31), s tim da i u ovom slučaju dobar dio poduzetnika očito smatra kako se tu može napraviti napredak u smislu smanjenja količine dokumentacije. **Istu ocjenu su poduzetnici dodijelili za uvjete kojima se utvrđuju prihvatljive aktivnosti**, što znači da je većina ima pozitivno mišljenje o uvjetima, ali isto tako da ih većina smatra kako su mogli biti još prikladnije definirani. **Najslabiju ocjenu su dobile odredbe o vrijednosti poziva, premda je i dalje prosječna ocjena solidna (3,18)**. Iz razgovara s poduzetnicima čini se da je dio njih smatra da bi se visina maksimalne potpore trebala razlikovati ovisno o broju zaposlenih kod poduzetnika (veće maksimalne potpore za poduzetnike koji zapošljavaju više djelatnika).

1.8. Pregled relevantnih strateških dokumenata više razine

Jedan od ciljeva Strategije gospodarskog razvoja grada Vukovara jest osigurati usklađenost i doprinijeti ostvarenju ključnih strateških dokumenata na nacionalnoj, regionalnoj i županijskoj razini u području gospodarstva. Kao relevantni strateški dokumenti na nacionalnoj, regionalnoj i županijskoj razini izdvojeni su:

- Nacionalna razvojna strategija 2030.,
- Nacionalni plan za oporavak i otpornost 2021.-2026.,
- Plan industrijske tranzicije Panonske Hrvatske, te
- Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije.

Nacionalna razvojna strategija 2030. predstavlja najviši akt strateškog planiranja u Hrvatskoj kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. NRS 2030 određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja. On predstavlja temelj za planiranje proračuna i programiranje sredstava iz fondova EU kao i okvir za izradu strateških akata niže razine kao što su višesektorske i sektorske strategije, nacionalni planovi, planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, program Vlade RH te svi ostali akti.

NRS 2030 određuje četiri razvojna smjera: (1) Održivo gospodarstvo i društvo; (2) Jačanje otpornosti na krize; (3) Zelena i digitalna tranzicija i (4) Ravnomjeren regionalni razvoj, te sadrži ukupno trinaest strateških ciljeva:

1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
2. Obrazovani i zaposleni ljudi
3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
7. Sigurnost za stabilan razvoj
8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
10. Održiva mobilnost
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
13. Jačanje regionalne konkurentnosti

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. je dokument koji utvrđuje prioritete ulaganja i strukturnih reformi koji će biti financirani kroz Mehanizam za oporavak otpornost, a koji predstavlja novi instrument koji su zemlje članice Europske unije dogovorile kao ključan dio napora za savladavanje ekonomske krize uzrokovane pandemijom koronavirusa te za dostizanje ključnih europskih ciljeva u području zelene i digitalne tranzicije. Dokumentom se razrađuju ulaganja i reforme u šest ključnih područja:

1. Gospodarstvo
2. Javna uprava, pravosuđe i državna imovina

3. Obrazovanje, znanost i istraživanje
4. Tržište rada i socijalna zaštita
5. Zdravstvo
6. Inicijativa: Obnova zgrada

Plan za industrijsku tranziciju Panonske Hrvatske je zajednička inicijativa Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i osam županija Panonske Hrvatske kojom će se pružiti podrška jačanju konkurentnosti Panonske Hrvatske kroz izradu strateškog i provedbenog okvira za korištenje fondova Europske unije u razdoblju 2021. – 2027. u okviru Integriranog teritorijalnog programa. U okviru Plana za industrijsku tranziciju Panonske Hrvatske alocirano je oko **160 milijuna eura za koje će se u narednom razdoblju raspisivati pozivi samo za poduzetnike sa područja Panonske Hrvatske**. Pritom će se pozivi raspisivati samo za pet utvrđenih strateških grana gospodarstva, a to su: poljoprivreda/prehrambena industrija, metalo-prerađivačka industrija, drvno-prerađivačka industrija, informacijsko-komunikacijske tehnologije i turizam.

Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije 2021.-2027. temeljni je strateški dokument razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioritete razvoja za područje županije, a s ciljem jačanja njenih razvojnih potencijala. Županije su ga dužne donijeti temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske za srednjoročno razdoblje. Plan razvoja još uvijek je u postupku izrade te se očekuje njegovo skoro usvajanje.

Usklađenost strateškog okvira Strategije razvoja gospodarstva grada Vukovara s gore navedenim dokumentima objašnjena je u poglavlju 3.4.

1.9. Sažetak nalaza iz analize stanja

Gospodarstvo grada Vukovara bilježi vrlo dobru dinamiku razvoja još od kraja prethodne krize 2014. godine. Niti najnovija kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 nije značajnije pogoršala ekonomsku klimu i poslovanje poduzeća. U tom pogledu za očekivati je da će se snažan oporavak zabilježen na nacionalnoj razini isto tako odraziti i u podacima o poslovanju vukovarskih poduzeća za 2021. godinu.

Međutim, **ovaj gospodarski rast još uvijek ne prati odgovarajuća kvaliteta, a koja bi bila najbolje vidljiva u većem broju bolje plaćenih radnih mjesta, prije svega u privatnom sektoru.** Osim toga, rast je došao prekasno da u većoj mjeri amortizira sve negativne posljedice gospodarske krize koja je nastupila 2009. godine kao i učinke pristupanja Hrvatske Europskoj uniji koji su imali za posljedicu uvećane mogućnosti zapošljavanja domaće radne snage na znatno konkurentnijim inozemnim tržištima rada.

U gospodarstvu Vukovara evidentan je **nedostatak tvrtki s proizvodima i uslugama više dodane vrijednosti.** Dijelom je to pitanje naslijeđene strukture gospodarstva, ali isto tako (pre)sporih promjena vukovarskog gospodarstva induciranih otvaranjem novih tvrtki koji nude upravo takva proizvode/usluge, odnosno prilagodbama postojećih tvrtki. Izostanak visokoobrazovnih programa u području STEMI-a te nedostatak znanstveno-istraživačkih kapaciteta na području grada Vukovara također predstavlja važan nedostatak koji usporava brže promjene strukture gospodarstva. Posebno nedostaje više tvrtki u propulzivnijim sektorima kao što je IT. S druge strane, pojedini uspješni primjeri takvih tvrtki svjedoče kako Vukovar može biti povoljna lokacija i za takve tvrtke, usprkos prethodno navedenim deficitima.

Sve slabija dostupnost obrazovane i motivirane radne snage opća je boljka hrvatskog gospodarstva pa tako i onog vukovarskog. S tim da će taj problem biti još više izražen ukoliko ne dođe do brzog smanjivanja jaza u plaćama između Vukovara i glavnih migracijskih odredišta vukovarske radne snage. U tom dijelu potreban je kontinuiran dijalog između gradske uprave, poduzetnika i obrazovnih institucija kako bi se mladi što bolje pripremili za buduće sudjelovanje na tržištu rada. To nije samo pitanje odrađivanja strukovnog usavršavanja već puno širih oblika uključivanja učenika u poduzetništvo s ciljem stjecanja osnovnih kompetencija, ali i što jasnije slike kako tvrtke funkcioniraju i kako izgledaju radna mjesta. Upoznavanje mladih s poduzetništvom i poduzetničkim kompetencijama je i dalje vrlo slabo te zahtjeva dodatna ulaganja. **Snažan utjecaj javnog sektora na zaposlenost, veliki udjel umirovljenika u radnoj populaciji te slaba poduzetnička tradicija samo su neki od faktora koji otežavaju brži razvoj poduzetništva.**

Poduzetnička infrastruktura na područja grada se može ocijeniti kao vrlo uspješna u pogledu njenog korištenja odnosno njenog doprinosa razvoju poduzetništva. Međutim, isto tako je evidentno da postoje potrebe za dodatnom infrastrukturom. S jedne strane nužno je osigurati veće površine u poduzetničkim zonama koje mogu prihvatiti nove investitore, a posebno one koje traže veće površine. S druge strane, nužno je snažnije razvijati specijaliziranu poduzetničku infrastrukturu kao što su centri kompetencija za pojedine sektore/područja, tehnološki inkubatori, itd. Također, nužno je povećati broj različitih

poduzetničkih događanja kojima će se promovirati poduzetništvo, ali i otvoriti dodatne mogućnosti za nove poslovne prilike i dogovore.

Vukovarski poduzetnici svjesni su važnosti poticajnih mjera koje osigurava središnja i lokalna razina. Poduzetnici vrlo dobro ocjenjuju suradnju s gradom što je pokazatelj da je gradska uprava u proteklom razdoblju razvila kvalitete alate konkretne suradnje. Koliko god poticaji bili opravdani i razumljivi obzirom na aktualno stanje vukovarskog gospodarstva, nužno je voditi računa da oni doista ostvaruju poticajni efekt, odnosno da potiču poduzetnike na ulaganja i širenje poslovanja. Stoga je važno kontinuirano propitivati djelotvornosti pojedinih mjera te ih usklađivati s ključnim strateškim ciljevima grada kao i specifičnim obilježjima lokalnih poduzetnika. Međutim, treba isto tako biti svjestan kako mjere iz područja poduzetništva same po sebi nisu dovoljno da bi proizvele potreban učinak na razvoj. Potreban je niz drugih mjera u komplementarnim područjima kako bi se osigurali bolji uvjeti za rad poduzetnika. Na primjer, izostanak kvalitetne prometne povezanosti može biti značajna prepreka za nezaposlene u udaljenijim dijelovima grada odnosno u susjednim općinama zbog koje se ne mogu uključiti u programe prekvalifikacije što posljedično otežava njihovo zapošljavanje na tržištu rada na području grada Vukovara. Također, bez kvalitetne društvene infrastrukture teško je privlačiti nove zaposlenike odnosno utjecati na povratak iseljenih. U tom dijelu je u idućem razdoblju ključno ojačati kvalitetu obrazovnog sustava te izvannastavnih sadržaja kroz koja djeca i mladi formiraju interese te stječu znanja i kompetencije za kasnije uključivanje u svijet rada.

1.10. SWOT analiza

SWOT – GOSPODARSTVO I TRŽIŠTE RADA	
SNAGE	SLABOSTI
<p>Struktura i poslovanje gospodarstva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sve bolje poslovanje i snažan oporavak vukovarskog gospodarstva nakon 2015. godine potvrđuju jačanje njegove konkurentnosti u regionalnim i nacionalnim okvirima 2. Pandemija nije dovela do posebno značajnih problema u gospodarstvu što ukazuje na rastuću otpornost lokalnih poduzetnika 3. Jedina hrvatska teretna luka na Dunavu, koja je pritom otvorena cijele godine za promet 4. Mogućnost korištenja željezničkog prijevoza za potrebe gospodarstva 5. Niz uspješnih start-up poduzetničkih primjera, uključujući i sektore poput IT-a dobar su poticaj za druge ulagače 6. Vukovar je sjedište jedne od najvećih tvrtki u Hrvatskoj 7. Niz pozitivnih iskustava postojećih ulagača koji nastavljaju i šire proizvodnju na području Vukovara 	<p>Struktura i poslovanje gospodarstva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poduzetnički sektor je i dalje relativno nerazvijen, usprkos sve boljim rezultatima posljednjih godina 2. Nedostatak poduzetničkog mentaliteta/tradicije je i dalje važna prepreka, usprkos sve boljim trendovima u pogledu spremnosti građana oko ulaska u poduzetništvo 3. Slaba zastupljenost inovativnih tvrtki koje značajnije ulažu u razvoj novih proizvoda i usluga 4. Manjak tvrtki koje izvoze proizvode više razine tehnološke složenosti 5. Slabo razvijen IT sektor 6. Niska razina digitalnih kompetencija dijela poduzetnika 7. Upitna uključenost tvrtki u procese zelene transformacije 8. Upitna spremnost tvrtki za zahtjeve industrije 4.0 9. Nedostatak kvalitetnih poduzetničkih ideja poduzetnika početnika posebno u djelatnostima više dodane vrijednosti 10. Nedostatak kvalitetnih tvrtki u području računovodstva, financija, trgovačkog prava i poslovnog planiranja koje bi bile kvalitetan servis poduzetnicima 11. Slaba umreženost poduzetnika putem klastera i drugih oblika povezivanja na zajedničkim projektima i/ili lancima

Tržište rada

8. Sve veći broj prilika za zaposlenje u privatnom sektoru na području grada Vukovara
9. Relativno niski troškovi radne snage, posebno u određenim djelatnostima (npr. metaloprerađivačka i IT sektor) djeluju poticajno na investitore iz inozemstva
10. Veleučilište „Lavoslav Ružička“ kao važan „osigurač“ kvalitetne radne snage te čimbenik jačanja suradnje gospodarstva i obrazovanja
11. Značajna iskustva s provedbom EU projekata koji se odnose na povećanje zapošljivosti radne snage i poboljšanje kvalitete obrazovanje

proizvodnje

12. Nedostatak poslovnih događanja (konferencija, radionica i sl.), a posebno redovitih i medijski prepoznatljivih poslovnih događanja od šire važnosti
13. Niska kupovna moć lokalnog stanovništva otežava brži rast tvrtki usmjerenih na lokalno tržište (niska kupovna moć uvjetovana je u većoj mjeri padom broja stanovnika, a u manjoj mjeri samom razinom plaća i mirovina)

Tržište rada

14. Sve izraženije poteškoće s pronalaskom kvalificirane i motivirane radne snage
15. Broj ljudi zaposlen u privatnom sektoru je još uvijek relativno ograničen
16. Slabo poznavanje poslovanja vukovarskih tvrtki od strane učenika i studenata
17. Značajno zaostajanje u razini plaća u pojedinim gospodarskim sektorima (turizam, trgovina, prerađivačka industrija, IT) otežava zadržavanje domaće radne snage na području grada te privlačenje radne iz drugih područja

Prepoznatljivost gospodarstva i privlačenje ulaganja

Prepoznatljivost gospodarstva i privlačenje ulaganja

12. Porezne i druge povoljnosti koje poduzetnici na području grada Vukovara ostvaruju temeljem Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara te drugih povezanih zakona
13. Nova karta regionalnih potpora omogućuju povećanje intenziteta tzv. regionalnih potpora do 70% za mikro i mala poduzeća, do 60% za srednje poduzetnike i do 50% za velike poduzetnike (povećanje za 25% u odnosu na sadašnje uvjete)
14. Kontinuirana ulaganja iz gradskog proračuna te putem Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara za razvoj poduzetništva na području grada (stvoren su pozitivna očekivanja)
15. Vrlo fleksibilne mogućnosti za dobivanje potpora s gradske razine za različite potrebe poduzetnika
16. Stečeno iskustvo gradskih institucija u dugogodišnjem poticanju razvoja gospodarstva
17. Primjeri uspješno provedeni projekata iz područja potporne infrastrukture za poduzetništvo
18. Niz prednosti koje donosi život u malom gradu s kvalitetnom infrastrukturom pozitivno utječe na odluke o pokretanju poduzetničkog projekta u Vukovaru

Poljoprivreda

19. Postojanje snažnih poljoprivrednih subjekata na području poljoprivrede koji mogu biti nositelji šireg razvoja
20. Zadruga Vrhunsko Vukovarsko kao pozitivan primjer uspješnog brendiranja i povezivanja poljoprivredno-

18. Slab imidž vukovarskog gospodarstva te nedovoljna prepoznatljivost vukovarskih poduzetnika, njihovih proizvoda i usluga.
19. Nedovoljna prepoznatljivost Vukovara kao povoljne ulagačke lokacije kod potencijalnih ulagača u zemlji i inozemstvu
20. Nedostatak opremljenih poduzetničkih zona otežava privlačenje novih, a posebno većih ulaganja
21. Nepostojanje sustavnog pristupa privlačenju ulaganja, koje uključuje izostanak jasnog planiranja aktivnosti privlačenja ulaganja, premala ulaganja u promidžbu investicijskih mogućnosti grada Vukovara te nedovoljno razrađeno komuniciranje prema potencijalnim investitorima
22. Nedostatak spremnih većih površina za ulaganja (nove poduzetničke zone nisu stavljene u dovoljnoj mjeru funkciju)
23. Nedostatak specijaliziranih potpornih institucija za gospodarstvo (npr. centara kompetencija za pojedine industrije koji bi nudile napredne poslovne usluge te povezivali znanstveno-istraživačke institucije i gospodarstvo)
24. Nedostatak kvalitetnih poslovnih prostora (uredskih, skladišnih)

Poljoprivreda

25. Slaba organiziranost i povezanost poljoprivrednih proizvođača
26. Nepovoljna dobna i obrazovna struktura poljoprivrednih proizvođača
27. Niska razina digitalizacije u poljoprivredi

prehrambenih proizvođača

Turizam

21. Brojni kulturno-povijesni i prirodni resursi dobra su osnovica za daljnji razvoj turizma te potencijalni pokretač snažnijeg razvoja kulturno-kreativnih industrija
22. Značajan broj memorijalnih obilježja (Vodotoranj, Vukovarska bolnica, Ovčara i dr.) koji privlači jako veliki broj posjetitelja
23. Muzej vučedolske kulture kao jedan od najvažnijih muzeja u RH s vrlo velikim potencijalom za daljnji razvoj turizma (tematski park i dr.)
24. Odlični uvjeti za razvoj riječnog kruzing turizma (uključujući i mogućnost da Vukovar bude polazišnu kruzing luku)
25. Sve veća uključenost stanovnika u bavljenje turizmom, jačanje ukupnih ljudskih potencijala u turizmu
26. Visoka razina komunalne uređenosti grada Vukovara
27. Sve veći broj turističkih događanja i turističkih proizvoda pozitivno utječe na turistički imidž grada

Ostalo

-

PRILIKE

Turizam

28. Manjak kvalitete kao i ukupnih smještajnih kapaciteta na području grada
29. Slaba raznovrsnost smještaja, nedostatak pojedinih oblika smještajnih kapaciteta poput kampova
30. Nedovoljno razvijena eno-gastronomska ponuda
31. Slabi ljudski potencijali za rad u turizmu (nepostojanje tradicije, manjak većih turističkih subjekata s razvijenim internim programima edukacije)

Ostalo

32. Nezavršeno restrukturiranje i privatizacija tvrtki u državnom vlasništvu (npr. Borovo d.d.)
33. Slaba uključenost poduzetnika u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (primjerice kroz ulaganje u fotonaponske sustave)

PRIJETNJE

1. Mogućnosti financiranja projekata iz EU fondova, državnih programa i drugih izvora za pripremu i provedbu projekata u području: razvoja malog i srednjeg poduzetništva, energetske tranzicije, digitalizacije i inovacija; provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja; socijalnog poduzetništva; razvoja poljoprivrede i turizma
2. Proces zelene tranzicije u prometu bi trebao dodatno povećati atraktivnost riječnog prijevoza, a time i luke Vukovar
3. Mogućnosti korištenja geotermalne energije u gospodarstvu (npr. za razvoj zdravstvenog turizma)
4. Nova ICT rješenja za provedbu digitalne transformacije i podizanje konkurentnosti poduzetnika
5. Kontinuirana ulaganja HŽI-a u projekte modernizacije željezničkih pruga bi trebala pomoći i razvoju gospodarstva grada Vukovara koje se koristi željeznicom
6. Odlični prirodni i drugi uvjeti za brži razvoj pojedinih selektivnih oblika turizma koji do sada nije bio osobito razvijen (biciklistički, ribolovni i dr.)

1. Nastavak negativnog demografskog trenda sve više smanjuje ukupni potencijal buduće radne snage s područja grada
2. Nastavak zdravstvenih ugroza (kao npr. epidemija COVID-19)
3. Nove ekonomske krize širih razmjera
4. Nefleksibilnost državnih poticaja u pogledu uvažanja specifičnih lokalnih potreba poduzetnika
5. Klimatske promjene koje ugrožavaju pojedine djelatnosti poput poljoprivrede
6. Politička nestabilnost u susjednim zemljama

2. Pregled ključnih potreba i potencijala za daljnji razvoj vukovarskog gospodarstva

Temeljem rezultata osnovne analize utvrđeni su sljedeći ključni potrebe i potencijali vukovarskog gospodarstva.

Kao **ključne potrebe** budućeg razvoja gospodarstva na koje grad Vukovar može u određenoj mjeri utjecati utvrđeno je sljedeće:

- Nužno je razviti nove mehanizme koje će u većoj mjeri poticati poslovanje i ulaganja poduzetnika koji isplaćuju veće plaće i otvaraju veći broj radnih mjesta
- Nastaviti i dodatno ojačati financiranje novih poduzetnika, posebno u ključnim djelatnostima kao što je prerađivačka industrija te kreativne industrije (IT, dizajn, projektiranje, itd.)
- Razvijati naprednu poduzetničku infrastrukturu u područjima gdje postoje potencijali budućeg razvoja (tematski centri kompetencija/tehnološki centri i sl.)
- Uspostaviti suradnju/strateško partnerstvo s jednom ili više velikih tehnoloških tvrtki te postati lokacija za testiranje novih tehnologija
- Osigurati puni razvoj poduzetničke zone Dunav sa svom potrebnom infrastrukturom
- Sustavno poticati privlačenje novih investitora, uložiti veća sredstva u aktivnosti promidžbe vukovarskog gospodarstva te intenzivirati komunikaciju prema potencijalnim ulagačima te državnim i diplomatskim tijelima koja sudjeluju u privlačenju investitora
- Povećati broj poduzetničkih događanja na području grada Vukovara, a posebno koje se odnose na teme vezane za nove tehnologije
- Organizirati i poticati različita poduzetnička natjecanja (npr. izbor za najboljeg mladog poduzetnika, izbor za najbolju investiciju, izbor za najbolju start-up ideju, izbor za najboljeg izvoznika i sl.)
- Osigurati dobro strukturiran dijalog između poduzetnika i gradske uprave (npr. kroz kontinuirano i aktivno djelovanje Gospodarskog vijeća kao ključnog savjetodavnog tijela gradonačelnika te kroz redovita druženja gradskih tijela i tvrtki s poduzetnicima)
- Razvijati partnerstva s visokoobrazovanim i srednjoškolskim obrazovnim institucijama s ciljem pokretanja novih obrazovnih programa u skladu s potrebama vukovarskog gospodarstva odnosno širim trendovima
- Osigurati što kvalitetniju suradnju komunalnih tvrtki i lokalnih poduzetnika te kontinuirano propitivati mogućnosti jačanja lokalnog gospodarstvo kroz djelovanje komunalnih tvrtki
- Pojačati suradnju vukovarskih tvrtki i obrazovnih institucija uključujući i redovita upoznavanja učenika s radom pojedinih tvrtki
- Osigurati kontinuirana ulaganja u jačanje osnovnih poduzetničkih kompetencija u srednjim školama i za mlade općenito
- Povećati dostupnost programa namijenjenih STEM obrazovanju za mlade i odrasle
- Sufinancirati edukacije za poslove u IT sektoru (posebno za programske jezike)

- Nastaviti poticanje udruživanja i povezivanja poduzetnika kroz različite oblike te kroz sudjelovanje na zajedničkim projektima
- Potaknuti otvorenje kvalitetnih uredskih i skladišnih prostora za najam
- Poticati specifične oblike poduzetništva kao što je društveno poduzetništvo

Kao **ključni potencijali** za razvoj vukovarskog gospodarstva prepoznati su:

- Vukovar kao lokacija s najvećim mogućnostima za dobivanje potpora za ulaganja u RH
 - Porezne i druge povoljnosti koje poduzetnici na području grada Vukovara ostvaruju temeljem Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara te drugih povezanih zakona
 - Porezne olakšice za zaposlene na području grada Vukovara
 - Kontinuirana ulaganja iz gradskog proračuna te putem Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara za razvoj poduzetništva
- Kvalitetna infrastruktura (prometna, komunalna) koja je na raspolaganju poduzetnicima
- Luka Vukovar kao jedina hrvatska teretna luka na Dunavu, koja je pritom otvorena cijele godine za promet
- Mogućnost korištenja željezničkog prijevoza za potrebe gospodarstva
- Niz uspješnih poduzetničkih primjera, uključujući i sektore poput IT-a stvaraju pozitivno ozračje i za druge poduzetnike, odnosno one koji se tek žele baviti poduzetništvom
- Brojni kulturno-povijesni i prirodni resursi odlična su osnovica za daljnji razvoj turizma
- Kontinuirano jačanje kapaciteta veleučilišta „Lavoslav Ružička“ za kvalitetno obrazovanje povoljno djeluje na osiguranje dobro obrazovane radne snage
- Kvalitetna javna infrastruktura i brojni društveni sadržaji pružaju vrlo kvalitetne uvjete za obiteljski život što djeluje povoljno na odluke poduzetnika o ulaganju
- Mogućnosti korištenja geotermalne energije u gospodarstvu (npr. za razvoj zdravstvenog turizma i poljoprivrede, odnosno za smanjenje troškova režija za poduzetnike generalno)

3. Strateški okvir za poticanje razvoja gospodarstva do 2031. godine

3.1. Vizija razvoja gospodarstva grada Vukovara

Vizija razvoja ima za cilj izraziti željeni položaj gospodarstva grada Vukovara krajem 2031. godine, odnosno u idućem desetgodišnjem razdoblju. Vizija predstavlja najširi mogući okvir za usmjeravanje aktivnosti dionika koji sudjeluju u provedbi strategije te je iskaz ambicioznosti planiranja budućeg gospodarskog razvoja grada. U tom kontekstu prijedlog vizije razvoja gospodarstva grada Vukovara glasi:

U idućih deset godina grad Vukovar će postati nacionalno prepoznatljiva lokacija uspješnog i dinamičnog gospodarstva koja snažno privlači nove ulagače te u kojoj se otvaraju brojna nova i kvalitetna radna mjesta.

Ovako definirana vizija putokaz je za daljnju razradu strateškog okvira. Naime, vizija govori o potrebi stvaranja jednog novog imidža grada Vukovara, imidža koji će rezultirati s visokom prepoznatljivošću grada po brojnim novim ulaganjima u gospodarstvo koja donose sa sobom kvalitetnija radna mjesta od onih postojećih. Da bi se takvo što doista i ostvarilo, odnosno da bi novo brendiranje imalo svoje realno utemeljenje, potrebno je poduzeti brojne aktivnosti na različitim razinama. Između ostaloga, potrebno je razvoj gospodarstva staviti u još veći fokus svih javnih aktera koji djeluju na području grada. U tom dijelu treba istaknuti kako je zahvaljujući brojnim ulaganjima na području društvene infrastrukture proteklih godina, grad Vukovar ostvario visoki nivo kvalitete društvenih sadržaja u hrvatskim okvirima. Takve okolnosti omogućuje Gradu da se u narednom razdoblju dostupni financijski i kadrovski resursi u većoj mjeri usmjere na razvoj gospodarstva, a posebno privlačenje novih ulaganja. Vizija također govori o svjesnosti da grad Vukovar nije otok za sebe, već da istovremeno niz drugih lokacija u Hrvatskoj isto tako aktivno djeluje na privlačenje novih ulaganja. U tom pogledu cilj je da grad sa svim svojim institucionalnim potencijalima kojima raspolaže podigne ukupnu razinu učinkovitosti i doista bude među vodećim primjerima u Hrvatskoj uspješnog poticanja gospodarstva i privlačenja ulagača koji donose sa sobom nove tehnologije, nova znanja i nova, dobro plaćena, radna mjesta.

Za ostvarenje vizije razvoja gospodarstva u nastavku slijedi razrada strateških ciljeva te ostalih ključnih elemenata strateškog okvira.

3.2. Strateški ciljevi u području gospodarstva do 2031. godine

Iduće desetljeće donosi niz novih mogućnosti za jačanje gospodarske konkurentnosti Republike Hrvatske u cjelini pa tako i vukovarskog gospodarstva. Dodatne mogućnosti se prije svega odnose na značajna sredstva koja su Hrvatskoj stavljena na raspolaganje kroz različite financijske mehanizme financirane putem proračuna Europske unije. Do 2030. Hrvatska će imati na raspolaganju više od 25 milijardi eura iz europskog proračuna za poticanje razvoja i provedbu strukturnih reformi, od čega će značajan dio biti usmjeren na poticanje razvoja gospodarstva. Međutim, istovremeno se poduzetnici suočavaju s brojnim nesigurnostima i rizicima poslovanja koji su uvjetovani uglavnom globalnim faktorima, kao što su ograničenja zbog pandemije COVID-19 te s tim povezani poremećaji u svjetskoj

opskrbi i najnoviji rizik jačanja inflacijskih kretanja. Uz pretpostavku da globalni faktori neće dovesti do znatnijih poremećaja uvjeta poslovanja u Hrvatskoj pa tako i na području grada Vukovara temeljem prethodne analize stanja gospodarstva te obzirom na iskazanu viziju razvoja, mogu se utvrditi sljedeća **četiri strateška cilja u području gospodarstva do kraja 2031. godine:**

1. *Povećanje broja zaposlenih kod poduzetnika sa sjedištem u gradu Vukovaru na 7.000.*
2. *Povećanje prosječne plaće u poduzetništvu na 100% nacionalnog prosjeka.*
3. *Povećanje vrijednosti izvoza mikro, malih i srednjih poduzetnika za najmanje 150% u odnosu na 2020.*
4. *Utrostručenje godišnje vrijednosti ulaganja poduzetnika u dugotrajnu imovinu u odnosu na 2020.*

Ostvarenje ovih ciljeva jest ambiciozno, ali nije neutemeljeno. Optimizam na kojem se grade ovako utvrđeni ciljevi proizlazi s jedne strane iz dokazane otpornosti vukovarskih poduzetnika koju su pokazali svih proteklih godina, a s druge strane na ranije istaknutim mogućnostima za daljnje poboljšanje uvjeta poslovanja poduzetnika na području grada koji će biti dostupne u narednom razdoblju. Grad Vukovar je već pokazao da može vrlo uspješno koristiti dostupna sredstva iz fondova Europske unije za različita područja, uključujući i poticanje razvoja poduzetništva. Isto tako Grad je pokazao da može razviti vlastite kvalitetne instrumente poticanja razvoja poduzetništva kao što je Program mjera za razvoj poduzetništva. Međutim **u narednom će razdoblju biti potrebno uložiti još veće napore u razvoj gospodarstva, što podrazumijeva ulaganje više (financijskih i kadrovskih) resursa u poticanje gospodarstva, prilagodbu strukture potpora na način da se u što većoj mjeri usmjerava prema poduzetnicima koji nude inovativne projekte, odnosno projekte povezane s procesom digitalne i zelene tranzicije.** Također, Grad će trebati osmisлити još učinkovitije načina privlačenja ulagača. Naime, samo novi ulagači koji će donijeti nove tehnologije i znanja te otvoriti nova i kvalitetnija radna mjesta mogu u kratkom roku dovesti do značajnije promjene strukture i snage vukovarskog gospodarstva. Stoga je pitanje privlačenja novih ulagača posebno istaknuto kroz cijelu strategiju. Međutim, privlačenje novih ulagača mora imati svoju realnu osnovicu u osiguranju nužnih prostornih uvjeta za ulaganja, što znači da je aktiviranje novih zona s novim pripremljenim površinama za ulaganja najvažniji kratkoročni preduvjet koji je potrebno ispuniti.

Spomenuta četiri strateška cilja planira se ostvariti kroz usklađeno djelovanje svih ključnih dionika u nizu područja. Gradska uprava će tu imati najvažniju ulogu zajedno s ostalim potpornim institucijama u vlasništvu grada. Međutim, u realizaciji pojedinih aktivnosti vrlo važan doprinos trebaju osigurati pojedina državna tijela i javna poduzeća, bilo u dijelu koji se odnosi na financiranje aktivnosti ili u dijelu koji se odnosi na osiguranje svih potrebnih preduvjeta za realizaciju ulaganja poduzetnika odnosno grada Vukovara. Posebno važnu ulogu u poticanju ukupnog razvoja grada pa tako i gospodarstva ima Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara. Stoga će se njegova uloga posebno isticati u razradi pojedinih mjera. Ključni doprinos Fonda u idućim godinama treba biti u postupnoj tranziciji strukture financiranja prema projektima u poduzetništvu, s posebnim naglaskom na sufinanciranje ulaganja veće vrijednosti i s većim učinkom na zapošljavanje.

3.3. Prioriteti, posebni ciljevi i mjere razvoja gospodarstva grada Vukovara

U ovom se dijelu razrađuju aktivnosti kojima se želi doprinijeti ostvarenju glavnih ciljeva gospodarskog razvoja. Kao što je to uobičajeno u metodologiji strateškog planiranja, strateški okvir se razrađuje hijerarhijski kako bi osiguralo da sve planirane aktivnosti doista doprinose ostvarenju strateških ciljeva te kako bi se postigla što veća razina komplementarnosti i sinergije aktivnosti.

Kao što je već ranije obrazloženo, **glavni cilj razvoja gospodarstva je povećati ukupnu razinu ulaganja koja otvaraju nova i kvalitetnija radna mjesta na području grada Vukovara.** Pritom je važno **potaknuti veću razinu primjene novih tehnologija, odnosno proizvodnju proizvoda što veće dodane vrijednosti.** Sustavno poticanje novih tehnologija, digitalizacije i inovativnosti poduzetnika preduvjet je za budući održivi rast. Bolja i kvalitetnija suradnja svih dionika koji doprinose razvoju gospodarstva je i dalje nužna kako bi se njihovo djelovanje što bolje uskladilo te kako bi se ostvarili sinergijski učinci. Javni sektor treba biti u stanju jako dobro prepoznati ključne potrebe poduzetnika te stvoriti ozračje u kojima poduzetnici itekako osjećaju vrlo konkretnu podršku i potporu javnog sektora za svoj rast i razvoj. Međutim, pritom potpora javnog sektora poduzetnicima mora imati ugrađeni poticajni efekt, odnosno djelovati na način da im pomogne da budu još spremniji na preuzimanje poduzetničkih rizika, odnosno poduzimanja novih poduzetničkih pothvata. Poduzetnici isto tako trebaju biti svjesni svoje društvene odgovornosti prema zajednici u kojoj žive te održavanja napora javnog sektora u stvaranju što kvalitetnijeg okruženja za život stanovnika Vukovara. Za takvo što potrebno je osigurati još snažniju i kvalitetniju komunikaciju poduzetnika, gradske vlasti i drugih bitnih dionika s područja grada.

Usprkos sve snažnijem razvoju lokalnog gospodarstva za značajniji razvojni iskorak grada Vukovara, potrebno je znatno više ulaganja u gospodarstvo nego što je to sada slučaj. Postojeći poduzetnici na području grada imaju prilično ograničeni kapacitet ulaganja te se od njih teško može očekivati da mogu u dovoljnoj mjeri povećati ulaganja. Stoga je pitanje privlačenja novih investitora od ključne važnosti za ubrzanje razvoja gospodarstva. Međutim, pored samih poticajnih sredstva i povoljnosti za investitore, da bi se navedeno ostvarilo nužno je uložiti znatno više sredstva u same aktivnosti privlačenja ulaganja. Naime, privlačenje ulagača je ozbiljan i zahtjevan zadatak koji podrazumijeva visoku razinu posvećenosti i znanja od strane djelatnika grada koji su uključeni u takve aktivnosti. To znači da je ulaganje u razvoj ljudskih kapaciteta u dijelu koji se odnosi na privlačenje ulagača također važan aspekt ukupnih aktivnosti.

Kao što je istaknuto u analizi stanja, **manjak kvalificirane radne snage je jedna od najvećih prepreka poslovanja poduzetnika.** Stoga je potrebno pokrenuti što više projekata usmjerenih na pružanje edukacije mladima, nezaposlenima, ali i zaposlenima, a koja će u što većoj mjeri biti usklađena sa sadašnjim i budućim potrebama gospodarstva grada. Međutim, to nije samo pitanje javnih tijela već i samih poduzetnika koji moraju biti svjesni da je ulaganje u edukaciju zaposlenika važan aspekt njihove poslovne održivosti.

Poboljšanje kvalitete poduzetničkih ideja i projekata treba biti stalan predmet interesa gradskih potpornih institucija. U tom se dijelu potrebno ojačati specijalizirane oblike poslovne podrške za poduzetnike koji će usmjeriti na pojedino tematsko područje i pritom

razviti visoku razinu ekspertize. Od posebne je važnosti jačati povezivanje poduzetnika i znanstveno-istraživačkih institucija i tvrtki koji mogu pomoći u razvoju novih proizvoda i usluga više dodane vrijednosti.

Pored toga, važno je potaknuti ulaganja koja predstavljaju širi strateški interes i koja su dio nacionalnih i europskih strateških usmjerenja kao što su ulaganja povezana s konceptom zelene tranzicije. Smanjenje ovisnosti lokalnih poduzetnika o fosilnim gorivima te poticanje stvaranja kružne ekonomije ključni su prioriteti u tom dijelu.

Potpore ulaganjima u poljoprivredu i turizam ostaju i dalje važan dio ukupnih napora gradskih službi u poticanju poduzetništva. U tom je dijelu sve veći naglasak potrebno stavljati na primjenu suvremenih alata kojima se povećava učinkovitost poslovanja, posebno kada je riječ o poljoprivredi gdje postoje iznimno velike mogućnosti za poboljšanje poslovanja temeljem ulaganja u digitalizaciju. Pored toga, aktivnosti povezivanja, udruživanja i brendiranja ostaju važan aspekt poticanja konkurentnosti, kako u poljoprivredi, tako i u turizmu.

Sljedeća tablica prikazuje hijerarhijsku razradu strateškog okvira kroz prioritete, posebne ciljeve i mjere. Kao što se može vidjeti radi se o tri prioriteta koji se razrađuju kroz sedam posebnih ciljeva s petnaest pripadajućih mjera.

Tablica 8: Popis prioriteta, posebnih ciljeva i mjera razvoja gospodarstva grada Vukovara

Prioriteti	Posebni ciljevi	Mjere
1. Poboljšanje poslovnog okruženja	1.1. Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	1.1.1. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture
		1.1.2. Poticanje novih ulaganja poduzetnika
		1.1.3. Jačanje povezanosti i sinergijskog djelovanja ključnih dionika u gospodarstvu
	1.2. Poboljšanje zapošljivosti radne snage	1.2.1. Poticanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina
		1.2.2. Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva
	1.3. Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	1.3.1. Jačanje tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga
1.3.2. Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije		
2. Poticanje inovativnosti, digitalizacije i održivosti u gospodarstvu	2.1. Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	2.1.1. Poticanje inovacija i digitalizacije u gospodarstvu
		2.1.2. Razvoj partnerstva grada i visoko-tehnoloških tvrtki
	2.2. Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju	2.2.1. Poticanje ulaganja poduzetnika u energetske učinkovitost i kružno gospodarstvo
		2.2.2. Poticanje ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije
3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi i turizmu	3.1. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi	3.1.1. Poticanje za razvoj novih proizvoda, ulaganja i udruživanje u poljoprivredi
		3.1.2. Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi
	3.2. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom	3.2.1. Poboljšanje kvalitete turističke infrastrukture
		3.2.2. Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala

Prioritet 1. Poboljšanje poslovnog okruženja

Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja

Opravdanje

Prema zaključcima iz osnovne analize, kako bi se dodatno poboljšala poduzetnička klima u gradu potrebno je provesti ulaganja u modernizaciju i unaprjeđenje postojeće i stvaranje nove infrastrukture; sufinancirati poduzetničke projekte kroz koje će se otvoriti nova radna mjesta; te poboljšati komunikaciju između svih dionika u gospodarstvu. Osim toga, potrebno je povezati poduzetnike međusobno, ali i s inozemstvom kako bi se razmjenjivala pozitivna poduzetnička iskustva koja bi se mogla primijeniti i na gospodarstvo u gradu. Dodatno, posebno je važno potaknuti poduzetnike da više ulažu u dugotrajnu imovinu, odnosno investicije, u kojima zaostaju za županijskim i nacionalnim prosjekom.

Posebni cilj 1.1. izravno doprinosi razvojnem smjeru 1. Održivo gospodarstvo i društvo, odnosno strateškom cilju 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na pružanje podrške razvoju konkurentnog i održivog gospodarstva, s naglaskom na unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

- 1.1.1. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture
- 1.1.2. Poticanje novih ulaganja poduzetnika
- 1.1.3. Jačanje suradnje poduzetničkog i javnog sektora

Mjera 1.1.1. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture

Mjera je usmjerena na poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture kroz ulaganja u modernizaciju i unaprjeđenje postojeće te stvaranja nove infrastrukture. Jedan od najvažnijih ciljeva jest aktiviranje poduzetničke zone Dunav čime će se znatno poboljšati mogućnosti ulaganja na području grada. Posebno će se poticati razvoj infrastrukture koja pruža napredne poslovne usluge poput specijaliziranih inkubatora i tematskih razvojnih centara. U tom dijelu je ključan projekt gradnje Tehnološkog centra Vukovar kao nove ključne institucije za razvoj napredne metaloprerađivačke industrije na području grada. Postojeće potporne institucije nastaviti će pružati usluge poduzetnicima te će kontinuirano raditi na poboljšanju kvalitete svojih usluga. S tim u vezi, potrebno je povećati broj osoba koji radi na programima i projektima razvoja poduzetništva, kako u gradskom odjelu tako i u VURA-i, te ojačati specijalizirana znanja zaposlenika u pojedinim segmentima (npr. start-up poduzetništvo, financiranje investicija, inovacije, suradnički/partnerski projekti, marketing i promocija, itd.) u skladu s potrebama poduzetnika.

Također, podržavat će se povezivanje potpornih institucija sa sličnim institucijama u drugim gradovima te u inozemstvu s glavnim ciljem razmjene iskustava i stjecanja novih znanja. S tim u vezi, planiraju se potpisati posebni sporazumi o suradnji i partnerstvu na zajedničkim

projektima od strane potpornih institucija grada Vukovara sa sličnim institucijama u drugim gradovima u Hrvatskoj i inozemstvu.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.1.1.1. Ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture

1.1.1.2. Jačanje kapaciteta poduzetničkih potpornih institucija

1.1.1.3. Podrška poslovanju poduzetnika od strane poduzetničkih potpornih institucija

1.1.1.4. Jačanje domaće i međunarodne suradnje poduzetničkih potpornih institucija

Nositelji provedbe mjere: UOG, VURA, VGZ

Provedbeni mehanizmi: Proračun grada Vukovara, programi sufinanciranja FORGV-a te javni pozivi za financiranje poduzetničke infrastrukture i rada poduzetničkih potpornih institucija putem od strane državnih tijela, Norveškog mehanizma i drugih međunarodnih izvora.

Mjera 1.1.2. Poticanje novih ulaganja poduzetnika i obrtnika

Mjera je usmjerena na poticanje ulaganja kroz sufinanciranje poduzetničkih projekata, a posebno će se podržavati ulaganja koja otvaraju veći broj radnih mjesta s većim prosječnim plaćama. U tom dijelu planira se dodatna podrška malim poduzetnicima u privlačenju novih zaposlenika iz udaljenijih područja. Za njih bi se osigurale posebne potpore namijenjene sufinanciranju troškova najma stanovanja na području grada Vukovara. Potpore bi se usmjerile na zaposlenike s višim plaćama, a poduzetnici bi pritom morali pokazati da nije postojala mogućnost zapošljavanja lokalne radne snage. Glavni instrument provedbe mjere i dalje ostaje gradski Program mjera za poticanje razvoja gospodarstva te široke mogućnosti dobivanja sredstava za različite svrhe. Međutim, u idućem razdoblju će se dodatna pažnja posvetiti većoj komplementarnosti s nacionalnim natjecajima radi ostvarenja što većeg multiplikativnog učinka sredstava uloženi putem gradskog proračuna. Naime, obzirom na značajne mogućnosti financiranja poduzetništva koji će biti dostupni na nacionalnoj razini putem Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO) te različitih operativnih programa i programa ruralnog razvoja nužno je usmjeriti poduzetnike da se u većoj mjeri javljaju na nacionalne natječeaje. U tom dijelu se planira staviti poseban naglasak na informiranje i edukacije poduzetnika te podršku u pisanju prijava od strane potpornih institucija grada Vukovara.

Također, planira se posebna financijska potpora za projekte koji zbog prevelike konkurencije ne ostvare potporu na nacionalnim natjecajima, ali koji ipak dokažu određenu razinu kvalitete projektne ideje u postupku bodovanja. Na taj se način želi dodatno motivirati poduzetnike na prijavu na nacionalne natječeaje. Pored toga, i dalje će se gradski Program mjera za razvoj gospodarstva pažljivo usklađivati sa Program financiranja poduzetnika od strane FORGV-a kako bi ostvarila što veća sinergija ova dva provedbena instrumenta. U slučaju financiranja putem FORGV-a ključni cilj je povećati iznos financiranja na način da najmanje 50% ukupnog proračuna FORGV-a (ne računajući financiranje naknada za doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje) bude uloženo u financiranje projekata poduzetnika.

Također, u sklopu provedbe mjere posebno će se poticati očuvanje i razvoj tradicijskih, deficitarnih i proizvodnih obrtničkih djelatnosti. Osim toga, nastavit će se projekt „Obrtnička ulica“ koji ima za cilj povećati atraktivnost najužeg centra grada za poslovanje obrtnika.

Konačno, posebni naponi će se usmjeriti u realizaciju projekta gradnje skladišno-distribucijskog centra Vukovar kojim bi se umanjio trenutno izraženi problem nedostatka takvih kapaciteta na području grada. Projekt bi se realizirao u partnerstvu s privatnim ulagačem temeljem prethodno razrađenog modela suradnje.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.1.2.1. Financijske potpore poduzetnicima i obrtnicima za nova ulaganja i zapošljavanje

1.1.2.2. Sufinanciranje troškova stanovanja za novozaposlene iz udaljenih područja

1.1.2.3. Nastavak projekta „Obrtničke ulice“

1.1.2.4. Realizacija projekta gradnje skladišno-distribucijskog centra Vukovar

Nositelji provedbe mjere: UOG

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi objavljeni od strane grada Vukovara, programi sufinanciranja FORGV-a te javni pozivi za financiranje poduzetničke infrastrukture i rada poduzetničkih potpornih institucija putem od strane državnih tijela i drugih međunarodnih izvora.

Mjera 1.1.3. Jačanje povezanosti i sinergijskog djelovanja ključnih dionika u gospodarstvu

Osim ulaganja konkretnih sredstava u poticanje poduzetništva vrlo važan aspekt jačanja poslovne klime predstavlja kvaliteta i učestalost komunikacije između ključnih dionika: lokalne uprave, poduzetnika, poduzetničkih udruženja te obrazovnih institucija. S tim u vezi potrebno je ojačati kanale komuniciranja gospodarstvenika i grada, što uključuje i snažnije aktiviranje Gospodarskog vijeća grada kao savjetodavnog tijela gradonačelnika te organizaciju redovitih savjetovanja (npr. dva do tri puta godišnje) poduzetnika i lokalnih tijela od najveće važnosti za gospodarstvo (upravni odjeli, VURA, VGZ, komunalna poduzeća, itd.) radi rasprava o mogućnostima i potrebama razvoja gospodarstva.

Dodatan važan aspekt se odnosi na poticanje snažnijeg povezivanja samih poduzetnika kroz različite inicijative kao što je npr. pokretanje kluba mladih poduzetnika, zatim različitih događanja koje imaju za cilj bolje upoznavanje poslovanja lokalnih poduzetnika, razmjenu iskustva ili npr. informiranje o aktualnim poslovnim temama (poslovni doručak i sl.). Premda postojeća poslovna udruženja, a prije svega HGK i HOK već pokrivaju dobar dio potreba, prostora za poboljšanje aktivnosti u svakom slučaju i dalje ima, posebno u pogledu pokretanja klastera i sličnih oblika poslovnog povezivanja.

Treći važan aspekt se odnosi na povećanje učestalosti poduzetničkih događanja na području grada Vukovara pri čemu gradske institucije mogu imati vrlo važnu ulogu, bilo kao organizatori događanja bilo kao sponzori i sufinancijeri događanja koje organizira netko drugi. Posebno je važno organizirati u Vukovaru redovita veća okupljanja poduzetnika koja privlače medijsku pozornost i pomažu u kreiranju pozitivnije slike o poslovnoj klimi na

području grada Vukovara. U tom pogledu potrebno je snažnije razvijati suradnju s medijskim kućama i većim poduzetnicima kao potencijalnim partnerima u organizaciji skupova.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.1.3.1. Povećanje aktivnosti Gospodarskog vijeća u drugih oblika redovitog savjetovanja poduzetnika i gradske uprave

1.1.3.2. Potpore za projekte poslovnog udruživanja i povezivanja

1.1.3.3. Organizacija poduzetničkih događanja od strane javnih i privatnih organizatora

Nositelji provedbe mjere: UOG

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi objavljeni od strane grada Vukovara namijenjeni poticanju udruživanja i povezivanja poduzetnika te za organiziranje poduzetničkih događanja.

Posebni cilj 1.2. Poboljšanje zapošljivosti radne snage

Opravdanje

Osnovna analiza je pokazala kako u gradu nedostaje kvalitetne radne snage obzirom na potrebe poduzetnika. Također je zaključeno i kako je obrazovni sustav neusklađen s potrebama tržišta rada, ali isto tako i da je slična situacija u cijeloj zemlji, a ne specifično za sam Vukovar. Kako bi se riješili navedeni problemi, potrebno je snažnije povezati obrazovne programe (u srednjem i visokom sustavu obrazovanja) s tržištem rada kroz uvođenje praktične nastave, promjene upisnih kvota i prilagodbu nastavnih sadržaja. Osim toga, potrebno je i aktivirati nezaposlene osobe koje ne traže aktivno posao, teže zapošljive skupine (npr. starije žene nižeg stupnja obrazovanja) te sve ostale marginalizirane skupine ljudi kroz provođenja novih inicijativa za zapošljavanje.

Posebni cilj izravno doprinosi razvojnom smjeru 1. Održivo gospodarstvo i društvo, odnosno strateškom cilju 2. Obrazovani i zaposleni ljudi iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje suradnje obrazovanih ustanova s poduzetnicima i javnom upravom, daljnji razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja te kroz jačanje kapaciteta za intervencije na tržištu rada.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

1.2.1. Poticanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina

1.2.2. Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva

Mjera 1.2.1. Poticanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina

Mjera je usmjerena na poboljšanje zapošljivosti teže zapošljivih skupina kao što su žene starije dobi te nižeg obrazovanja. Cilj je nastaviti provedbu projekata Zaželi, ali i pokretanje novih inicijativa za zapošljavanje kao npr. zapošljavanje putem društvenog poduzetništva. Projekti društvenog poduzetništva smanjuju socijalnu isključenost te potiču uključivanje u poduzetništvo i tržište rada marginaliziranih društvenih skupina kao što su osobe s invaliditetom, osobe s umanjenom radnom sposobnošću, pripadnici nacionalnih manjina i druge teže zapošljive skupine.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.2.1.1. Priprema i provedba projekata namijenjenih zapošljavanju teško zapošljivih žena

1.2.1.2. Priprema i provedba projekata društvenog poduzetništva

Nositelji provedbe mjere: UOG, UODD, VURA

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi objavljeni od strane grada Vukovara te javni pozivi objavljeni od strane nadležnih državnih institucija

Mjera 1.2.2. Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva

Grad Vukovar redovito stipendira deficitarna zanimanja od 2018. godine pri čemu se broj dodijeljenih stipendija sve više povećava. Namjera je nastaviti s takvom praksom te nastaviti s povećanjem broja stipendija. Također, cilj je postupno povećavati vrijednost stipendija u skladu s proračunskim mogućnostima. Pored toga, posebnim aktivnostima će se promicati deficitarna zanimanja među učenicima osnovnih škola kako bi ih se bolje upoznao sa samim zanimanjima kao i mogućnostima zapošljavanja kod lokalnih poduzetnika. Aktivnosti će se organizirati u suradnji gradskih službi, osnovnih škola te zainteresiranih poduzetnika odnosno njihovih udruženja. Među najvažnijim projektima jest pokretanje Edukacijskog CNC centra Vukovar. Cilj ove aktivnosti je uspostava edukacijskog CNC centra Vukovar za poboljšanje kvalitete radne snage na području grada Vukovara i regije. Plan je osigurati sredstva za nabavu postrojenja i opreme te uspostavu i stavljanje u funkciju edukacijskog CNC centra Vukovar. Također, planirane su aktivnosti pokretanja novih studijskih programa u skladu s potrebama vukovarskih poduzetnika i u partnerstvu s njima (npr. studenti bi odrađivali praksu u tvrtkama partnerima) te zainteresiranim fakultetima i Veleučilištem.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.2.2.1. Dodjela stipendija za deficitarna zanimanja

1.2.2.2. Promocija deficitarnih zanimanja

1.2.2.3. Osnivanje specijaliziranih obrazovnih centara u funkciji razvoja gospodarstva

1.2.2.4. Sklapanje partnerstava s visokoobrazovanim institucijama i pokretanje novih studijskih programa na području grada

Nositelji provedbe mjere: UOG, UOOSB, VURA

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi objavljeni od strane grada Vukovara te javni pozivi objavljeni od strane nadležnih državnih institucija

Posebni cilj 1.3. Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva

Opravdanje

Posebni cilj je usmjeren na pružanje potpore lokalnim poduzetnicima prilikom pozicioniranja na tržištu (domaćem i inozemnom) i stvaranja prepoznatljivog proizvoda. Osnovnom analizom je utvrđeno kako poduzetnici, unatoč činjenici kako nude visokokvalitetan proizvod, nisu dovoljno prepoznati među potencijalnim kupcima kako na lokalnom području, tako i na širem području. Upravo zato potrebno im je pružati dodatne edukacije i potpore. Osim toga, područje Vukovara ima različite gospodarske povlastice kakve nema nijedno drugo područje u Hrvatskoj, što je potrebno dodatno komunicirati i predstaviti potencijalnim domaćim i stranim investitorima.

Posebni cilj 1.3. izravno doprinosi razvojnem smjeru 1. Održivo gospodarstvo i društvo, odnosno strateškom cilju 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

1.3.1. Poboljšanje tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga

1.3.2. Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije

Mjera 1.3.1. Poboljšanje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga

Mjera je usmjerena na pružanje potpore poduzetnicima kako bi unaprijedili svoje proizvode i usluge te poboljšali svoju prepoznatljivost na tržištima u Hrvatskoj i inozemstvu. Planirane aktivnosti obuhvaćaju pružanje savjetodavne i financijske potpore za stjecanje nacionalnih oznaka kvaliteta te za certifikaciju proizvoda i usluga i uvođenje različitih normi i standarda poslovanja te povećanje ulaganja u brendiranje i promoviranje lokalnih proizvoda (kao npr. kroz brend Vrhunsko vukovarsko). Korisnici u slučaju potpore za nacionalne oznake kvalitete i za certifikaciju proizvoda i usluga te uvođenja normi i standarda poslovanja su mikro i mala poduzeća. U slučaju javnih poziva za slične svrhe koje će objaviti nacionalna tijela, VURA će pružiti stručnu podršku poduzetnicima u postupku prijave.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.3.1.1. Potpore poduzetnicima za stjecanje oznaka kvalitete

1.3.1.2. Potpore poduzetnicima za certifikaciju proizvoda i usluga te uvođenje normi i standarda poslovanja

1.3.1.3. Potpore za brendiranje i promoviranje vukovarskih proizvoda

Nositelji provedbe mjere: UOG, VURA

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi objavljeni od strane grada Vukovara te javni pozivi objavljeni od strane nadležnih državnih institucija

Mjera 1.3.2. Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije

Mjera je usmjerena na jačanje prepoznatljivosti Vukovara kao poželjne ulagačke destinacije. Cilj je kreirati cjeloviti akcijski plan za privlačenje ulaganja te osigurati njegovu učinkovitu provedbu. Plan bi trebao razraditi detaljne aktivnosti za provedbu promotivnih i drugih aktivnosti vezanih za privlačenje ulaganja u skladu s najboljom europskom praksom. Dodatno tome, ulagalo bi se u jačanje ljudskih potencijala za privlačenje ulaganja u gradskim službama i institucijama zaduženim za poticanje poduzetništva kako bi se podrška investitorima podigla na još veću razinu. Krajnji cilj je kreirati visoko-specijaliziranu podršku postojećim i potencijalnim poduzetnicima koja će se isticati svojom učinkovitošću u odnosu na druge lokacije u Hrvatskoj i regiji. Kroz provedbu dobro razrađene kampanje cilj je povećati razinu informiranosti domaćih i stranih potencijalnih investitora o prednostima koje Vukovar kao lokacija pruža. Dio kampanje bi se usmjerio na strana diplomatsko-konzularna predstavništva u Hrvatskoj kao i hrvatska predstavništva u pojedinim zemljama u inozemstvu. Pored promidžbenih kampanja provodio bi se niz individualnih ciljanih kampanja prema investitorima koji su prepoznati da bi mogli biti zainteresirani za ulaganja. Također, potrebno je ispitati dodatne mogućnosti angažiranja specijaliziranih tvrtki radi pružanja podrške u privlačenju investitora. Npr. velike međunarodne savjetničko-revizorske poput Deloitte, Ernst&Young i drugi mogu biti značajna potpora u boljem prepoznavanju potencijalnih investitora iz drugih zemalja EU te svijeta obzirom na značajne resurse i informacijske baze kojima takve tvrtke raspolažu.

Popis indikativnih aktivnosti:

- 1.3.2.1. Priprema i provedba kampanje za privlačenje ulagača
- 1.3.2.2. Specijalizirana edukacije zaposlenika gradskih službi i potpornih institucija u području privlačenja ulaganja i praćenja potreba investitora
- 1.3.2.3. Angažiranje specijaliziranih renomiranih tvrtki kao potpore u prepoznavanju potencijalnih investitora za ulaganja na području grada Vukovara

Nositelji provedbe mjere: UOG, VURA

Provedbeni mehanizmi: Javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

Prioritet 2. Poticanje inovativnosti, digitalizacije i održivosti u gospodarstvu

Posebni cilj 2.1. Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu

Opravdanje

Kako bi poduzetnici u što većoj mjeri mogli biti konkurentni na domaćim i stranim tržištima ključno da povećati ulaganja u razvoj novih proizvoda i usluga. U tom pogledu ulaganja u razvoj i primjenu digitalnih tehnologija su od posebne važnosti, obzirom da su upravo digitalne tehnologije ključan pokretač brojnih inovacijskih procesa. Financiranje inovativnosti i digitalizacije može se provoditi kroz više izvora pošto su upravo digitalizacija i inovativnost među ključnim ciljevima Europske unije. Posebni cilj 2.1 izravno doprinosi razvojnom smjeru 3. Zelena i digitalna tranzicija, odnosno strateškom cilju 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na jačanje inovativnosti i digitalizacije gradskog gospodarstva.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

2.1.1. Promicanje inovativnosti i digitalizacije poduzetnika

2.1.2. Partnerstva u funkciji tehnološkog razvoja

Mjera 2.1.1. Poticanje inovacija i digitalizacije u gospodarstvu

Cilj mjere je osiguranje sustavne podrške jačanju inovacijskih kapaciteta lokalnih poduzetnika te sve većoj razini digitalizacije poduzetnika. Posebno se želi poboljšati informiranost poduzetnika o mogućnostima financiranja u području digitalizacije i inovativnosti i tako povećati njihovu spremnost i motiviranost za prijavljivanje na nacionalne i europske natječaje. Također se planira pružiti konkretna financijska podrška poticanju inovativnosti i digitalizacije za određene kategorije poduzetnika te u skladu s financijskim mogućnostima grada. U tom se dijelu planira nastaviti s provedbom projekta „START-UP VU“ te pokretanje sličnog projekta u području inovacija već postojećih tvrtki i digitalizacije poslovanja poduzetnika. Također, grad će razraditi mogućnosti pokretanja tzv. „javne nabave inovativnih rješenja“ koja predstavlja oblik javne nabave u kojoj se traže nova, inovativna rješenja za potrebe naručitelja, u ovom slučaju grada Vukovara. Cilj takvih aktivnosti bi bio potaknuti razvoj novih proizvoda i usluga od strane lokalnih poduzetnika koji posluju s gradom, odnosno ustanovama i tvrtkama u vlasništvu grada.⁴

Popis indikativnih aktivnosti

2.1.1.1. Organizacija edukativno-informativnih i drugih događanja namijenjenih poticanju inovativnosti i digitalizacije lokalnih poduzetnika

2.1.1.2. Dodjela potpora za najuspješnije projekte u području inovacija i digitalizacije

2.1.1.3. Javna nabava inovativnih rješenja

⁴ Za projekte inovativne javne nabave moguće je dobiti stručnu podršku Europske unije. Više informacija se može naći ovdje <https://eafip.eu/about/>

Nositelji provedbe mjere: UOG

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi i javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

Mjera 2.1.2. Projekti i partnerstva u funkciji tehnološkog razvoja

Cilj mjere je uspostava partnerstava između grada Vukovara i tehnoloških tvrtki iz Hrvatske i inozemstva s ciljem jačanja njihove prisutnosti na području grada. Suradnja bi prvenstveno bila usmjerena na Vukovar kao mjesto demonstracije/testiranje novih tehnologija, ali isto tako su mogući i drugi oblici partnerstva. Primjer koji u tome može biti inspirativan za grad Vukovar je grčki otok Astypalea koji je postao centar za pilot testiranja različitih tehnoloških rješenja iz područja mobilnosti za tvrtku Volkswagen.⁵ Premda nije moguće kopirati isti pristup, potrebno je uvidjeti da različite kompanije imaju potrebe za bližom suradnjom s jedinicama lokalne samouprave kada su u pitanju ispitivanja novih tehnologija. U tom dijelu, podrška središnje razine vlasti može biti od ključne važnosti. kao što je to npr. bio slučaj s odlukom Vlade RH da Osijek bude odabran kao 5G grad. Stoga će Vukovar posebno težiti da postane odabir mjesta testiranja novih tehnologija i kod svih mogućih budućih izbora/natječaja od strane Vlade RH ili EK. Također, otvaranje FINA-inog razvojnog centra u Vukovaru može poslužiti kao putokaz za buduće aktivnosti grada u smislu snažnijeg promoviranja grada kao partnera za ulaganja u području visokih tehnologija. Pritom suradnja ne treba biti usmjerena samo na velike tvrtke, već isto tako i na srednje i male tvrtke koje svojim rješenjima mogu pomoći u boljem funkcioniranju grada.

Nadalje, grad se planira prijavljivati na pozive Europske komisije kojima se financiraju inovativna rješenja u području urbanog razvoja pri čemu će se posebna pažnja posvetiti uključivanju lokalnih poduzetnika kao partnera. U razdoblju 2021.-2031. jedna od prilika za gradove poput Vukovara će biti javni pozivi u okviru Europske urbane inicijative.⁶

Popis indikativnih aktivnosti

2.1.2.1. Sklapanje partnerstava s tehnološkim tvrtkama

2.1.2.2. Priprema i provedba inovativnih projekata u području urbanog razvoja

Nositelji provedbe mjere: UOG, VURA

Provedbeni mehanizmi: Sporazumi o partnerstvu s gospodarstvenicima, javni pozivi Europske komisije

Posebni cilj 2.2. Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju

Opravdanje

⁵ Više detalja na <https://www.volkswagen-newsroom.com/en/stories/astypalea-smart-sustainable-island-6586>

⁶ Više informacija se može naći na https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2021/05/05-10-2021-a-new-step-towards-setting-up-of-the-european-urban-initiative-supported-by-erdf

Cilj Europskog zelenog plana je učiniti Europu klimatski neutralnom do 2050. godine, što se može postići samo ako će se sva područja ponašati u skladu s tim. Upravo zato, i svaki pojedini grad mora raditi na zelenoj tranziciji, a jedan od načina je pružanje podrške poduzetnicima kako bi se prebacili na zeleno poslovanje.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poticanje gospodarskih subjekata na ulaganja koja smanjuju negativan učinak njihovog poslovanja na okoliš, kao i na ulaganja u obnovljive izvore energije.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

2.2.1. Poticanje ulaganja poduzetnika u energetska učinkovitost i kružno gospodarstvo

2.2.2. Poticanje ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije

Mjera 2.2.1. Poticanje ulaganja poduzetnika u energetska učinkovitost i kružno gospodarstvo

Cilj mjere je potaknuti gospodarske subjekte na ulaganja koja smanjuju negativan učinak njihovog poslovanja na okoliš. Provedbom aktivnosti osigurat će se edukativno-informativna podrška poduzetnicima u pripremi projekata za relevantne nacionalne i EU natječaje. Također, promovirat će se dobre prakse iz područja održivog poslovanja te će se osigurati stručna podrška u pripremi projekata kojima se podržava primjena načela kružnog gospodarstva te povećanje energetske učinkovitosti bilo putem dodjele vaučera za stručne usluge ili kroz neki drugi oblik podrške. Također, grad Vukovar će prilikom provedbe javne nabave u kojima se učestalo javljaju lokalne tvrtke posebno poticati tvrtke koje s manjim negativnim učinkom na okoliš (npr. tvrtke koje su podržale načela kružnog gospodarstva).

Popis indikativnih aktivnosti:

2.2.1.1. Edukativno-informativne aktivnosti u području energetske učinkovitosti i kružnog gospodarstva

2.2.1.2. Podrška poduzetnicima u pripremi projekata kojima se podržava primjena načela kružnog gospodarstva i povećava energetska učinkovitost

2.2.1.3. Uvođenje načela kružnog gospodarstva u postupke javne nabave

Nositelji provedbe mjere: UOG

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi i javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

Mjera 2.2.2. Poticanje ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije

Cilj mjere je potaknuti gospodarske subjekte na ulaganja u obnovljive izvore energije. Provedbom aktivnosti osigurat će se edukativno-informativna podrška poduzetnicima u pripremi projekata za relevantne nacionalne i EU natječaje. Također, promovirat će se dobre

prakse iz područja obnovljivih izvora energije. U skladu s proračunskim mogućnostima osigurat će se posebna financijska potpora za sufinanciranje pripreme projektnih prijedloga za nacionalne javne pozive iz područja obnovljivih izvora energije. Posebna pažnja će se posvetiti ispitivanju mogućnosti korištenja geotermalne energije za potrebe gradskih ustanova i samih poduzetnika. Također, grad Vukovar će ispitati mogućnosti partnerstva između Tehnosta-a i privatnih tvrtki s ciljem poticanja što većih ulaganja u obnovljive izvore energije

Popis indikativnih aktivnosti:

2.2.2.1. Edukativno-informativne aktivnosti u području korištenja obnovljivih izvora energije

2.2.2.2. Podrška poduzetnicima u pripremi projekata za iskorištavanje obnovljivih izvora energije

2.2.2.3. Ispitivanje mogućnosti javno-privatnog partnerstva u razvoju geotermalnih izvora energije

Nositelji provedbe mjere: VURA, Tehnosta

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi i javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

Prioritet 3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi i turizmu

Posebni cilj 3.1. Poboljšanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambene proizvodnje

Opravdanje

Cilj ove mjere je potaknuti osigurati dodatna ulaganja u razvoj poljoprivredno-prehrambene proizvodnje na području grada Vukovara koja će povećati njenu dugoročnu konkurentnost. Ključne aktivnosti uključuju nastavak provedbe poticajnih mjera za jačanje konkurentnosti poljoprivrednika financiranih iz proračuna grada te poboljšanje infrastrukture za potporu proizvođačima. Povećanje digitalne spremnosti poljoprivrednih proizvođača jedan je od ključnih ciljeva EU, ali i Hrvatske u narednom razdoblju. U tom dijelu postoji značajna potreba povećanja ulaganja u digitalizaciju poslovnih procesa u poljoprivredi.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

3.1.1. Poticanje razvoja novih proizvoda, ulaganja i udruživanja u poljoprivredi

3.1.2. Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi

Mjera 3.1.1. Poticanje razvoja novih proizvoda, ulaganja i udruživanja u poljoprivredi

Cilj ove mjere je potaknuti razvoj poljoprivrede na području grada Vukovara. Ključne aktivnosti uključuju nastavak provedbe poticajnih mjera za jačanje konkurentnosti poljoprivrednika financiranih iz proračuna grada. Pored toga, planirana su ulaganja u logističko-skladišnu infrastrukturu, jačanje izravne prodaje i kratkih lanaca opskrbe na području grada Vukovara te nastavak poticanja povezivanja i udruživanje poljoprivredno-prehrambenih proizvođača. Također, grad će i dalje podržavati manifestacije u području poljoprivrede. Od većih projekata, planira se izgradnja i opremanje Poljoprivredno-prehrambenog centra „AGRO VUKOVAR“ čiji je cilj pružiti poduzetnicima potporu u skladištenju i distribuciji proizvoda, u dizajnu i razvoju novih proizvoda, komercijalizaciji proizvoda, marketingu te analizi proizvoda.

Popis indikativnih aktivnosti

3.1.1.1. Provedba poticajnih mjera za poboljšanje konkurentnosti lokalnih poljoprivrednika

3.1.1.2. Priprema projekta za poboljšanje logističko-skladišne infrastrukture za potrebe poljoprivredno-prehrambenih proizvođača

3.1.1.3. Potpore za udruživanje poljoprivredno-prehrambenih proizvođača

3.1.1.4. Priprema i provedba projekata jačanja izravne prodaje uključujući i kratke lance opskrbe na području grada

Nositelji provedbe mjere: UOG

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi i javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

Mjera 3.1.2. Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi

Cilj ove mjere je ubrzati procese digitalizacije poljoprivredno-prehrambenih proizvođača na području grada Vukovara. Ključne aktivnosti uključuju pružanje savjetodavnih usluga u području digitalizacije od strane specijaliziranih tvrtki, organizaciju posebnih poslovnih događanja na temu digitalizacije u poljoprivredi, podršku u prijavi na nacionalne natječaje te sufinanciranje troškova digitalizacije kroz javne pozive financirane iz proračuna grada Vukovara. Pri tome će se posebno voditi računa o komplementarnosti lokalnog s nacionalnim financiranjem procesa digitalizacije.

Popis indikativnih aktivnosti

3.1.2.1. Organizacija edukacijsko-savjetodavnih aktivnosti za lokalne poljoprivredno-prehrambene proizvođače iz područja digitalizacije

3.1.2.2. Pružanje potpore proizvođačima u pripremi projekata za nacionalne natječaje

3.1.2.3. Potpore za procese digitalizacije u poljoprivredi

Nositelji provedbe mjere: UOG

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi i javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

Posebni cilj 3.2. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom

Opravdanje

U osnovnoj analizi zaključeno je kako je s jedne strane Vukovar jedna od poželjnih destinacija kontinentalnog turizma, dok je s druge turizam orijentiran na ratna stradanja te se paralelno u skladu s mogućnostima ne razvijaju ostali oblici (npr. riječni kruzing, povijesni, gastro-eno itd.). Upravo zato, ovim posebnim ciljem će se poticati razvoj kvalitetne turističke infrastrukture koja bi mogla podržati razvoj ostalih oblika turizma.. Daljnji razvoj turizma podržao bi i razvoj poduzetništva jer bi se proširila baza kupaca lokalnih proizvoda.

Posebni cilj 3.2. je u skladu s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo, odnosno strateškim ciljem 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom te kroz razvoj ostalih oblika turizma.

Provedba kroz mjere

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

3.2.1. Unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture

3.2.2. Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala

Mjera 3.2.1. Unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture

Provedbom mjere planira se nastavak ulaganja grada Vukovara u razvoj turističke infrastrukture. Ključni cilj je nastaviti razvijati turističke sadržaje na prostoru park šume Adica, s ciljem razvoja rekreativnog, zabavnog i edukativnog turizma. Projektom Adica dovršit će se revitalizacija i ostvarenje punog potencijala ove park šume kroz uređenje prostora uz staro korito rijeke Vuke, uređenjem adrenalinsko-edukativnog parka i „čarobne šume“ Adica te uređenjem kampa. Otvaranje kampa će dodatno diverzificirati turističku ponudu i ponudu smještaja grada i privući nove turiste. Pored izgradnje kampa, nužno je osigurati preduvjete za izgradnju hotela visoke kategorije s odgovarajućim kapacitetima u području kongresnog turizma odnosno koji može biti važan pokretač razvoja MICE (meetings, incentives, conferences and exhibitions) turizma. Uređenje šetnice od Vukovara do Vučedola u sklopu šireg projekta uređenja desne obale Dunava također je važan segment razvoja turističke infrastrukture. U tom dijelu je cilj pretvoriti šetnicu u svojevrsnu riječnu „rivu“, s ugostiteljsko-turističkim objektima, šetališno-biciklističkim stazama te odmorištima. Još jedna važna turistička infrastruktura jest gradnja tematsko-zabavnog parka (npr. na temu Vučedolske kulture) kojim bi se dodano povećala turistička atraktivnost grada za specifične segmente turista poput obitelji s djecom. Obzirom na značajna ulaganja koja takva investicija traži, potrebno je detaljnije razraditi najbolje modalitete osiguranja potrebnih financijskih sredstava. Također, planira se aktiviranje sportske marine i njeno stavljanje u punu funkciju. Nadalje, planira se nastaviti s aktivnostima uređenja barokne jezgre grada Vukovara, poboljšanja turističke signalizacije, bežičnog interneta i druge komunalne infrastrukture koja doprinosi povećanju turističke atraktivnosti grada. Kod svih projekata će se ispitati mogućnosti financiranja putem EU fondova, kako bi se u što manjoj mjeri opteretilo vlastite proračunske izvore financiranja.

Popis indikativnih aktivnosti

3.2.1.1. Priprema i provedba većih infrastrukturnih ulaganja u funkciji razvoja turizma

3.2.1.2. Manja ulaganja u komunalnu infrastrukturu (turistička signalizacija, ambijentalno uređenje, zelene površine i sl.)

Nositelji provedbe mjere: UOG, TZ Grada Vukovara

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi nacionalnih tijela iz područja turizma, Program financiranja FORGV-a, javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara, javno-privatno partnerstvo, ulaganja privatnih ulagača

Mjera 3.2.2. Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala

Mjera se odnosi na pripremu i provedbu aktivnosti usmjerenih na poboljšanje turističke ponude na području grada Vukovara kroz razvoj specifičnih turističkih proizvoda te podršku već etabliranim manifestacijama. Grad Vukovar je prepoznatljiv po svojem memorijalnom, kulturnom i riječnom turizmu. Također, značajan broj poznatih kulturno-turističkih manifestacija doprinosi povećanju privlačnosti Vukovara kao turističke destinacije. Međutim, i dalje postoji značajna potreba za razvojem novih turističkih proizvoda koji će potaknuti turiste na dulji boravak i veću potrošnju, posebno onih koji dolaze iz privatnog sektora.

Primjerice, izrada novih suvenira odnosno inovativnih prezentacija kulturne i prirodne baštine te razvoj novih oblika turističkih događanja neki su od mogućih projekata razvoja turističkih proizvoda. Upravo takvi projekti će se posebno podržavati kroz javne pozive koje objavljuje grad Vukovar odnosno u fazi pripreme za natječaje koje objavljuju nacionalna tijela. Nadalje, posebno će se podržavati projekti koji su vezani za razvoj kvalitete turističkog smještaja te kvalitete eno-gastronomske ponude kao dvije posebno važne odrednice ukupne kvalitete turističke ponude. U slučaju potpora za projekte jačanja eno-gastronomske ponude naglasak će biti na domaćim tradicionalnim jelima te lokalno proizvedenim pićima. U tom dijelu se planiraju organizirati kontinuirane edukacije za poduzetnike kako bi se podigla kvaliteta postojeće ponude. Također, ispitat će se mogućnosti za sklapanje partnerstava u turizmu s etabliranim turističkim poduzetnicima i obrazovnim institucijama s ciljem zajedničkih ulaganja u jačanje turističkih kapaciteta na području grada Vukovara (npr. kroz otvaranje posebnog edukacijskog centra). Nadalje, kontinuirana potpora za organizaciju kulturno-turističkih manifestacija i dalje ostaje jedan od važnih oblika promicanja turističke ponude.

Popis indikativnih aktivnosti

- 3.2.2.1. Priprema i provedba projekata razvoja turističkog sadržaja čiji su nositelji javna tijela
- 3.2.2.2. Potpore za razvoj novih i unaprjeđenje kvalitete postojećih turističkih proizvoda i usluga čiji su nositelji iz privatnog sektora
- 3.2.2.3. Potpore za promociju turističkih potencijala grada i okolice

Nositelji provedbe mjere: TZ Grada Vukovara

Provedbeni mehanizmi: Javni pozivi nacionalnih tijela iz područja turizma, javni pozivi grada Vukovara i FORGV-a, javne nabave financirane putem proračuna grada Vukovara

3.4. Usklađenost Strategije s relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima

Sljedeća tablica prikazuje usklađenost razvojnih prioriteta i posebnih ciljeva Strategije s prioritetima utvrđenim u ključnim nacionalnim dokumentima.

Tablica 9. Usklađenost Strategije razvoja gospodarstva s relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima

Razvojni prioritet SRG Vukovara	Posebni cilj SRG Vukovara	NRS 2030/specifični ciljevi	NPOO 2021.-2026./podkomponente	Plan industrijske tranzicije Panonske Hrvatske/Prioritetne niše
1. Poboljšanje poslovnog okruženja	1.1. Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	C1.1. Otporno, zeleno i digitalno gospodarstvo	Metaloprerađivački proizvodi s integriranim uslugama IT rješenja i proizvodne tehnologije za industriju 4.0
	1.2. Poboljšanje zapošljivosti radne snage	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	C3.1. Reforma obrazovnog sustava	-
	1.3. Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	C1.1. Otporno, zeleno i digitalno gospodarstvo	-
2. Poticanje inovativnosti, digitalizacije i održivosti u gospodarstvu	2.1. Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	C1.1. Otporno, zeleno i digitalno gospodarstvo	Metaloprerađivački proizvodi s integriranim uslugama IT rješenja i proizvodne tehnologije za industriju 4.0 Čiste i zelene tehnologije Zelena gradnja Gaming
	2.2. Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	C1.2. Energetska tranzicija za održivo gospodarstvo	Čiste i zelene tehnologije
3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi i turizmu	3.1. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	C1.5. Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanaca opskrbe hranom	Luksuzni prehrambeni brendovi Zdrava i funkcionalna hrana Pametna poljoprivreda (rješenja IKT i metaloprerađivačkog sektora za poljoprivredu)
	3.2. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	C1.6. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma	Zeleni/eko/ruralni turizam Aktivni turizam Kulturni turizam

4. Indikativan financijski okvir do kraja 2031.

U sljedeće dvije tablice prikazani su indikativni rashodi i izvori financiranja planiranih aktivnosti po godinama do 2031. godine.

Procjene rashoda su napravljane temeljem sljedećih pretpostavki:

- neće doći do značajnijih poremećaja koja bi mogla u većoj mjeri utjecati na visinu prihoda odnosno rashoda proračuna (npr. uslijed velike inflacije, pada gospodarskih aktivnosti i sl.)
- ukupni prihodi proračuna grada Vukovara će rasti po prosječnoj stopi od najmanje 5% godišnje do 2031.
- Grad Vukovar će dobiti dodatna sredstva za poticanje poduzetništva u sklopu provedbe Integriranih teritorijalnih ulaganja za razdoblje 2021.-2027.
- državna tijela će u razdoblju do 2027. objaviti značajan broj natječaja namijenjenih jačanju konkurentnosti poduzetnika financiranih putem Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj
- državna tijela će putem NPOO-a osigurati značajna sredstva za sufinanciranje projekata javne infrastrukture u funkciji razvoja turizma
- FORGV će raspolagati sličnim iznosom sredstava kao i do 2021. te će postupno povećati udio sredstava namijenjenih poduzetnicima na način da će od 2025. najmanje 50 % proračuna fonda biti usmjereno na poduzetničke projekte.

Vrijednosti u tablicama su posebno iskazane u kunama i eurima, obzirom na skori ulazak Hrvatske u eurozonu.

Tablica 10. Indikativan okvir financiranja putem proračuna grada Vukovara do kraja 2031. (u milijunima kuna)

RB	Naziv posebnog cilja	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Ukupan iznos financiranja	Programi u proračunu grada Vukovara
1.1.	Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	8,7	9,5	13,5	22,0	25,0	18,0	22,0	22,0	20,0	15,0	175,7	Program: Tekući program Program: Plan razvojnih programa Program: Sufinanciranje projekata kandidiranih za sredstva EU i ministarstva RH
1.2.	Poboljšanje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	3,1	3,1	5,0	5,0	5,0	4,0	5,0	5,0	5,0	3,0	43,2	Program: Sufinanciranje projekata kandidiranih za sredstva EU i ministarstva RH Program: Visoko školstvo
1.3.	Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	0,3	0,3	1,0	1,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	11,6	Program: Plan razvojnih programa
2.1.	Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	0,3	0,5	1,0	1,5	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0	2,0	14,3	Program: Plan razvojnih programa
2.2.	Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju		0,5	1,0	1,5	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0	2,0	14,0	Program: Plan razvojnih programa
3.1.	Poboljšanje konkurentnosti poljo.-prehrambene proizvodnje	5,5	5,5	5,7	1,2	1,4	1,4	1,6	1,6	1,8	1,8	27,5	Program: Plan razvojnih programa Program: Sufinanciranje projekata kandidiranih za sredstva EU i ministarstva RH
3.2.	Poboljšanje kvalitete turističke ponude	38,9	13,0	5,0	10,0	12,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	128,9	Program: Intervencijski plan Program: Turizam
	Ukupno	56,8	32,4	32,2	42,2	47,9	37,9	44,1	44,1	42,3	35,3	415,2	

Tablica 11. Indikativan okvir financiranja putem proračuna grada Vukovara do kraja 2031. (u milijunima eura)

RB	Naziv posebnog cilja	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Ukupan iznos financiranja	Programi u proračunu grada Vukovara
1.1.	Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	1,16	1,27	1,80	2,93	3,33	2,40	2,93	2,93	2,67	2,00	23,43	Program: Tekući program Program: Plan razvojnih programa Program: Sufinanciranje projekata kandidiranih za sredstva EU i ministarstva RH
1.2.	Poboljšanje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	0,41	0,41	0,67	0,67	0,67	0,53	0,67	0,67	0,67	0,40	30,20	Program: Sufinanciranje projekata kandidiranih za sredstva EU i ministarstva RH Program: Visoko školstvo
1.3.	Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	0,04	0,04	0,13	0,13	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	1,54	Program: Plan razvojnih programa
2.1.	Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	0,04	0,07	0,13	0,20	0,20	0,20	0,27	0,27	0,27	0,27	1,91	Program: Plan razvojnih programa
2.2.	Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju		0,07	0,13	0,20	0,20	0,20	0,27	0,27	0,27	0,27	1,87	Program: Plan razvojnih programa
3.1.	Poboljšanje konkurentnosti poljo.-prehrambene proizvodnje	0,73	0,73	0,76	0,16	0,19	0,19	0,21	0,21	0,24	0,24	3,67	Program: Plan razvojnih programa Program: Sufinanciranje projekata kandidiranih za sredstva EU i ministarstva RH
3.2.	Poboljšanje kvalitete turističke ponude	5,19	1,73	0,67	1,33	1,60	1,33	1,33	1,33	1,33	1,33	17,19	Program: Intervencijski plan Program: Turizam
	Ukupno	7,57	4,32	4,29	5,63	6,39	5,05	5,88	5,88	5,64	4,71	55,35	

Tablica 12. Indikativan okvir financiranja putem Fonda za obnovu i razvoja grada Vukovara (u milijunima kuna)

RB	Naziv posebnog cilja	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Ukupan indikativan trošak provedbe
1.1.	Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	8,00	8,00	18,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	174,00
1.2.	Poboljšanje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3.	Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.	Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2.	Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1.	Poboljšanje konkurentnosti poljo.-prehrambene proizvodnje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2.	Poboljšanje kvalitete turističke ponude	0,00	1,50	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	41,50
	Ukupno	8,00	9,50	23,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00	215,50

Tablica 13. Indikativan okvir financiranja putem Fonda za obnovu i razvoja grada Vukovara (u milijunima eura)

RB	Naziv posebnog cilja	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	Ukupan indikativan trošak provedbe
1.1.	Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	1,07	1,07	2,40	2,67	2,67	2,67	2,67	2,67	2,67	2,67	12,53
1.2.	Poboljšanje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3.	Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.	Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2.	Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1.	Poboljšanje konkurentnosti poljo.-prehrambene proizvodnje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2.	Poboljšanje kvalitete turističke ponude	0,00	0,20	0,67	0,67	0,67	0,67	0,67	0,67	0,67	0,67	2,87
	Ukupno	1,07	1,27	3,07	3,33	3,33	3,33	3,33	3,33	3,33	3,33	15,40

5. Strateški projekti grada Vukovara za razvoj gospodarstva

Popis strateških projekata u području gospodarstva je indikativan u smislu da kroz vrijeme provedbe strategije lista se može i treba nadopunjavati novim projektima. Naime, do 2031. obzirom na ubrzani tehnološki razvoj kao i brojne promjene u *policy* okruženju biti će potrebno raditi stalne prilagodbe u planiranju intervenciju, uključujući i izbor najvažnijih strateških projekata.

Realizacija projekata opisanih u tablici 12. donijela bi niz novih mogućnosti za ubrzani razvoj vukovarskog gospodarstva, a posebno u pogledu jačanja tehnološkog razvoja lokalnih poduzetnika te snažnijeg prepoznavanja Vukovara kao privlačne ulagačke destinacije.

Tablica 14. Opis strateških projekata

1. Strateški projekt: Poduzetnička zona Dunav	
	Cilj projekta je staviti u punu funkciju novu poduzetničku zonu Dunav. Planirane aktivnosti se odnose na projektiranje i gradnju komunalne infrastrukture. Ukupna površina zone iznosi oko 51 ha, od čega se očekuje da će oko 70% biti dostupno poduzetnicima za gradnju svojih objekata. Na taj bi način grad osigurao znatno bolje uvjete za privlačenje novih ulagača kao i širenje postojećih poduzetnika s područja grada Vukovara
	Nositelj: UOG
	Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 70.000.000 kn
	Planirani izvori financiranja: lokalni proračun, državni proračun, EU fondovi
2. Strateški projekt: Tehnološki centar Vukovar	
	Cilj projekta je formirati novu poduzetničku potpurnu instituciju u području tehnološkog razvoja s fokusom na metaloprerađivački sektor. Tehnološki centar bi se usmjerio na područje metaloprerađivačke industrije, a osigurao bi poduzetnicima mogućnost korištenja specijalizirane opreme te kvalitetne prostora za inkubaciju start-up tvrtki, testiranje proizvoda te za obuku, odnosno treninge. Projekt se oslanja na pozitivna iskustva drugih gradova u Hrvatskoj koji su već pokrenuli slične centre u području metaloprerađivačkog sektora (Pula, Nova Gradiška, Čakovec, itd.). U okviru projekta sagradio bi se odgovarajući objekt sa svim potrebnim sadržajima.
	Nositelj: UOG
	Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 60.000.000 kn
	Planirani izvori financiranja: lokalni proračun, državni proračun, EU fondovi
3. Strateški projekt: Vukovar – grad za ulaganja	
	Cilj je pripremiti i provesti cjeloviti paket aktivnosti za privlačenje ulaganja te osigurati njegovu učinkovitu provedbu. Paket uključuje jačanje ljudskih potencijala za privlačenje ulaganja u gradskim službama i institucijama zaduženim za poticanje poduzetništva kako bi se podrška investitorima podigla na još veću razinu. Krajnji cilj je kreirati visoko-specijaliziranu podršku postojećim i potencijalnim poduzetnicima koja će se isticati svojom učinkovitosti u odnosu na druge lokacije u Hrvatskoj i regiji. Drugi dio aktivnosti se odnosi na provedbu posebno osmišljene kampanje cilj je povećati razinu informiranost domaćih i stranih potencijalnih investitora o prednostima koje Vukovar kao lokacija pruža. Dio kampanje bi se usmjerio na strana

<p>diplomatsko-konzularna predstavništva u Hrvatskoj kao i hrvatska predstavništva u pojedinim zemljama u inozemstvu. Pored promidžbenih kampanja provodio bi se niz individualnih ciljanih kampanja prema investitorima koji su prepoznati da bi mogli biti zainteresirani za ulaganja. Također, planira se ispitivanje mogućnosti angažiranja specijaliziranih tvrtki radi pružanja podrške u privlačenju investitora te ovisno o procjeni angažiranje istih.</p>
Nositelj: UOG
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 10.000.000 kn
Planirani izvori financiranja: lokalni proračun, državni proračun, EU fondovi
4. Strateški projekt: Skladišno-distribucijski centar (SDC) Vukovar
<p>Cilj projekta je osigurati nove skladišno-logističke kapacitete na području grada Vukovara. Naime, jedan od ključnih problema je što trenutno na području grada ne postoje suvremeni logističko-distribucijski centri. Stoga će grad pripremiti lokaciju za gradnju, utvrditi optimalne mogućnosti financiranja, uključujući i partnerstva s privatnim partnerima. Nakon utvrđivanja konačne financijske konstrukcije i definiranja prva i obveza javnog i privatnog partnera (ako privatni partner bude odabran) pristupit će se gradnji objekta.</p>
Nositelj: UOG
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 35.000.000 kn
Planirani izvori financiranja: lokalni proračun grada Vukovara, državni proračun, privatni partneri
5. Strateški projekt: Projekt AGRO Vukovar
<p>Cilj projekta je izgradnju i opremanje Poljoprivredno-prehrambenog centra „AGRO VUKOVAR“ koji će pružiti potporu tvrtkama iz područja poljoprivrede i prehrambene industrije u skladištenju i distribuciji proizvoda, u dizajnu i razvoju novih proizvoda, komercijalizaciji proizvoda, marketingu, analizi proizvoda itd. AGRO Vukovar sastojat će se od: prehrambenog inkubatora, skladišno-distributivnog centra i plastenika. Projekt AGRO Vukovar namijenjen je unapređenju poljoprivrede kroz realizaciju skladišno-distributivnog centra, plastenika i prehrambenog inkubatora. Zahvaljujući centru povećava se dodana vrijednost prehrambenim proizvodima jer poljoprivrednicima omogućuje duži plasman proizvoda na tržište ili se primarnim proizvodima dodaje vrijednost zbog prerade i stvaranja novog prehrambenog proizvoda.</p>
Nositelj: UOG
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 75.000.000 kn
Planirani izvori financiranja: državni proračun, lokalni proračun, EU sredstva
6. Strateški projekt: Adica
<p>Strateški projekt Adica obuhvaća niz potprojekata koji imaju za cilj poboljšati kvalitetu turističke ponude na području Park šume Adica.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ŠETNICA UZ RIJEKU VUKU- plan je spojiti trase šetnice koje će izgraditi Hrvatske vode na nasipima uz rijeku Vuku kao nastavak šetnice od centra grada i dijela koji će se izgraditi od pješačkog mosta kod crkve Svete Petke do cestovnog mosta na Lušcu (obilaznica). Osim na početku i kraju šetnica će imati još 3 odvojka (10-15 m) prema lijevoj obali Vuke te jedan odvojak i most prema desnoj obali na kojoj će biti smještena stijena za penjanje i polazna točka zračnog tobogana (zip-line). 2. ADRENALINSKI PARK- sportsko-zabavni park koji se sastoji od visinskih i nizinskih statičnih poligona s različitim elementima (preprekama koje treba preći) od užeta i drveta

<p>postavljenih na drvenim stupovima, stijene za penjanje i zračnog tobogana (zip line), namijenjenih pustolovnom turizmu, zabavi, održavanju kondicije, razvijanju novih vještina, itd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ČAROBNA ŠUMA- s ciljem privlačenja posjetitelja te popunjavanja smještajnih kapaciteta i u zimskim mjesecima kada adrenalinski park neće raditi, oko postojećeg objekata, kao središnjeg dijela šume Adica, te uz postojeću stazu koja vodi prema jugo-istoku (crkvi Svete Petke) postaviti će se dekorativna upravljiva rasvjeta. 4. KAMP- sjeverno od postojećih objekata u Adici, prema cesti planirana je izgradnja kampa površine 4000 m². Na taj će se način dodatno povećati interes turista za Park šumu, a ujedno će se poboljšati struktura smještajnih kapaciteta.. 5. SMJEŠTAJNI OBJEKTI- BUNGALOVI- južno od postojećih objekata, uz rijeku Vuku planirana je izgradnja 20 smještajnih objekata (bungalova). Na taj će se način dodatni povećati smještajni kapaciteti na području grada. <p>Projekt Čarobna šuma, kamp i smještajni objekti - bungalovi se planiraju realizirati u razdoblju nakon 2024. godine u suradnji s privatnim partnerom/partnerima.</p>
Nositelj: UOG
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: Šetnica i adrenalinski park 30.000.000 kn, a ukupna ulaganja 70.000.000 kn.
Planirani izvori financiranja: državni proračun, lokalni proračun, EU sredstva, privatna ulaganja
7. Strateški projekt: Kamp odmorište
<p>Cilj projekta je izgradnja dodatnog kamp odmorišta u Vukovaru (pored planiranog kampa u Adici), s obzirom da je potražnja za ovakvom turističkom ponudom sve veća te postoji potreba da se povećaju kapaciteti u ovom dijelu turističke ponude. Ovo kamp odmorište bilo bi namijenjeno za tranzitne goste koji imaju potrebu za kraćim boravkom odnosno za goste s posebnim interesima poput biciklizma. Lokaciju kamp odmorišta još treba utvrditi, a moguće lokacije uključuju položaj neposredno uz rijeku Dunav što bi zasigurno pridonijelo njegovoj atraktivnosti ili u predgrađu grada, npr. u Sotinu, u sklopu nekog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koje bi iskazalo interes za takvim ulaganjem.</p>
Nositelj: UOG, javno-privatno partnerstvo, privatna investicija
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 5.000.000,00 kn
Planirani izvori financiranja: državni proračun, lokalni proračun, EU sredstva, privatna ulaganja

6. Terminski plan provedbe strateških projekata

Strateški projekti	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.
1. Poduzetnička zona Dunav										
2. Tehnološki centar Vukovar										
3. Vukovar – grad za ulaganja										
4. Skladišno-distribucijski centar (SDC) Vukovar										
5. Projekt AGRO Vukovar										
6. Projekt Adica										
7. Kamp odmorište										

Faza pripreme, prijave i ugovaranja projekta

Faza provedbe projekta

7. Korištenje sredstava iz EU fondova u području gospodarstva

Grad Vukovar je posljednjih godina vrlo intenzivno koristio sredstva iz EU fondova, a posebno Europskog fonda za regionalni razvoj. Tome je posebno pridonijela provedba Intervencijskog plana putem kojeg je započeto i dijelom završeno financiranje brojnih projekata pomoći EU fondova. Kroz plan se osigurala podrška za deset strateških projekata od kojih se jedan odnosi na izravnu pomoć poduzetnicima. Riječ je o provedbi projekta „Razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru“ u okviru kojeg su poduzetnici putem javnog poziva dobili financijsku potporu za svoja ulaganja. Kao što se može vidjeti iz sljedeće tablice ukupno je ugovoreno financiranje četrnaest korisnika, pri čemu vrijednost ugovorenih projekata iznosi 9,1 milijun kuna, ukupno prihvatljivih troškova 8,84 milijuna kuna, a dodijeljenih bespovratnih sredstava 6,37 milijuna kuna.

Tablica 15. Podaci o provedbi projekta „Razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru“

	Vrijednosti
Broj korisnika	14
Ukupna vrijednost ugovorenih projekata	9.094.269 kuna
Ukupni prihvatljivi troškovi ugovorenih projekata	8.838.245 kuna
Dodijeljena bespovratna sredstva (EFRR)	6.365.679 kuna
Prosječna veličina projekta	649.590 kuna
Prosječna iznos bespovratne potpore po korisniku	454.691 kuna
Prosječna stopa sufinanciranja	70%

Izvor: Grad Vukovar

Poziv za dostavu projektnog prijedloga je izazvao jako veliki interes lokalni poduzetnika, što pokazuje da je bio dobro planiran u pogledu uvjeta financiranja kao i da na području grada Vukovara postoji značajan potencijal postojećih poduzetnika za ulaganja. Velikom interesu poduzetnika je svakako pridonijela visoka stopa sufinanciranja kao i činjenica da je bio otvoren samo za lokalne poduzetnike što je znatno povećalo šanse da odabir u odnosu na npr. standardne natječaje na lokalnoj razini.

Kad je riječ o perspektivi 2021.-2027. treba istaknuti kako je proces izrade operativnih programa kojima se razrađuje korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondova), odnosno Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijskog fonda (KF) i Europskog socijalnog fonda+ (ESF+), još uvijek u tijeku te stoga postoji određena razina neizvjesnosti u pogledu njihovog sadržaja. Isto se odnosi na strateški plan za poljoprivredu koji uređuje pitanje korištenja EU fondova u području poljoprivrede i ruralnog razvoja za razdoblje 2023.-2027. Jedino što je trenutno poznato jest sadržaj Nacionalnog plana za oporavak i otpornost.

Međutim, već sada je jasno da će se u narednom razdoblju grad Vukovar kao i druge jedinice lokalne samouprave kao i sami poduzetnici morati prilagoditi na način da se **što veći naglasak u promišljanju projekata stavi na tri ključna područja:**

- **Poticanje inovativnosti**, uključujući jačanje veza gospodarstva i znanstveno-istraživačkih institucija
- **Digitalna transformacija** – koja podrazumijeva poticanje što većeg korištenja digitalnih tehnologija od strane gospodarstva i javnog sektora za rješavanje ključnih društvenih izazova te za budući razvoj poslovanja
- **Zelena transformacija** – koja podrazumijeva znatno povećanje napora u smanjivanju negativnog učinka na okoliš, a posebno kroz razvoj koncepta kružnog gospodarstva, energetske učinkovitosti te veće oslanjanje na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

Stoga je jasno da će se i lokalna samouprava, odnosno **grad Vukovar morati tome prilagoditi u smislu da osigura što veću potporu poduzetnicima u pripremi projektnih ideja koji se odnose na ova tri područja**. To znači da će se potporne institucije kojima upravlja grad Vukovar morati dodatno ojačati kako bi mogli pružiti učinkovitu savjetodavnu i drugu potporu u navedenim područjima. Također, pozivi kojima grad Vukovar sufinancira poduzetničke projekte će se trebati postupno prilagođavati da u što većoj mjeri uzmu u obzir ove trendove. Naravno, pri tome treba voditi računa o specifičnostima lokalnih poduzetnika te kontinuirano osiguravati određenu razinu fleksibilnosti u pogledu uvjeta za odabir projekata.

Značajne mogućnosti za jačanje inovativnosti, digitalizacije i zelene transformacije vukovarskog gospodarstva pružit će **provedba Plana industrijske tranzicije Panonske Hrvatske**, koji je ranije opisan u poglavlju 1.8. Provedba Plana se financira europskim sredstvima dostupnim u okviru budućeg Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. (ITP). Stoga će naponi gradskih institucija biti posebno usmjereni na pružanje što snažnije potpore sudjelovanju vukovarskih poduzetnika u provedbi javnih poziva u okviru Plana industrijske tranzicije

U slučaju Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. provedba je već započela. Jedan od prvih poziva koji je objavljen se odnosi na Poziv za dodjelu bespovratnih sredstava „Priprema projektno-tehničke dokumentacije za projekte u području digitalne transformacije i zelene tranzicije“ koji je otvoren za jedinice lokalne i područne samouprave i pravne osobe u njihovom vlasništvu. Kada je riječ o ulaganjima u gospodarstvo putem NPOO-a, najviše ulaganja planirano je za potrebe energetske transformacije gospodarstva, zatim za sektorski usmjerene potpore za turizam i kreativne industrije, za financijske instrumente HBOR-a i HAMAG-BICRO-a te za područje istraživanja, razvoja i inovacija. Prema financijskoj vrijednosti, posebno treba izdvojiti natječaje kojima se planira uložiti gotovo 2,46 milijardi kuna u poticanje energetske učinkovitosti i proizvodnju iz obnovljivih izvora energije u gospodarstvu.

Još jednu važnu priliku za nova ulaganja financirana putem ESI fondova donosi uključivanje grada Vukovara u provedbu **mehanizma Integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU)**. Ovaj mehanizam podrazumijeva da će za područje grada Vukovara biti osigurana posebna sredstva iz ITP-a za društveno-gospodarski razvoj pri čemu će grad Vukovar izravno sudjelovati u odabiru projektnih prijedloga za sufinanciranje. Riječ je, dakle, o sličnom mehanizmu, kao što je bio Intervencijski plan, kojim će se još dodatno ojačati institucionalni kapaciteti grada Vukovara za planiranje i provedbu projekata te osigurati dodatni izvor

financiranja. Koliko će sredstava biti osigurano još nije poznato obzirom da i dalje traju pregovori između RH i Europske komisije, ali za očekivati je da će to biti sličan iznos sredstava kao i u slučaju Intervencijskog plana. U kojoj mjeri će se sredstva ITU mehanizma uložiti u provedbu projekata usmjerenih na gospodarstvo tek će se vidjeti nakon što nadležna državna tijela završe proces tzv. programiranja odnosno izrade ITP-a.

8. Pokazatelji uspješnosti i izvještavanje

8.1. Prikaz pokazatelja uspješnosti na razini strateških ciljeva

U dijelu 3.1. navedeni su **glavni strateški ciljevi** u području gospodarstva Vukovara, sa ciljanim vrijednostima na kraju promatranog razdoblja 2031. godine. To su:

1. Povećanje broja zaposlenih kod poduzetnika sa sjedištem u gradu Vukovaru na 7.000
2. Povećanje prosječne plaće u poduzetništvu na razinu nacionalnog prosjeka
3. Povećanje vrijednosti izvoza mikro, malih i srednjih poduzetnika za najmanje 80% u odnosu na 2020.
4. Povećanje godišnje vrijednosti ulaganja poduzetnika u dugotrajnu imovinu za najmanje 100% u odnosu na 2020.

U tablicama u nastavku su za svaki strateški cilj unesene početne vrijednosti (sa relevantnom polaznom 2020. godinom), potom projicirane vrijednosti na sredini promatranog razdoblja (2026. godina) te planirane vrijednosti na kraju promatranog razdoblja (2031. godina).

Tablica 16. Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 1

Pokazatelj uspješnosti			Početna i ciljane vrijednosti		
Naziv	Jedinica	Opis	Početna vrijednost (2020.)	Među-vrijednost (2026.)	Završna vrijednost (2031.)
Povećanje broja zaposlenih kod poduzetnika sa sjedištem u gradu Vukovaru na 7.000	Broj zaposlenih poduzetnika	Pokazatelj mjeri razinu zaposlenosti u poduzetništvu	5.337	6.000	7.000

Cilj je povećati broj zaposlenih kod poduzetnika s 5.337 u 2020. godini, na planiranih 6.000 u 2026. godini dok je konačno ostvarenje strateškog cilja planirano na razini 7.000 zaposlenih u 2031. godini. Drugim riječima, planira se povećanje broja radnih mjesta kod poduzetnika za 1.663 u cijelom razdoblju.

Tablica 17. Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 2

Pokazatelj uspješnosti			Početna i ciljane vrijednosti		
Naziv	Jedinica	Opis	Početna vrijednost (2020.)	Među-vrijednost (2026.)	Završna vrijednost (2031.)
Prosječna bruto plaće u gospodarstvu u odnosu na nacionalni prosjek	Postotak razine bruto plaće u odnosu na cijelu RH	Pokazatelj mjeri odnos plaće u gospodarstvu u Vukovaru u odnosu na RH prosjek	78,2 %	85,0 %	100,0 %

Cilj je ostvariti povećanje prosječne bruto plaće koja je 2020. iznosila 78,2% prosjeka RH (prosječna bruto plaća za 2020. godinu u Vukovaru je bila 7.213 HRK dok je na razini cijele RH bila 9.216 HRK), na 85% u 2026. te 100% u 2031. godini. Drugim riječima, prosječne plaće u poduzetništvu u gradu Vukovaru bi se 2031. izjednačile s nacionalnim prosjekom.

Tablica 18: Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 3

Pokazatelj uspješnosti			Početna i ciljane vrijednosti		
Naziv	Jedinica	Opis	Početna vrijednost (2020.)	Među-vrijednost (2026.)	Završna vrijednost (2031.)
Povećanje vrijednosti izvoza mikro, malih i srednjih poduzetnika za najmanje 150% u odnosu na 2020.	Vrijednost izvoza (kuna)	Pokazatelj prikazuje povećanje aktivnosti izvoza MSP-a	543 milijuna HRK	850 milijuna HRK	1,4 milijarde kuna

Prema ciljanoj dinamici planira se rast izvoza MSP-a sa 543 milijuna kuna u 2020. na 705 milijuna kuna u 2026. te na 977 milijuna kuna u 2031., što predstavlja rast od 80% u odnosu na početnu vrijednost.

Tablica 19. Pokazatelji uspješnosti za Strateški cilj 4

Pokazatelj uspješnosti			Početna i ciljane vrijednosti		
Naziv	Jedinica	Opis	Početna vrijednost (2020.)	Među-vrijednost (2026.)	Završna vrijednost (2031.)
Povećanje godišnje vrijednosti ulaganja poduzetnika u dugotrajnu imovinu za najmanje 200% u odnosu na 2020.	Vrijednost ulaganja u dugotrajnu imovinu (HRK)	Pokazatelj prikazuje povećanje vrijednosti ulaganja poduzetnika u dugotrajnu imovinu	67,3 milijuna HRK	120 milijuna HRK	200 milijuna HRK

Prema ciljanoj dinamici planira se povećanje godišnje vrijednosti ulaganja poduzetnika u dugotrajnu imovinu sa 67,3 milijuna kuna u 2020. na najmanje 90 milijuna kuna u 2026. te na najmanje 135 milijuna kuna u 2031., što predstavlja udvostručenje vrijednosti u odnosu na 2020.

8.2. Prikaz pokazatelja uspješnosti na razini mjera

U nastavku su prikazani svi pokazatelji kojima se mjeri ostvarenje ciljeva u području gospodarstva do 2031. godine **po pojedinim prioritetima, posebnima ciljevima i mjerama.**

Prioritet 1. Poboljšanje poslovnog okruženja

Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja

1.1.1. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture

1.1.2. Poticanje novih ulaganja poduzetnika

1.1.3. Jačanje suradnje poduzetničkog i javnog sektora

Tablica 20. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.1.1.: Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Vrijednost ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture	Vrijednost u kunama	Pokazatelj mjeri vrijednost ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture	2022.-2031.	120 milijuna kuna	UOG
Novozaposleni u poduzetničkim zonama	Broj novozaposlenih u poduzetničkim zonama	Pokazatelj mjeri uspješnost u privlačenju novih ulaganja u poduzetničke zone	2022.-2031.	750	UOG, VGZ
Gradnja Tehnološkog centra Vukovar	Broj novih specijaliziranih potpornih institucija	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u jačanju specijalizirane poslovne podrške	2022.-2031.	1	UOG
Provedene edukacije za obuku zaposlenika potpornih institucija	Broj edukacija	Pokazatelj mjeri ulaganja u razvoj kapaciteta potpornih institucija	2022.-2031.	15	UOG, VGZ
Zadovoljstvo poduzetnika suradnjom s gradskom upravom	Prosječna ocjena kvalitete suradnje (od 1 do 5)	Pokazatelj mjeri razinu zadovoljstva poduzetnika suradnjom s gradskom upravom	2022.-2031.	>4,0	UDG
Vrijednost ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture	Vrijednost u kunama	Pokazatelj mjeri vrijednost ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture	2022.-2031.	120 milijuna kuna	UOG

Tablica 21. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.1.2.: Poticanje novih ulaganja poduzetnika

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kumulativna vrijednost	
Vrijednost dodijeljenih potpora za poduzetnike i obrtnike	Vrijednost potpora	Pokazatelj mjeri vrijednost potpora za poduzetnike i obrtnike iz proračuna grada Vukovara	2022.-2031.	60 milijuna kuna	UOG
Broj novih radnih mjesta temeljem provedbe projekata sufinanciranih od strane grada	Broj novih radnih mjesta	Pokazatelj mjeri razinu doprinos dodijeljenih potpora na zapošljavanje	2022.-2031.	Najmanje 200	UOG

Tablica 22. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.1.3.: Jačanje suradnje poduzetničkog i javnog sektora

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kumulativna vrijednost	
Jačanje komunikacije gospodarstvenika i grada	Broj organiziranih savjetovanja između gradskih tijela i poduzetnika	Pokazatelj mjeri aktivnosti u području jačanja suradnje poslovnog i javnog sektora	2022.-2031.	10	Grad Vukovar/ured gradonačelnika
Potpore za projekte poslovnog udruživanja i povezivanja	Broj dodijeljenih potpora za projekte	Pokazatelj mjeri aktivnosti u području poticanja poslovnog udruživanja i povezivanja	2022.-2031.	10	UOG
Veća poslovna događanja na području grada Vukovara	Broj poslovnih događanja organiziranih uz potporu grada Vukovara	Pokazatelj mjeri broj većih poslovnih događanja (minimalno 200 sudionika)	2022.-2031.	10	UOG, VURA

Posebni cilj 1.2. Poboljšanje zapošljivosti radne snage

1.2.1. Poticanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina

1.2.2. Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva

Tablica 23. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.2.1.: Poticanje zapošljavanja teže zapošljivih skupina

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kumulativna vrijednost	
Povećanje dugotrajno nezaposlenih žena uključenih u projekte za poticanje zapošljavanja	Udjel dugotrajno nezaposlenih žena uključenih u projekte poticanje zapošljavanja	Pokazatelj mjeri prosječnu stopu uključenosti dugotrajno nezaposlenih žena u projekte poticanja zapošljavanja	2022.-2031.	65%	UODD
Ugovoreni projekti društvenog poduzetništva	Broj ugovorenih projekata	Pokazatelj mjeri uspješnost u privlačenju novih ulaganja u poduzetničke zone	2022.-2031.	5	UOG, UODD

Tablica 24. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.2.2.: Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kumulativna vrijednost	
Broj dodijeljenih stipendija za deficitarna zanimanja	Broj dodijeljenih stipendija za deficitarna zanimanja	Pokazatelj mjeri razinu potpora za jačanje interesa za deficitarna zanimanja	2022.-2031.	700	UOOSB
Promocija deficitarnih zanimanja	Broj učenika uključen u aktivnosti promocije	Pokazatelj mjeri uključenost učenika u aktivnosti promocije deficitarnih zanimanja	2022.-2031.	400 učenika godišnje	UOG, VURA, UOOSB
Projekt Edukacijski CNC centar Vukovar	Sklopljen sporazum o financiranju projekta	Pokazatelj mjeri uspješnost pokretanja projekta Edukacijski CNC centar Vukovar	2023.	1	UOG
Partnerstva s relevantnim visokoobrazovanim institucijama	Broj novih studijskih programa na području grada Vukovara	Pokazatelj mjeri poboljšanje mogućnosti studiranja u skladu sa sadašnjim i budućim potrebama lokalnog gospodarstva	2022.-2031.	Najmanje 60 upisnih mjesta godišnje u novim studijskim programima	UOG, UOOSB

Posebni cilj 1.3. Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva

1.3.1. Poboljšanje tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga

1.3.2. Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije

Tablica 25. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.3.1.: Poboljšanje tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kumulativna vrijednost	
Poduzetnici s nacionalnom oznakom kvalitete	Broj poduzetnika – nositelja oznake kvalitete	Pokazatelj mjeri uspješnost lokalnih poduzetnika u stjecanju nacionalnih oznaka kvalitete	2022.-2031.	25	VURA
Poduzetnici korisnici potpora za certifikaciju proizvoda i usluga te uvođenja normi i standarda poslovanja	Broj poduzetnika – korisnika potpora	Pokazatelj mjeri uspješnost u povećanju ulaganja kvalitetu proizvoda i usluga	2022.-2031.	60	UOG

Tablica 26. Pokazatelj rezultata za mjeru 1.3.2.: Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kumulativna vrijednost	
Kampanja za privlačenje ulaganja	Broj razrađenih i provedenih kampanja za privlačenje ulaganja	Pokazatelj mjeri broj razinu aktivnosti u privlačenju ulaganja	2022.-2031.	3	UOG
Povećanje broja ulagača s područja izvan grada Vukovara	Broj novih ulagača s područja izvan grada Vukovara	Pokazatelj mjeri uspješnost privlačenja novih ulagača s područja izvan grada Vukovara	2022.-2031.	30	UOG

Prioritet 2. Poticanje inovativnosti, digitalizacije i održivosti u gospodarstvu

Posebni cilj 2.1. Poticanje inovativnosti i digitalizacije

2.1.1. Promicanje inovativnosti i digitalizacije poduzetnika

2.1.2. Partnerstva u funkciji tehnološkog razvoja

Tablica 27. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.1.1.: Promicanje inovativnosti i digitalizacije poduzetnika

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Broj tvrtki korisnika potpora za poticanje inovativnosti	Broj poduzetnika – korisnika potpore	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja inovativnosti	2022.-2031.	50	UOG
Korisnici potpora za poticanje digitalizacije	Broj poduzetnika – korisnika potpore	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja digitalizacije	2022.-2031.	100	UOG
Događanja u području inovativnosti i digitalizacije	Broj organiziranih događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja inovativnosti i digitalizacije	2022.-2031.	10	VURA
Javna nabava inovativnih rješenja	Broj pokrenutih javnih nabava	Pokazatelj mjeri broj pokrenutih javnih nabava inovativnih rješenja	2022.-2031.	5	Grad Vukovar

Tablica 28. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.1.2.: Partnerstva u funkciji tehnološkog razvoja

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Partnerstva s tehnološkim tvrtkama	Broj sklopljenih partnerstava	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području jačanja suradnje s tehnološkim tvrtkama	2022.-2031.	3	Grad Vukovar, UOG
Projekti u području inovativnog urbanog razvoja s privatnim partnerima	Broj ugovornih projekata	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti u ugovaranju inovativnih urbanih projekata	2022.-2031.	2	VURA, UOG

Posebni cilj 2.2. Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju

2.2.1. Potpore za ulaganja poduzetnika u energetska učinkovitost i kružno gospodarstvo

2.2.2. Potpore za ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije

Tablica 29. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.2.1.: Potpore za ulaganja poduzetnika u energetska učinkovitost i kružno gospodarstvo

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Broj održanih edukativno-informativnih aktivnosti u području održivog poslovanja	Broj održanih događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u pogledu informiranja poduzetnika	2022.-2031.	24	VURA
Broj tvrtki – korisnika potpora za pripremu prijave u području kružnog gospodarstva	Broj poduzetnika – korisnika potpore	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja kružnog gospodarstva	2022.-2031.	40	VURA

Tablica 30. Pokazatelj rezultata za mjeru 2.2.2.: Potpore za ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Potpore za projekte ulaganja poduzetnika u obnovljive izvore energije	Broj poduzetnika – korisnika potpora	Pokazatelj mjeri broj poduzetnika kojima je osigurana stručna ili financijska podrška	2022.-2031.	40	VURA

Prioritet 3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi i turizmu

Posebni cilj 3.1. Poboljšanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambene proizvodnje

3.1.1. Poticanje razvoja novih proizvoda, ulaganja i udruživanja u poljoprivredi

3.1.2. Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi

Tablica 31. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.1.1.: Poticanje razvoja novih proizvoda, ulaganja i udruživanja u poljoprivredi

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Broj poljoprivrednika korisnika potpora iz gradskog proračuna	Broj poljoprivrednika – korisnika potpore	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja razvoja poljoprivrede	2022.-2031.	130	UOG
Razvoj potporne infrastrukture u poljoprivredi	Broj financiranih projekata u području potporne infrastrukture u poljoprivredi	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području jačanja konkurentnosti u poljoprivredi	2022.-2031.	2	UOG
Broj poljoprivredno-prehrambenih proizvođača uključenih u zadruge i druge oblike povezivanja	Broj proizvođača	Pokazatelj mjeri razinu udruživanja poljoprivredno-prehrambenih proizvođača	2022.-2031.	40	UOG

Tablica 32. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.1.2.: Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. Vrijednost	
Organizacija edukacijsko-savjetodavnih događanja iz područja digitalizacije poljoprivrede	Broj događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja digitalizacije poljoprivrede	2022.-2031.	10	UOG
Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi	Broj sufinanciranih projekata u području digitalizacije	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području poticanja digitalizacije poljoprivrede	2022.-2031.	50	UOG

Posebni cilj 3.2. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom

3.2.1. Unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture

3.2.2. Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala

Tablica 33. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.2.1.: Unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Vrijednost ulaganja u turističku infrastrukturu	Vrijednost ulaganja u kunama	Pokazatelj mjeri ulaganja u turističku infrastrukturu	2022.-2031.	100 milijuna kuna	UOG

Tablica 34. Pokazatelj rezultata za mjeru 3.2.2.: Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala

Pokazatelj rezultata			Ciljana vrijednost		Nadležna institucija
Naziv	Jedinica	Opis	Razdoblje	Kum. vrijednost	
Ugovoreni projekti razvoja novih turističkih proizvoda	Broj ugovorenih projekata	Pokazatelj mjeri ulaganja u razvoj turističke ponude	2022.-2031.	20	UOG/TZGV
Potpore za turističke manifestacije	Broj turističkih manifestacija koje su primile potporu grada Vukovara i/ili nacionalnih tijela	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području jačanja turističke ponude	2022.-2031.	50	UOG/TZGV

8.3. Izvještavanje o ostvarenju planiranih ciljeva prema glavnim prioritetima

Za svaki od navedenih pokazatelja predlaže se izvještavanje na godišnjoj razini kako bi se aktivno i transparentno pratilo ostvarivanje, odnosno pratili trendovi i postignuća u svim područjima. Godišnje izvješće o provedbi treba omogućiti dionicima procesa provedbe Strategije dobivanje detaljne slike o ostvarenom napretku. Konkretno, Godišnje izvješće o provedbi treba:

- dati jasnu ocjenu ostvarenja napretka po pojedinim mjerama,
- opisati ključne poteškoće u provedbi te načine adresiranja istih, te
- dati popis preporuka vezano za unaprjeđenje procesa provedbe

Također, godišnja izvješća trebaju pružiti osnovicu za moguću reviziju planiranih vrijednosti.

Ono što je ključno je ostvariti funkcionalnu vezu između zaključaka praćenja ostvarenja napretka te plana rada i djelovanja nadležnih institucija za provedbu. Dakle, izvještavanje treba postati podloga za što agilnije djelovanje i poduzimanje potrebnih koraka tamo gdje se ocijeni da je to potrebno.

Izrada Godišnjeg izvješća je u nadležnosti Upravnog odjela za gospodarstvo (UOG). Nakon što pripremi nacrt izvješća, UOG ga treba predstaviti Gospodarskom vijeću. Nakon provedene rasprave gospodarsko vijeće donosi zaključke o provedbi Strategije koji služe UOG-u za daljnje planiranje provedbe Strategije.

9. Opis partnerskih konzultacija

U sklopu procesa izrade strategije razvoja provedene su konzultacije s ključnim dionicima, a to su prije svega sami poduzetnici, zatim poduzetnička udruženja te potporne institucije koje sudjeluju u procesu jačanja razvoja vukovarskog gospodarstva. Situacija s COVID-19 pandemijom se djelomično odrazila i na kvalitetu partnerskih konzultacija koje se nisu mogle provesti u onom opsegu i na način kako bi to pod normalnim okolnostima bilo moguće.

U prvom koraku provedeni su individualni razgovori putem dubinskih intervjuja sa šesnaest poduzetnika koji posluju u Vukovaru. Intervjui su u najvećoj mjeri odrađivani kroz direktne sastanke, dok su dva intervjuja odrađena putem telefonskog razgovora zbog nemogućnosti fizičkog prisustvovanja odabranih poduzetnika. Svi poduzetnici su imali mogućnost kroz strukturirani razgovor davati komentare i mišljenja na pripremljena i unaprijed distribuirana pitanja, a kvalitetna rasprava se razvijala i izvan forme samih predviđenih pitanja. Na isti način su provedeni intervjui s predstavnicima poduzetničkih udruženja, Hrvatskom gospodarskom komorom – ŽK Vukovar i Hrvatskom obrtničkom komorom – Udruženjem obrtnika grada Vukovara.

Za potrebe dodatnog stjecanja uvida u stanje poduzetništva na području grada, putem online ankete ispitani su stavovi većeg broja poduzetnika vezano za stanje poslovne klime na području grada Vukovara, suradnji poduzetnika s Gradom, ključnim problemima i ključnim potrebama gospodarstva. Anketu je ispunilo ukupno 90 poduzetnika, što je bilo dovoljno da nalazi ankete budu reprezentativni za šire zaključivanje temeljem dobivenih odgovora.

Pored toga, provedeni su dodatni intervjui s predstavnicima Vukovarske razvojne agencije – VURA koji radi na području poticanja poduzetništva, sa predsjednicom Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara, dekanom Veleučilišta "Lavoslav Ružička" u Vukovaru te predstavnicom Područnog ureda HZZ-a Vukovar. Cijelo vrijeme izrade strategije odvijala se kontinuirana komunikacija tima za izradu nacрта Strategije i naručitelja – grada Vukovara.

Prilog 1. Akcijski plan za razdoblje 2021.-2026.

Posebni cilj	Mjera	Nositelj mjere <i>UO ili druga organizacija</i>	Planirana sredstva 2021. – 2026. (milijuni HRK)*	Očekivani rezultati do 2026. <i>Sukladno provedbi planiranih mjera</i>
1.1. Unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture i poticanje ulaganja	1.1.1. Poboljšanje kvalitete poduzetnike infrastrukture	Upravni odjel za gospodarstvo, VURA, VGZ	78.700.000	<ul style="list-style-type: none"> Ulaganje najmanje 70 milijuna kuna u komunalno opremanje poduzetničke zone Otvaranje novih 250 radnih mjesta u poduzetničkim zonama Realizacija projekta gradnje Tehnološkog centra Vukovar; Realizirano najmanje 6 specijaliziranih edukacija za zaposlenike potpornih institucija
	1.1.2. Poticanje novih ulaganja poduzetnika i obrtnika	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Vrijednost dodijeljenih potpora za poduzetnika iz proračuna grada najmanje 20 milijuna kuna Najmanje 100 novozaposlenih u poduzeticima koji su primili potporu od grada
	1.1.3. Jačanje povezanosti i sinergijskog djelovanja ključnih dionika u gospodarstvu	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Organizirana redovita godišnja savjetovanja poduzetnika, gradske uprave, komunalnih poduzeća s područja grada Dodijeljeno najmanje 4 potpore za poticanje poslovnog udruživanja i povezivanja poduzetnika Organizirana najmanje 3 velika poslovna događanja s najmanje 200 sudionika
1.2. Jačanje poduzetništva i privlačenje ulaganja	1.2.1. Poticanja zapošljavanja teže zapošljivih skupina	Upravni odjel za gospodarstvo	21.200.000	<ul style="list-style-type: none"> Osigurano uključivanje najmanje 65% dugotrajno nezaposlenih žena u projekte poticanja zapošljavanja Ugovoreno najmanje 2 projekta društvenog poduzetništva
	1.2.2. Stipendiranje i promocija zanimanja od posebnog interesa za razvoj gospodarstva	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Dodijeljeno najmanje 300 stipendija za deficitarna zanimanja Uključeno najmanje 200 učenika u aktivnosti promocije deficitarnih zanimanja Pokrenut najmanje jedan novi studijski program u visokom obrazovanju usklađen s potrebama lokalnog gospodarstva
1.3. Jačanje prepoznatljivosti vukovarskog gospodarstva	1.3.1. Poboljšanje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti lokalnih proizvoda i usluga	Upravni odjel za gospodarstvo	4.100.000	<ul style="list-style-type: none"> Najmanje 10 poduzetnika primilo potporu za stjecanje nacionalne oznake kvalitete Najmanje 20 poduzetnika primilo potporu za postupak certifikacije proizvoda i/ili usluga odnosno za uvođenje normi i standarda poslovanja Najmanje 5 novih proizvoda s oznakom Vrhunsko vukovarsko
	1.3.2. Promocija Vukovara kao ulagačke destinacije	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Pokrenuta prva kampanja za privlačenje ulaganja na području Vukovara Realizirano najmanje 10 novih ulaganja od strane novih ulagača na području grada Vukovara

2.1. Podizanje tehnološke razine u gospodarstvu	2.1.1 Poticanje inovativnosti i digitalizacije u gospodarstvu	Upravni odjel za gospodarstvo	4.800.000	<ul style="list-style-type: none"> Najmanje 15 poduzetnika primilo potporu za inovativnost; Najmanje 25 poduzetnika primilo potporu za digitalizaciju Organizirano najmanje 5 događanja tematski vezana za inovativnost i digitalizaciju Pokrenuta najmanje 1 javna nabava inovativnih rješenja od strane grada Vukovara/gradskih tvrtki i ustanova
	2.1.2. Projekti i partnerstva u funkciji tehnološkog razvoja	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Sklopljeno najmanje 1 partnerstvo grada Vukovara s renomiranom tehnološkom tvrtkom
2.2. Podrška ulaganjima poduzetnika u zelenu tranziciju	2.2.1. Poticanje ulaganja poduzetnika u energetske učinkovitost i kružno gospodarstvo	Upravni odjel za gospodarstvo	4.500.000	<ul style="list-style-type: none"> Organizirano najmanje 5 edukacijsko-savjetodavnih događanja tematski vezanih za održivo poslovanje Najmanje 15 poduzetnika primilo potporu za pripremu projekata iz područja kružnog gospodarstva;
	2.2.2. Poticanje ulaganja poduzetnika u korištenje obnovljivih izvora energije	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Najmanje 15 poduzetnika primilo potporu za pripremu ili provedbu projekata iz područja obnovljivih izvora energije;
3.1. Poboljšanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambene proizvodnje	3.1.1. Poticanje razvoja novih proizvoda, ulaganja i udruživanja u poljoprivredi	Upravni odjel za gospodarstvo	19.300.000	<ul style="list-style-type: none"> Najmanje 40 poljoprivrednika primilo potporu za ulaganja Realiziran projekt AGRO Vukovar Najmanje 15 novih poljoprivredno-prehrambenih proizvođača uključeno u zadruge i druge oblike povezivanja.
	3.1.2. Potpore za digitalizaciju u poljoprivredi	Upravni odjel za gospodarstvo		<ul style="list-style-type: none"> Organizirano najmanje 5 edukacijsko-savjetodavnih događanja u području digitalizacije u poljoprivredi Najmanje 20 poljoprivrednika primilo potporu za digitalizaciju
3.2. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom	3.2.1. Unaprjeđenje kvalitete turističke infrastrukture	Upravni odjel za gospodarstvo, TZ Vukovar	78.900.000	<ul style="list-style-type: none"> Realizirano najmanje 78 milijuna ulaganja u turističku infrastrukturu Osigurani novi turistički sadržaji na području park šume Adica (tematski park, kamp)
	3.2.2. Potpore za razvoj i promociju turističkih proizvoda i potencijala	Upravni odjel za gospodarstvo, TZ Vukovar		<ul style="list-style-type: none"> Osigurana potpora za razvoj najmanje 10 novih turističkih proizvoda Osigurana potpora za najmanje 20 turističkih manifestacija

* odnosi se samo na sredstva grada Vukovara (nije uključen FORGV)

Prilog 2. Pitanja za intervju

Pitanja za intervju s poduzetnicima
1. Ako se možete kratko predstaviti i opisati poslovanje vaše tvrtke, uključujući i kategoriju poduzetnika spadate prema veličini te da li ste izvoznik?
2. Možete li ocijeniti sadašnje poslovno okruženje za Vaš rad? Koliko ste zadovoljni uvjetima poslovanja u Vukovaru?
3. Što vam najviše otežava poslovanje? Možete li navesti prepreke u vašem poslovanju, a koje su vezane za lokalnu razinu vlasti?
4. U kojoj mjeri je prometna infrastruktura važna za vaše poslovanje? Kako ocjenjuje kvalitetu prometne infrastrukture na području grada Vukovara?
5. U kojoj mjeri je kvaliteta interneta važna za poslovanje? Kako ocjenjujete kvalitetu vaše internetske povezanosti?
6. U kojoj mjeri uspijevati naći odgovarajuću radnu snagu na području grada Vukovara? Koliko ste zadovoljni njihovim obrazovanjem?
7. U kojem segmentu vašeg poslovanja smatrate da bi vam lokalna samouprava mogla najviše pomoći odnosno olakšati vaše poslovanje?
8. Kako ocjenjujete suradnju s lokalnom samoupravom? U kojoj mjeri ste zadovoljni uslugama gradskih komunalnih službi (vodovod i kanalizacija, čistoća, itd.)? Gdje vidite prostora za poboljšanje rada lokalne samouprave?
9. Da li ste korisnik poticajnih mjera grada Vukovara za poduzetništvo? U kojoj mjeri ste zadovoljni tim mjerama? Da li vidite potrebu za uvođenjem dodatnih poticajnih mjera od strane gradskih vlasti i ako da, koje bi to mjere bile?
10. Da li ste korisnik državnih poticajnih mjera za poduzetništvo (npr. oslobađanje plaćanja poreza na dobit)? U kojoj mjeri ste zadovoljni tim poticajnim mjerama? Da li vidite potrebu za uvođenjem dodatnih poticajnih mjera od strane državne razine i ako da, koje bi to bile?
11. Kako ocjenjujete perspektivu Vašeg poslovanja u Vukovaru i da li imate planova za dodatna ulaganja te otvaranja novih radnih mjesta?

Pitanja za intervju – Fond za obnovu i razvoj Grada Vukovara
1. Možete li ocijeniti sadašnje poslovno okruženje u gradu Vukovaru?
2. Ulaganja u javnu infrastrukturu su prilično vidljiva. Zbog čega po Vašem mišljenju nema više ulaganja u vukovarsko gospodarstvo?
3. Možete li navesti prepreke na koje poduzetnici najviše žale, a posebno one koje su vezane za lokalnu razinu vlasti? Da li ste imali kontakt s potencijalnim inozemnim ulagačima te možete li ocijeniti kako su oni doživjeli Vukovar kao ulagačku lokaciju?
4. Kako ocjenjujete stanje infrastrukture u gradu Vukovaru? Da li je stanje komunalne i prometne infrastrukture prednost ili otegotna okolnost za grad Vukovar?
5. Gdje vidite najveći potencijal vukovarskog gospodarstva? U kojim sektorima?
6. Kako ocjenjujete mlade poduzetnike, odnosno općenito spremnost mladih da se uključe u poduzetništvo?
7. Kako ocjenjujete kvalitetu lokalnog obrazovnog sustava (osnovne i srednje škole, Veleučilište) u kontekstu zadovoljenja potreba gospodarstva za radnom snagom?
8. Kako ocjenjujete postojeće poticajne mjere za poduzetnike u Vukovaru utvrđene zakonom?
9. Koje nove poticajne mjere za vukovarsko gospodarstva biste uveli?
10. Kako biste ocijenili projekte koje poduzetnici šalju na natječaje Fonda? U kojoj mjeri ste zadovoljni njihovom kvalitetom te ima li kvalitativnih promjena kroz vrijeme?
11. Kako ocjenjujete suradnju s lokalnom samoupravom u području poticanja poduzetnika?
12. Kako ocjenjujete perspektivu gospodarstva grada Vukovara u idućim godinama?

Pitanja za intervju – Razvojna agencija Vukovar
1. Možete li opisati na koje načine VURA potiče razvoj poduzetništva u gradu Vukovaru?
2. Kako biste ocijenili kvalitetu projektnih ideja koje poduzetnici pripremaju za javne pozive (gradske/nacionalne)?
3. Kako izgledaju najčešći projekti koje poduzetnici prijavljuju za javne pozive? Iz kojih sektora dolaze te za što traže financiranje?
4. Kako ocjenjujete interes poduzetnika za edukacijama koje VURA pruža?
5. Kako ocjenjujete spremnost poduzetnika na udruživanje i povezivanje (npr. kroz klastere, zajedničke projektne inicijative, i sl.)
6. Možete li ocijeniti sadašnje poslovno okruženje u gradu Vukovaru? Zbog čega po Vašem mišljenju nema više ulaganja u vukovarsko gospodarstvo?
7. Možete li navesti prepreke na koje poduzetnici najviše žale, a posebno one koje su vezane za lokalnu razinu vlasti?
8. Da li ste imali kontakt s potencijalnim inozemnim ulagačima te možete li ocijeniti kako su oni doživjeli Vukovar kao ulagačku lokaciju?
9. Gdje vidite najveći potencijal vukovarskog gospodarstva? U kojim sektorima?
10. Kako ocjenjujete mlade poduzetnike, odnosno općenito spremnost mladih da se uključe u poduzetništvo?
11. Kako ocjenjujete postojeće poticajne mjere za poduzetnike na području grada Vukovara? Koje nove poticajne mjere za vukovarsko gospodarstva biste uveli (ako smatrate potrebnim)?
12. Kako ocjenjujete perspektivu gospodarstva grada Vukovara u idućim godinama?

Prilog 3. Pitanja iz online ankete

1. Godina osnivanja poduzeća: _____

2. Molimo naznačite kojoj kategoriji pripadate prema broju zaposlenih.

- Mikro (<10 zaposlenih)
- Malo (<50 zaposlenih)
- Srednje (<250 zaposlenih)
- Veliko (<250 zaposlenih)

3. Koliko često surađujete s gradom Vukovarom?

- Svake godine
- Svake dvije do tri godine
- Rijetko (jednom u četiri godine ili rjeđe)
- Nikada

4. Kako biste općenito ocijenili kvalitetu Vaše suradnje s gradom Vukovarom:

- 1-5, gdje 1- Loša suradnja, 5-Odlična suradnja

5. Molimo Vas obrazložite vaš prethodni odgovor.

6. Kako biste ocijenili poslovno okruženje u gradu Vukovaru:

- 1-5, gdje 1-Loše poslovno okruženje, 5-Odlično poslovno okruženje

7. Molimo Vas odaberite do tri sektora za koja smatrate da će biti nositelji gospodarskog razvoja Vukovara u idućem desetljeću:

- IT sektor
- Poljoprivredno-prehrambeni sektor
- Prometno-logistički sektor
- Farmaceutski sektor
- Metalno-prerađivački sektor
- Trgovina
- Turizam i ugostiteljstvo
- Graditeljstvo
- Ostalo:

8. Molimo da naznačite do tri najvažnija lokalna faktora za razvoj poduzetništva u gradu:

- Posebne poticajne mjere osigurane Zakonom o obnovi i razvoju Grada Vukovara
- Dobra lokalna poduzetnička klima
- Proaktivnost lokalnih vlasti
- Kvalitetna infrastruktura (prometna, digitalna, energetska, itd.)
- Kvalitetan program gradskih potpora za poduzetnike
- Kvalitetan program potpora Fonda za obnovu i razvoj grada Vukovara za poduzetnike
- Značajne mogućnosti korištenja EU fondova za područje grada Vukovara
- Postojanje Veleučilišta s kvalitetnim obrazovnim programima
- Ostalo:

9. Molimo da naznačite do tri najvažnija izazova s kojima se susrećete kroz poslovanje, a koji vam otežavaju daljnji razvoj:

- Manjak kvalificirane i motivirane radne snage
- Loš rad poreznih i drugih inspekcijskih službi
- Niska kupovna moć lokalnog stanovništva
- Siva ekonomija
- Visoki troškovi režija (npr. struja, plin, odvoz)
- Nemogućnost naplate potraživanja
- Damping velikih konkurentskih firmi
- Loša ponuda prostora za iznajmljivanje
- Slab imidž vukovarskog gospodarstva
- Ostalo:

10. Kako grad može dodatno potaknuti konkurentnost lokalnog gospodarstva (ocjena 1-5, gdje 1-najmanje važno, 5-najvažnije):

- Gradnja i/ili komunalno opremanje poduzetničkih zona
- Poduzetnički inkubatori i prostori za dijeljeni radni prostor
- Uređenje komunalne infrastrukture u funkciji novih ulaganja (npr. vodoopskrba i odvodnja)
- Rješavanje imovinsko-pravnog stanja na lokacijama gdje postoji interes za gospodarsku aktivnost
- Snažnije poticanje obrazovanja mladih u području IT-a
- Povezivanje lokalnih poduzetnika u gospodarsko-interesne skupine s ciljem jačanja tržišnog potencijala
- Potaknuti izgradnju logističko-distributivnog centra
- Sufinanciranje uvođenja poslovnog mentorstva u mikro i male tvrtke
- Povećanje broja poduzetničkih događanja s ciljem snažnijeg povezivanja poduzetnika i jačanja promocije gospodarstva grada
- Sufinanciranje poslovnog najma u privatnom vlasništvu ili snižavanje cijene najma za poduzetnike u gradskim prostorima
- Aktiviranje dodatnih poslovnih prostora dostupnih za najam
- Osiguranje edukacija vezanih uz digitalnu i zelenu tranziciju u gospodarstvu
- Snažnije aktivnosti u privlačenju novih investitora s područja izvan grada Vukovara
- Postavljanje optičkih kabela na cijelom području grada
- Poboljšanje prometne infrastrukture
- Razvoj sustava održivog gospodarenja otpadom
- Poticanje izgradnje sustava obnovljivih izvora energije i uporabe čiste energije u gospodarstvu

11. Ocjena dijelova poziva za dodjelu potpora za razvoj poduzetništva na području grada Vukovara za 2021. godinu (ocjena 1-5, gdje 1-potpuno neprikladno, 5-potpuno prikladno):

- Uvjeti za prijavu na poziv
- Obujam dokumentacije koju je potrebno dostaviti
- Planirana vrijednost poziva
- Pribvatljive aktivnosti

12. Molimo Vas za završni komentar o mogućnostima dodatnog poticanja razvoja gospodarstva grada Vukovara od strane lokalnih vlasti. _____